

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ
ΕΚΔΟΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ΤΟ

ΔΟΝΤΙ

ΤΕΥΧΟΣ 7 - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1999 - ΤΙΜΗ: 1 Δρχ.

ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΙΑΡΟΥΣ Ή ΜΕ ΤΟΥΣ ...ΑΛΛΟΥΣ;

1911: Ο Παλαμάς υπό διωγμόν...

ΘΕΜΗΣ ΜΟΥΜΟΥΛΙΔΗΣ:

Προσωρινά ΔΗ.Π.Ε.ΘΕ.... του χρόνου Κρατικό!

Σελίδες για τον ΓΙΑΝΝΗ ΧΡΗΣΤΟΥ

Πλήρης Οδηγός Εκδηλώσεων
για τον Ιανουάριο

Τα πρώτα μας γεννεθλια!

Στις ΠΡΕΣΠΕΣ με τις
Πολιτιστικές Ομάδες του
Πανεπιστημίου Πάτρας

το δόντι

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ
ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ΤΕΥΧΟΣ 7
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1999

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΙΛΙΡΑΣ
Αλεξ. Υψηλάντου 229
26222 - Πάτρα
fax: 061 311993

<http://www.webcity.gr/donti>
e-mail: donti@webcity.gr

Επιμέλεια ύλης:
Γιώργος Κοζίας
Καλλιτεχνική επιμέλεια:
Μάκης Σέργιος

Ειδικός συνεργάτης:
Γιάννης Μουγγολιάς
Νομικός σύμβουλος:
Βασίλης Λαδάς

Σ' αυτό το τεύχος
συνεργάστηκαν:

Παναγιώτης Ανδριόπουλος
Νέλλη Βουτσινά
Θόδωρος Δάσιος
Δημήτρης Ιωαννίδης
Γιώργος Καραμέρος
Διονύσης Καρατζάς
Ρένα Βακάκου
Γιώργος Παναγόπουλος
Ξενοφών Παπασευθιμίου
Κατερίνα Περδικούρη
Βίκυ Σπυριδωνος
Παναγιώτης Φωτίου

Διαφήμιση - στελιέ:
Γ. Σέργιος Ο.Ε.

Κανακάρη 233 - Πάτρα
τηλ.-fax: 330 582, 330 187

Εκτύπωση: Ταχύτυπο
Αγ. Ανδρέου - 061 278 633

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 6** Σχόλια για τα παράδοξα του πολιτισμού μας
- 14** Θέμης Μουμουλίδης: Γιατί όχι Κρατικό το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.;
- 20** Επιτέλους ...πρόταση για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα!
- 24** Εκδρομή στις Πρέσπες
- 27** Έλληνες και Τούρκοι δημοσιογράφοι: Μπορούμε (τουλάχιστον) να συζητάμε.
- 28** Διαδίκτυο: Ένας άλλος δρόμος για την τέχνη;
- 29** Λίγα λόγια για τον Αριστομένη Προβελλέγγιο
- 32** Μαλλιαροί και γλωσσοαμύνητες στην Ελλάδα του 1911
- 37** Προσεχώς: Συναυλίες, εκθέσεις, παραστάσεις, στην Πάτρα και όχι μόνο.
- 45** Τριάντα χρόνια μετά το θάνατο του Γιάννη Χρήστου
- 50** Κλείσαμε ένα χρόνο και το γιορτάζουμε!
- 51** Παπαδημητρίου - Συλλαίου: Από τη Θεσσαλονίκη στην Πάτρα
- 56** Μια ακαδημαϊκή ματιά στο έργο του Σοπέν
- 60** Σκόρπιες σκέψεις για την πόλη και τον πολιτισμό της
- 64** Φοιτητικές περπότειες στην Αγγλία μέσα από τις σελίδες ενός βιβλίου
- 66** Ο Γ. Σεφέρης και η θρησκεία
- 70** Από τ' αλώνια στα σαλόνια: Κόμικ
- 74** Ελάτε στην παρέα μας!
- 78** Υστερόγραφο

Τεύχος ...τι;

Οι ιδέες ήταν πολλές. Να το ονομάσουμε "τεύχος - χιλιετία". Μα η χιλιετία - επιτέλους - δεν τελειώνει φέτος αλλά του χρόνου. Να το ονομάσουμε τότε "τεύχος - αντιμυλένιουμ". Μα κι έτσι το ίδιο παιχνίδι δεν θα παίξουμε; Να το πούμε "τεύχος - Χριστούγεννα". Και τι, δηλαδή, να βάλουμε τον ...Άγιο Βασίλη με τα δώρα στο εξώφυλλο; Άσε καλύτερα...

Να το βγάλουμε λοιπόν "τεύχος απολογισμός". Να γράψουμε για τα βιβλία, τους δίσκους και τις ταινίες της χρονιάς και να κάνουμε τις επιλογές μας. Πρωτοτυπίες με λίγα λόγια...

Και τότε; Τι να το κάνουμε αυτό το έβδομο "δόντι"; Μα, απλούστατα τίποτα. Είναι ανάγκη να το κάνουμε κάτι ιδιαίτερο; Τέλος πάντων... Υπάρχει κάτι που ίσως μπορούμε να γιορτάσουμε. Με την κυκλοφορία του τεύχους αυτού συμπληρώσαμε κιόλας ένα χρόνο ζωής. Ένα χρόνο παρουσίας στα στέκια της Πάτρας και όχι μόνο. Ένα χρόνο γεμάτο πειράματα και αλλαγές. Ένα χρόνο μέσα σε μια παρέα που διαρκώς μεγαλώνει.

Να ένας καλός λόγος για να αφιερώσουμε κάπου αυτό το τεύχος. Να το πούμε "γενέθλιο". Να βάλουμε ένα χαμογελαστό μωρό στο εξώφυλλο και να υποσχεθούμε σε σας εκατό φορές περισσότερα πράγματα από όσα ήδη "εξαγγείλαμε" σε αυτούς τους πρώτους δώδεκα μήνες. Ούτε αυτό μας ενθουσίασε...

Τουλάχιστον αυτά τα γενέθλια του περιοδικού είναι πολύ πιο ουσιαστικά από όλη την παράνοια του μυλένιουμ και του αιώνα που (δεν) φεύγει. Τουλάχιστον με αυτά τα γενέθλια έχουμε κάτι καλό να θυμόμαστε. Λίγα είναι όλα αυτά που μάθαμε τεύχος με τεύχος;

Απολογισμός τέλος. Το πιο εύκολο πράγμα είναι να θυμάσαι και να διηγείσαι περιστατικά που έζησες, που σε σημάδεψαν, σε "ανέβασαν" ή σε εξόργισαν. Είπαμε, όμως, αυτό το τεύχος να είναι όπως τα άλλα, χωρίς ιδιαίτερους πανηγυρικούς τόνους για κανέναν και για τίποτα. Βελτιωμένο όμως, θέλουμε να πιστεύουμε με αργούς αλλά σταθερούς ρυθμούς.

Κι αν σ' αλήθεια θέλετε να γιορτάσετε μαζί μας τον ένα χρόνο κυκλοφορίας μας, υπομονή ως τα τέλη του Ιανουαρίου. Ένα - δύο συναυλίες και κάποιες μικροεκπλήξεις θα μας φέρουν για μια ακόμα φορά στα ίδια μέρη.

Στα ίδια - ηλεκτρονικά - μέρη θα μας φέρνει από τον καινούριο χρόνο και το καινούριο μας "παιδί", η ηλεκτρονική μας σελίδα στο Ίντερνετ, με όλα όσα θέλετε να μαθαίνετε για το περιοδικό, αλλά και με πολύ περισσότερη επίκαιρη και "δικτυακή" ύλη.

Καλές γιορτές και μυλένιουμ του ...χρόνου!

Greece - Italy **SUPERFAST**[®]

YEAR ROUND DAILY DEPARTURES

PATRAS - ANCONA IN ONLY 19 HOURS • PATRAS - IGOUMENITSA - BARI

 SUPERFAST FERRIES[®]

The Youngest and Fastest Fleet

TH. FILOPOULOS - K. PARTHENOPOULOS S.A.

OTHOLOS AMALIAS 12, 262 23 PATRAS TEL.: (061) 622.500, FAX: (061) 623.574

Οραματιζόμενοι

"Οραματιζόμενοι έναν κόσμο που να είναι μικρός,
όσο μεγάλες κι αν είναι οι αποστάσεις του.
Κάποιος το είδε στα μάτια μου."

Αυτό είναι επικοινωνία!

Όσο μακριά κι αν είστε, με την PANAΦON είστε πάντα κοντά στην οικογένεια, τους φίλους, τους συνεργάτες σας.
Γιατί η PANAΦON είναι σημείο επαφής για σας και τους ανθρώπους σας, στις περισσότερες χώρες του κόσμου.
Είναι το κοινό σας σημείο.

Δίπλα σας, όσο μακριά κι αν βρίσκεστε.

PANAΦON
ΤΟ ΠΑΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Οδόντα αντί Οδόντος

Ο ΡΑΦΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΝΤΕΛΟΝΙ

Ένας Εγγλέζος (...) που χρειαζόταν στα βιαστικά ένα ριγέ παντελόνι, για την Πρωτοχρονιά, πάει στο ράφτη του. Ο ράφτης του παίρνει μέτρα. Φωνή του ράφτη: "Έν τάξει, ελάτε σε τέσσερις μέρες να το πάρετε, θά'ναι έτοιμο." Πάει καλά. Περνάν οι τέσσερις μέρες. Φωνή του ράφτη: "Σόρρυ, ελάτε πάλι σε οχτώ μέρες, γιατί στον καβάλο τα μούσκεψα". Πάει καλά, δε χάθηκε ο κόσμος, ζόρικο πράμα ο καβάλος.

Περνάν οι οχτώ μέρες. Φωνή του ράφτη: "Λυπάμαι πάρα πολύ, ελάτε πάλι σε δεκαπέντε μέρες, γιατί έπεσα έξω στο άνοιγμα". Πάει καλά, στο κάτω κάτω, ένα ωραίο άνοιγμα θέλει μαστοριά.

Κοντολογίς, ράβε ξήλωνε, όταν ανθίζαν πια οι πασχαλιές, εκείνος τα θαλάσσωσε στα δηλυκόματα. Φωνή πελάτη: "Γκόνταμ, σερ, μα την αλήθεια, αυτό καταντά ανεπίτρεπτον! Έντός εξ ημερών, με ακούτε, εξ ημερών, ο Θεός έπλασε τον κόσμο. Μάλιστα, κύριε, τον ΚΟΣΜΟΝ! Κι εσείς δεν αξιωθήκατε να μου φτιάξετε ένα παντελόνι σε τρεις μήνες!"

Φωνή του ράφτη, πολύ ενοχλημένου: "Μα, Μιλόρδε, Μιλόρδε! Κοιτάξτε... τον κόσμο... και κοιτάξτε ...το ΠΑΝΤΕΛΟΝΙ μου!"

Η ιστορία αφιερώνεται εξαιρετικά στους παράγοντες και ενδιάμεσους του πολιτισμού (κρατικούς και μη), και σε όσους έπιασαν την Πάτρα (Πολιτιστική Πρωτεύουσα) από τα μπατζάκια.

ΒΑΘΕΙΑ ΣΑΛΠΙΓΓΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Για να μη γκρινιάζουμε μόνο, σας προτείνουμε να διαβάσετε το αυτοβιογραφικό αφήγημα "Ο ήχος της σάλπιγγος" του κορυφαίου τουμπίστα της εποχής μας Γιάννη Ζουγανέλη.

Περιγράφει την πόλη μας, που τον κρατά δέσμιο τη δεκαετία '50-'60 με τη φτώχεια της, την ανέχεια, την ανεργία, τους λαϊκούς μουσικούς, περιδιαβαίνει όλες τις λαϊκές γειτονιές, πεινάει, ζει και πονάει...

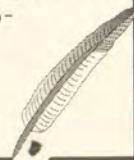
Η πόλη, όπως γράφει ο ίδιος, τον κρατά δέσμιο, κάθε γωνιά της κάτι του οφείλει, κάτι του χρωστάει.

"Θα μπορούσα", εξομολογείται στο εξαιρετικό εγκόλπιο του, "αιώνια να πετώ, να περπατώ, να χαίρομαι ή να λυπάμαι, χωρίς να είμαι έτοιμος να φύγω ομαλά από κοντά της, μόνο βίαια μπορώ να το κάνω!"

Και εμείς το μόνο που μπορούμε να πούμε: ΜΠΡΑΒΟ Βιοπαλαιστή, αλαφροπάτητε τουμπίστα Γιάννη Ζουγανέλη.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ;

Είναι, λένε παράγοντες του πολιτισμού. Παραγοντίσκοι κατ' άλλους. Θεωρούν πως οι πολιτιστικοί συντάκτες της πόλης επιβιώνουν ή χάρη στις δικές τους δραστηριότητες. Έχουν αλλάξει κατά καιρούς δεκάδες παρέες και παρεούλες, διατηρώντας ελάχιστες μακροχρόνιες και ειλικρινείς φιλίες. Ταυτόχρονα είναι και επιχειρηματίες του πολιτισμού, επιμένοντας πως ασκούν λειτουργήματα! Κι όμως... Όταν "τολμήσαμε" στο "δόντι" να ασχοληθούμε και με κάποιους άλλους ομοειδείς με αυτούς επιχειρηματίες, άρχισαν να διαλαλούν εντός και εκτός Πάτρας ότι δεν θέλουν να έχουν καμία σχέση μαζί μας. Τι κρίμα... Όταν υπήρξαν συνεργάτες του περιοδικού, το "δόντι" ήταν "το καλύτερο έντυπο της πόλης". Ποιοι είναι; Δεχόμαστε απαντήσεις και στοιχήματα...

**Ο ΔΡ. ΑΜΠΕΛΑΡ
ΚΑΙ Ο ΔΡ. ΦΑΟΥΣΤΟΥΣ**
Υπάρχουν συνήθως δύο παραδειγματικές μορφές του Ευρωπαϊκού διανοούμενου, ο δρ. Αμπελάρ και ο δρ. Φάουστους.

Τον έναν τον ευνούχισαν, τον άλλον τον πήρε ο Διάβολος. Και στις δυο περιπτώσεις οι κρατούντες συμφωνούσαν με τους αναλφάβητους: τη διανοήση πρέπει ή να την ευνούχισουν ή να τη στέλνουν στην κόλαση. Μόνο ο Γκαίτε λύτρωσε τον Φάουστ από την εξουσία του Κακού και έδωσε έτσι μια νέα όψη στο μέλλον του διανοούμενου.

Και εμείς, εδώ τι κάνουμε, σε τούτη την ξεπεσμένη πόλη, αναζητούμε τους διανοούμενους στο τσεπάκι μας εν είδη πεντοχίλιарου.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ... ΤΕΛΟΣΙ

Ότι η Δημοτική Αρχή δεν έχει καμία σχέση με τον κινηματογράφο το υποψιαζόμασταν. Σιγουρευτήκαμε, όμως, όταν διαβάσαμε τις προτάσεις της κ. Αγγελοπούλου για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα.

Ούτε για το 2006 δεν προβλέπει Δημοτικό χειμερινό κινηματογράφο η ΔΕΠΑΠ. Μόνο μια πρόταση κάνει για μετατροπή του Λαϊκού Θεάτρου της Γερμανού σε θερινό Δημοτικό σινεμά κι αυτή χωρίς περισσότερες λεπτομέρειες. Κι όμως...

Αν σκεφτούν, όπως το συνηθίζουν, σαν επιχειρηματίες οι του Δήμου μας, θα καταλάβουν ότι ακόμα και οικονομικά είναι προς το συμφέρον του Δήμου να αρχίσει άμεσα τις μελέτες για έναν Δημοτικό Κινηματογράφο που να λειτουργεί σε ετήσια βάση. Αν σκεφτούν...

ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΟΓΟΥ

Ένα μάχαλο επικρατεί στο "συνήθως" ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, πρώην Θέατρο Πάτρας, νυν - Ξανά - ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και στο μέλλον θα δείξει πιο όνομα θα μάθουν οι Πατρινοί για το θεατρό τους.

Κι αυτό το μάχαλο τη στιγμή που τα ηνία του καλλιτεχνικού διευθυντή του θεάτρου πήρε ο Θέμης Μουμουλίδης, ενώ ο Γιώργος έχει εγκατασταθεί πλέον μόνιμα στο ζωτικό του χώρο, την πρωτεύουσα.

Όμως το "δυναμικό" και "θυελλώδες" πέρασμά του από την Πάτρα κρατά ακόμα. Έτσι είναι οι ισχυρές προσωπικότητες. Από όπου περάσουν αφήνουν πίσω τους συντρίμια. Ακόμα δεν έχουμε τον απολογισμό του θεάτρου της προηγούμενης χρονιάς, ο Γιώργος δεν έχει δώσει ούτε παραστατικά, απειλεί με μηνύσεις και ειρωνεύεται την Πρόεδρο του Δ.Σ. με υβριστικό περιεχομένου επιστολές χωρίζοντας το συμβούλιο σε δύο στρατόπεδα.

Τι θα γίνει με μας τους Πατρινοί και με αυτούς τους ηθοποιούς πρωταγωνιστές ή κομπάρσους; Κανένας δε θα μιλήσει; Θέατρο του Παραλόγου. Μόνο που τα κοστύμια του θεάτρου αυτού και του "Κοριολιανού" βρίσκονται στο θέατρο του Γιώργου στην Αθήνα. Έτσι είναι οι συμπαράγωγες, συχνά γίνονται παραγωγές.

Πάντως στην Πάτρα θέατρο του παραλόγου επί σκηνής, αλλά κατ' ουσία, έχουμε να δούμε από το "Τέλος" του Μπέκετ με το Φούλη. Να 'ναι καλά και να διαπρέπει όπως έκανε εδώ και όπως κάνει τώρα στο Κ.Θ.Β.Ε. εκεί ψηλά. Για να δούμε όμως και το Θέμη που αναλαμβάνει μέσα στο κλίμα αυτό. Ας δουλέψει με σεμνότητα και συνέπεια. Το έχουμε όλοι μας ανάγκη. Και τότε θα κερδίσει και αυτός και εμείς. Έτσι απλά είναι τα πράγματα.

ΠΕΡΙ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ

Εν όψει "Μιλλέννιουμ", "φιέστας" και όλου αυτού του πανικού που ετοιμάζε η ΔΕΠΑΠ για την υποδοχή του νέου χρόνου, οι υπεύθυνοι αναζητούσαν εναγωνίως ηθοποιούς για να συμμετέχουν στις εκδηλώσεις. Μάταια.

Ο λόγος: Ότι στους κόλπους του Δήμου δεν υπάρχουν ερασιτέχνες ηθοποιοί ή πιο σωστά δεν λειτουργεί η υπάρχουσα ερασιτεχνική ομάδα του Πνευματικού και Καλλιτεχνικού Κέντρου (που μάλιστα έχει και ειδικά εκλεγμένη επιτροπή). Βλέπετε ο Δήμος ουδέποτε ασχολήθηκε σοβαρά με τους ερασιτέχνες ηθοποιούς, ενώ η όποια δουλειά γίνεται δεν φαίνεται καθόλου στην πόλη.

Η απόφαση του κ. Μουμουλίδη να εντάξει την ερασιτεχνική ομάδα του Π.Κ.Κ. στους κόλπους του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., μπορεί να αλλάξει πολλά. Το ίδιο και η ανάληψη της ευθύνης της από τον Διονύση Βούλτοο. Μέχρι τότε η όποια σοβαρή ερασιτεχνική θεατρική δουλειά στην Πάτρα θα γίνεται κυρίως από την ομάδα των εργαζομένων του Πανεπιστημίου και από αυτή των φοιτητών.

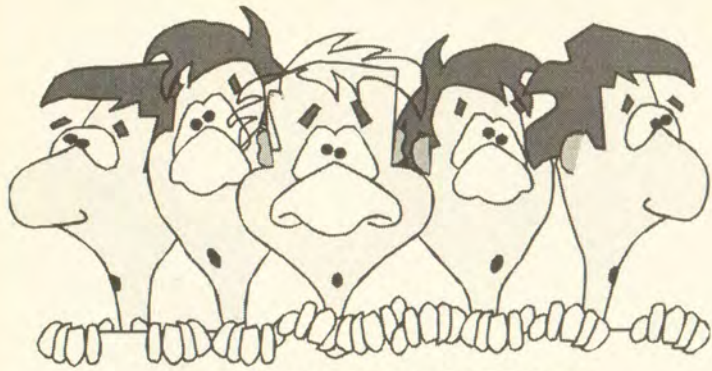
Πελοποννησιακός τοπικός οίνος

Ένα εξαιρετικό λευκό, ξηρό κρασί με πλούσιο φρουτώδες άρωμα και φρέσκια δροσερή γεύση. Ένα κρασί που δημιουργήθηκε το 1991 από την ΑΧΑΪΑ - CLAUSS όταν ξεχώρισε από τον Πελοποννησιακό Αμπελώνα, τις διαλεκτές ποικιλίες Ημορεινός Ροδίτης Αχαΐας και Chardonnay της Πύλου, χαμηλών στρεμματικών αποδόσεων έως 1200 κιλά. Το αποτέλεσμα, φέρνει απλά τη σφραγίδα του αυθεντικού Πελοποννησιακού Τοπικού Οίνου.

ΑΧΑΪΑ CLAUSS

Από το 1861 Οινοποιεί

ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΦΙΛΟΞΕΝΟΙ;

Λένε πως είναι δείγμα αφιλόξενης συμπεριφοράς να υποδέχεσαι κάποιον με προκατάληψη, πριν ακόμα αυτός αναλάβει τα καθήκοντά του. Μπορεί να 'ναι κι έτσι. Για να πάμε, όμως, στο προκείμενο...

Περί του Σταύρου Ξαρχάκου ο λόγος, τον οποίο η Δημοτική Αρχή και οι κομματικές εντολές επιμένουν να θέλουν επικεφαλής του Διεθνούς Φεστιβάλ. Θα είμαστε δηλαδή αφιλόξενοι αν υπενθυμίσουμε ότι, ανεξάρτητα από την εξαιρετική μουσική φήμη που τον συνοδεύει, ως διοικητικό στέλεχος έχει μέχρι τώρα σχεδόν ολοκληρωτικά αποτύχει;

Αναφέρουμε απλώς επιγραμματικά: Βουλευτής, καλλιτεχνικός διευθυντής της Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Θεσσαλονίκης, διευθυντής της Κρατικής Ορχήστρας Ελληνικής Μουσικής, στέλεχος του Δήμου Αθηναίων. Για όλες τις παραπάνω θέσεις υπάρχουν μια σειρά από αρνητικά σχόλια, δημοσιεύματα και επικρίσεις. Να τις ξεχάσουμε στο όνομα της φιλοξενίας, της καλής θέλησης και της ελπίδας. Εδώ δηλαδή το παρελθόν δεν πρέπει να μας διδάσκει,

ΟΙ ΡΕΤΟΥΣΕΡ ΚΑΙ Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

Στη μνήμη του Αριστομένη Προβελέγγιου

Η φυλακή θα μπορούσε να ήταν νοσοκομείο, το νοσοκομείο η φυλακή, το δημαρχείο η φυλακή ή το νοσοκομείο, ή και κάτι άλλο, γιατί όλα μετατρέπονται στο αντίθετό τους ελέω αρχιτεκτονικής. Ψυχρά ξερά κτίσματα στην κάθε γωνίτσα της πόλης, ψυχρά, ξερά αισθήματα και στις ψυχές.

Οι ρετουσέρ έχουν επέμβει από ξηράς και θαλάσσης στην αρχιτεκτονική της πόλης. Πρόσφατο παράδειγμα το θεατράκι στη Μαρίνα. Ο θεός να με συγχωρέσει, με κτύπησε το μάρμαρο κατακούτελα. Εάν αυτό το πράγμα αρέσει... ε, τότε άδικα έζησε κι απέθανε ο Προβελέγγιος.

Ο Αρης ήταν "επικίνδυνος" όσο ζούσε και αυτοί άτεχνοι όσο δημιουργούν.

ΝΩΡΙΣ ΓΙΑ ...ΡΕΥΣΤΟ

Διημερίδα για την προετοιμασία της Πάτρας για Πολιτιστική Πρωτεύουσα του 2006, διοργάνωσε η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης. Με άπειρη προχειρότητα είναι αλήθεια.

Όμως πού ήταν όλοι αυτοί που λένε ότι ενδιαφέρονται για τον πολιτισμό; Γιατί απουσίαζαν; Μήπως γιατί διαφωνούσαν; Μα μπορούσαν να το εκφράσουν.

Μήπως γιατί δεν ήθελαν να δώσουν άλλοθι στην παράταξη Φλωράτου ή στην κ. Αγγελοπούλου; Μα για όλη την ολη δεν υποτίθεται ότι θα μιλούσαν;

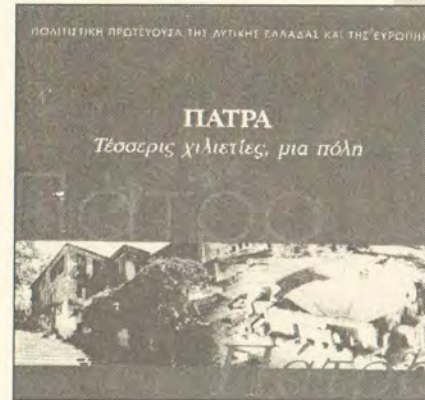
Η μήπως απουσίαζαν γιατί ακόμα είναι νωρίς και δεν έχει αρχίσει να μοιράζεται το ...ρευστό;

ΟΙ ΜΑΡΙΟΝΕΤΤΕΣ ΤΟΥ ΚΟΝΦΟΡΜΙΣΜΟΥ

Η οφθαλμαπάτη της ελεύθερης γνώμης, ο λαβύρινθος ενός κόσμου, που οι τοίχοι του δε φαίνονται, είναι ντυμένοι με καθρέφτες - μαγικούς καθρέφτες... Ένας φαινομενικά απέραντος ανοιχτός ορίζοντας μέσα και έξω από τα τείχη!

Αυτό μου θυμίζει η Πάτρα εν όψει Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Ανεπιθύμητος κάποιος μίτος της Αριάδνης. Οι κλωστές απ' όπου κρέμονται οι άνθρωποι του πολιτισμού είναι τόσο λεπτές όσο και στέρρες, τα χέρια που τις κινούν είναι τόσο δραστήρια όσο και αόρατα.

Οι μαριονέτες του πολιτισμού πιστεύουν πως είναι ελεύθερες(!).

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΣΙΤΙ

Πολλά μαζαγάκια στην πόλη μας παράγουν(!) πολιτισμό... ξεχνώντας ότι παραγώγιο πολιτισμού είναι συνήθως οι καλλιτέχνες.

Τι παράγουν τώρα παγονόμοι και βιβλιονόμοι; Μα την υποκρισία του Ταρτούφου και των εμπόρων, για τους οποίους ισχύει το "Λένε πολιτισμός και εννοούν τσίτι".

ΓΙΑ ΝΑ ΤΕΛΕΙΩΝΟΥΜΕ...

Λοιπόν, για να τελειώνουμε με την παράνοια της χιλιετίας. Η δεύτερη μ.Χ. χιλιετία και μαζί της ο εικοστός αιώνας δεν τελειώνει φέτος, αλλά του χρόνου. Εκτός αν θεωρείτε ότι μόλις γεννιέται ένα μωρό είναι κιόλας ενός έτους! Δεν ξέρουμε από ποιον ξεκίνησε το κακό, όμως κατά έναν περιεργό υιοθετήθηκε παγκοσμίως ένα καταφανέστατο μαθηματικό λάθος.

Από το Δήμο μας βέβαια υιοθετήθηκε κατά το ...ήμισυ. Γιατί η θέση που επίσημα διατυπώθηκε για τις γιορτές που θα γίνουν ήταν ανεπανάληπτη: "Ξέρουμε ότι δεν τελειώνει φέτος η χιλιετία. Όμως φέτος η Πάτρα αποχαιρετά τον αιώνα και τη χιλιετία που φεύγουν και του χρόνου θα υποδεχτούμε Ω.Σ. με άλλες γιορτές;) τη χιλιετία και τον αιώνα που θα έρχονται". Μας βλέπουνε...

"ΘΑ ΚΑΤΣΩ ΣΠΙΤΙ..."

Όρες ώρες έχουν κάτι φαινές ιδέες εκεί στη Δημοτική Αρχή... Θα νοικιάσουν (ή μήπως νοίκιασαν ήδη!), λέει, σπίτι στο όνομα του Σταύρου Ξαρχάκου για να μπορέσουν να μας πείσουν ότι θα μείνει μόνιμα στην Πάτρα και δεν θα είναι περαστικός, Σοβαρευτείτε...

Η "ΠΡΟΒΟΛΗ" ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Λοιπόν, έχει πλάκα όταν κάποιοι προσπαθούν να προβάλλουν την Πάτρα με ...λεφτά όλων μας. Έγινε στη Θεσσαλονίκη πριν λίγους μήνες μια έκθεση με αντιπροσωπείες όλων των δήμων της Ελλάδας. Σε αυτή την έκθεση η Πάτρα κυκλοφόρησε και μια έκδοση - διαφημιστική υποτίθεται - της πόλης. Δίγλωσση παρακαλώ. Θέλετε τον υπέρτιτλο: "Πάτρα, Πρωτεύουσα της Δυτικής Ελλάδας και της Ευρώπης"!

Σε κάποιες από τις σελίδες της έκδοσης υπάρχουν μνημεία και αξιοθέατα της Πάτρας, που πρέπει, λέει, να τα γνωρίσει ο κάθε επισκέπτης. Πού είναι όλ' αυτά; Άγνωστό. Στα σχετικά λήμματα δεν υπάρχουν διευθύνσεις! Συνεχίζουμε... Κάνουμε το λάθος να διαβάσουμε την αγγλική έκδοση. Ξεπερνάμε τα αγγλικά που χρησιμοποιούνται και προσπαθούμε να βρεθούμε στη θέση ενός καλοπροαίρετου τουρίστα που θέλει μέσα από το έντυπο να γνωρίσει την πόλη. Στις φωτογραφίες που συνοδεύουν την έκδοση δεν υπάρχουν λεζάντες! Τι είναι το κάθε κτίριο ή μνημείο που εικονίζεται παραμένει επασφράγιστο μυστικό. Στο λήμμα δε "Palapas house" δεν αναφέρεται καθόλου τι ήταν ο Κωστής Παλαμάς. Προφανώς ο οποιοσδήποτε δεν έχει σπουδάσει ελληνιστικές σπουδές, είναι ανεπιθύμητος στην Πάτρα. Το ίδιο και οποιοσδήποτε δεν γνωρίζει τα μυστικά της παραδοσιακής μας κουζίνας! Πώς μας ήρθε αυτό, Μα στο σχετικό "λήμμα" του εντύπου τα υποτιθέμενα παραδοσιακά φαγητά και κρασιά αναφέρονται μόνο ονομαστικά (λες και διαβάζεις κατάλογο εστιατορίου!) χωρίς περαιτέρω εξηγήσεις...

Ποιος φταιί για όλα; Ακόμα ένα μυστικό. Κάπου υπάρχει ένα λογότυπο και ένα τηλεφώνιο του Δήμου Πάτρας, αλλά ούτε μία αναφορά στους συντάκτες του εντύπου. Και σα να μη φτάνουν όλα τα παραπάνω, όταν κάποιοι ζήτησαν να διανέμουν αυτά τα έντυπα από το χώρο τους, οι "υπεύθυνοι" του Δήμου δεν ήξεραν πού τα έχουν!

Αυτή κι αν είναι προ(σ)βολή της Πάτρας!

ασφάλεια, υγεία, ευτυχία, ειρήνη

**ΚΤΕΛ
ΑΧΑΪΙΑΣ**

ΗΜΕΡΑ 349

Super Markets

ΤΡΟΦΟ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

2.000 ευχές
για Καλές Γιορτές
με πλούσιες προσφορές
... και ότι ήθελα το βρήκα!

ΚΑΛΗ
ΓΡΟΝΤΑ

Θέμης Μουμουλίδης

"Εμένα η θέση μου είναι πίσω από τα φώτα..."

Συνέντευξη στον Ανδρέα Τσιλίρα
Φωτογραφίες: Βίκη Σπυριδωνος

Σε λίγο θα μας γίνει συνήθεια. Πέρσι, στο τεύχος του Δεκεμβρίου, ήταν ο Γιώργος Κιμούλης φιλοξενούμενος στις σελίδες αυτές ως νέος καλλιτεχνικός διευθυντής του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας. Ο Κιμούλης "έφυγε νύχτα", αφήνοντας άπειρα ερωτηματικά, μίσση και αλληλοσπαραγμούς, και τώρα στην ίδια θέση βρίσκεται ένας ακόμα "καινούριος", ο Θέμης Μουμουλίδης.

Σκηνοθέτης, πρώην διευθυντής του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Βόλου και του Φεστιβάλ Βύρωνα, με σπουδές στο πολιτιστικό μάρκετινγκ, και οικείος στην Πάτρα μέσα από συμμετοχές σε καλοκαιρινά φεστιβάλ, αλλά και από τις συνεργασίες του με την Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων.

Ξεκίνησε ως υποψήφιος καλλιτεχνικός διευθυντής του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας. Τη μέρα που ήταν να κριθεί η υποψηφιότητά του, παραιτήθηκε - όχι και τόσο ξαφνικά - ο Γιώργος Κιμούλης από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. κι έτσι ο ίδιος προτίμησε να στραφεί τελικά προς τα εκεί. Εξηγεί, ότι αν και ένα Φεστιβάλ θα του ήταν σαφώς μια πιο εύκολη υπόθεση, διάλεξε το Θέατρο γιατί αυτός ήταν ο φυσικός του χώρος. Τι πιο φυσικό, λοιπόν και για μας, από το να σκεφτούμε να σας τον συστήσουμε...

Ανάμεσα σε δεκάδες χαρτιά με συμφωνίες, τηλέφωνα, σχεδιασμούς που είχαν ή έπρεπε να γίνουν και λίγες ώρες πριν γνωστοποιήσει στο Δήμαρχο και τα μέλη του Δ. Σ. του Θεάτρου το πρόγραμμά του, ο Θέμης Μουμουλίδης μας μιλάει ήδη για τον ... Απρίλιο. Τότε που θα ανακοινώσει τον προγραμματισμό του Θεάτρου για την επόμενη τριετία.

"Αυτό δεν θα έχει και ένα ρίσκο αφού καλά καλά τότε δεν θα έχετε δει την ανταπόκριση της πόλης στις έως τότε προτάσεις σας;", τον ρωτάμε.

"Όχι, γιατί αυτό που θα κάνουμε έχει και την έννοια του πειραματισμού. Χωρίς να ρισκάρει ο θεατής, πηγαίνοντας σε μία σειρά αδιάφορα πράγματα, θα δοκιμάσουμε ταυτόχρονα και κάτι καινούριο. Έτσι, την άνοιξη θα ανακοινώσουμε τις κατευθύνσεις μας, τον προγραμματισμό για την επόμενη τριετία και αναλυτικά το πρόγραμμα της επόμενης χρονιάς. Αυτό είναι προκλητικό, γιατί μετά η οικονομική δυναμική του Θεάτρου θα διπλασιαστεί λογιστικά, περνώντας σε έναν ετήσιο προϋπολογισμό της τάξης των 700 εκ. δρχ."

Τα χρήματα φαίνονται πολλά. Υπάρχουν, δηλαδή, τόσες προοπτικές για χορηγίες ή επιχορηγήσεις;

"Ο Δήμος θα συνεχίσει να δίνει αυτό που δίνει, τα 180 εκ. Δεν θα έρθουν μόνο από χορηγίες ή εισιτήρια. Είναι και το πολύ μεγάλο κεφάλαιο των συμπαραγωγών. Μια παραγωγή, ας πούμε, με πέντε - έξι πρωταγωνιστές, θα παρουσιαστεί εδώ δύο μήνες και μετά χωρίς έξοδα θα πάει στην Αθήνα ώστε να κάνει απόσβεση..."

"Τα νούμερα είναι μία από τις προσφιλείς μου εικόνες. Ξέρω ότι πολύ δύσκολα θα έχουμε πρόβλημα. Πρέπει να συμβεί κάτι πολύ οριακό, ας πούμε ένας σεισμός για να βγούμε έξω από τον προϋπολογισμό. Η μεγάλη πρόκληση, όμως, είναι πως θα ανταποκριθεί το κοινό..."

Έχετε κάποια εικόνα απ' αυτά;

"Έχω μια εικόνα ως συνεργάτης το 1988 στο Φεστιβάλ και τρεις φορές που ήρθα ως σκηνοθέτης και νομίζω ότι η ανταπόκριση ήταν εξαιρετικά θερμή. Υπάρχει γενικά ένα ελληνικό κοινό με ίδια χαρακτηριστικά. Στο Βόλο λένε για το κοινό, στην Πάτρα το ίδιο, στη Θεσσαλονίκη λένε πως είναι το καλύτερο κοινό..."

Έρχονται το καλοκαίρι διάφοροι διάσοι στα

Φεστιβάλ και λένε όλοι το παραμύθι για το δύσκολο κοινό της κ.τ.λ. Δεν ξέρω αν θα φτάνατε στην υπερβολή να πείτε ότι το κοινό της Πάτρας είναι το κριτήριο για μια παράστασή σας...

"Όχι. Το κοινό στην Πάτρα είναι απλώς κριτήριο για τη δική μας δουλειά, στο Θέατρο. Από και πέρα είμαι σίγουρος ότι θα το βελτιώσουμε, τουλάχιστον ποσοτικά. Ελπίζω να μας βελτιώσει κι αυτό ποιοτικά. Υπάρχει αυτό το ψευτοδίλημμα, αν θα κατέβουμε εμείς ή θα ανέβει το κοινό. Τίποτα απ' όλα αυτά. Θα πάμε μαζί αρμονικά, αρκεί να δοθούν οι δυνατότητες. Και οι δυνατότητες αυτές δίνονται και φέτος με το πρόγραμμα που προτείνουμε. Υπάρχει λαϊκό θέατρο, θέατρο του παραλόγου - που είναι παρεξηγημένο, αλλά πολύ σημαντικό - υπάρχει λαϊκό δέμα το καλοκαίρι, Ζενέ, ακόμα και λογοτεχνία..."

Το ζητούμενο για μένα είναι να υπάρχει εναλλαγή. Το μεγαλύτερο λάθος σε μια μεγάλη πόλη σαν την Πάτρα, είναι να πιστέψει κάποιος ότι κάνει κάτι φέρνοντας δύο - τρεις πολύ σημαντικές παραστάσεις στον "Απόλλωνα". Μπορεί αυτές να πάνε πολύ καλά, όμως αυτό που χρειάζεται είναι να μπορεί ο Πατριός να δει 30 - 40 παραστάσεις σε ένα χρόνο. Να ανοίγεται σε διαφορετικά είδη θεάτρου..."

Μία από τις εντονότερες κριτικές που δέχτηκε ο Γιώργος Κιμούλης - εκτός από τον οικονομικό τομέα - τον περασμένο χρόνο, αφορούσε στην παράσταση "Ο εχθρός του λαού" με τον Κώστα Καρρά. Η παράσταση αυτή, που όσο καλά πήγε εμπορικά άλλο τόσο απέτυχε καλλιτεχνικά, "πέρασε" σαν μια προσπάθεια να μπει στο Δημοτικό Θέατρο ο κάτοικος ακόμα και της πιο υποβαθμισμένης γειτονιάς. Ο Θέμης Μουμουλίδης έχει, ευτυχώς, λίγο διαφορετική γνώμη...

"Εγώ τις γειτονιές της Πάτρας οφείλω να τις αντιμετωπίζω όπως τη γειτονιά που γεννήθηκα.. Διακρίσεις τέτοιες δεν πρέπει να γίνονται. Δεν πιστεύω ότι υπάρχει μια γειτονιά για την οποία πρέπει να κάνουμε κάτι ειδικό, ή και άλλη για την οποία πρέπει να κάνουμε κάτι πιο δύσκολο. Πιστεύω ότι ο απλός πολίτης μπορεί να καταλάβει το πόσο οργανωμένη είναι μια προσπάθεια, για το αν μια παραγωγή είναι εξαιρετική, ακόμα και αν δεν αποτελεί μια μεγάλη παράσταση.

Υπάρχει με το κοινό ένας σιωπηλός διάλογος που πρέπει να α-

Λογοτεχνία
παιδικά
τέχνη
μουσική
σινεμά
αστυνομικά
φαντασία
επιστήμη
ιστορία
δοκίμιο
φιλοσοφία...

ΤΡΟΧΟΣ
Βιβλία **STOCK**

ράφια με εκπλήξεις

ΑΡΑΤΟΥ 14, ΠΛ. ΟΛΓΑΣ • ΠΑΤΡΑ - ΤΗΛ 224547

ντιλαμβανόμαστε. Ακόμα και από το πώς θα σε χαιρετίσουν στο δρόμο μπορείς να καταλάβεις την ανταπόκριση, όπως και από το αν γεμίζουν το Θέατρο. Ο κόσμος μπορεί να καταλάβει αν τον κοιτάς στα μάτια και τους δείχνεις ότι προσπαθείτε μαζί. Ούτε το μοναδικό κριτήριο είναι το αν θα γραφτεί μια κακή κριτική ή θα δοθεί μια συνέντευξη".

Σας ενοχλεί να σας συγκρίνουν με τον κ. Κιμούλη; Γιατί από κάποιους σχολιάστηκαν, για παράδειγμα, οι χαμηλοί τόνοι που δείξατε να κρατάτε δημόσια, σε σχέση με την περυσινή στάση του κ. Κιμούλη...

"Όχι. Όσο για τους χαμηλούς τόνους, αυτή είναι η δουλειά μου. Η δουλειά του σκηνοθέτη είναι πίσω από τα φώτα. Η δουλειά του Γιώργου του Κιμούλη είναι κάτω από τα φώτα. Αυτό πλάθει και διαφορετικά τους χαρακτήρες. Αλλιώς συμπεριφέρεται ένας σκηνοθέτης, αλλιώς ένας ηθοποιός..."

Δεν είναι υποχρεωτικό να το σχολιάσετε, αλλά ο κ. Κιμούλης φέρεται να είπε πως δεν θα απαντήσει στις κατηγορίες που του αποδόθηκαν επειδή δεν θέλει να σας κάνει κακό...

"Εγώ σέβομαι ειλικρινά και τους τρεις προκατόχους μου. Ήδη με την κ. Λυμπεροπούλου, που τη θεωρώ τον ήρωα - κτίστη του Θεάτρου, έχουμε συμφωνήσει να συνεργαστούμε στην έκδοση ενός βιβλίου από το Θέατρο και πολύ σύντομα ελπίζω να την έχουμε ως ηθοποιό ή σκηνοθέτη. Το ίδιο θα ήθελα να γίνει και με το Νίκο Αρμάο και με τον Γιώργο Κιμούλη. Αυτά, καλλιτεχνικά. Από κει και πέρα κακό δεν μπορεί να μου κάνει κανένας. Είμαι αρκετά μεγάλος ώστε να προφυλάσσω τον εαυτό μου.

Όσο για όλα αυτά που ακούστηκαν για την ως τώρα πορεία του Θεάτρου, αρκετά κινούνται στο χώρο της υπερβολής. Όμως είναι σημαντικό να υπάρξει μια ειρηνική περίοδος, όχι ως περίοδο χάριτος, αλλά ως περίοδο επαναπροσδιορισμού των στόχων του Θεάτρου. Υπάρχει μία πρόκληση, αλλά αυτό πρέπει να περάσει σαν πρόκληση που την έχουμε όλοι. Το Θέατρο θα είναι οικείο σε όλη την πόλη. Κι αν δεν πιστευα ότι το Θέατρο δεν είναι απαραίτητο, δεν θα ήμουν εδώ. Έχω έντεκα χρόνια εμπειρίας σε θέσεις διευθυντικές και είμαι μόλις σαράντα. Άρα είμαι αρκετά χορτάτος για να έρθω μόνο και μόνο γι' αυτό..."

Κάνει εντύπωση όταν λέτε συχνά πως θεω-

ρούσατε πολύ πιο εύκολη υπόθεση για σας να αναλάβετε το Φεστιβάλ από το Θέατρο.

"Έτσι είναι. Συναντήθηκα με το Θέατρο την πιο κατάλληλη στιγμή. Είχαν προχωρήσει οι συζητήσεις για το Διεθνές Φεστιβάλ και την ίδια μέρα παραιτήθηκε ο Γιώργος. Ήταν αυτονόητο να κινηθώ προς τα κει... Όμως το Φεστιβάλ είναι θέμα μηχανισμού και εμπέλειας. Η υλοποίηση ενός Φεστιβάλ έχει πιο εύκολες διαδικασίες. Είναι πάρα πολύ εύκολο..."

Η προοπτική της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας σας, σας λέει κάτι. Δεν σας κρύβω ότι σχολιάστηκε αρνητικά το γεγονός ότι λείπατε από τη σχετική διημερίδα του Δήμου. Μήπως το Θέατρο δεν έχει μπει ακόμα σε αυτούς τους ρυθμούς ή μήπως είναι ακόμα νωρίς;

"Όπωςδήποτε και μου λέει κάτι αυτή η προοπτική και δεν είναι καθόλου νωρίς. Όμως όταν ένας άνθρωπος αναλαμβάνει ένα Θέατρο τέτοια εποχή και σε είκοσι μέρες ανακοινώνει πρόγραμμα με πράγματα που δεν έγιναν - τι να κάνουμε; - τα προηγούμενα δέκα χρόνια, τότε πρέπει να λείπει από πάρα πολλά. Όμως στη διημερίδα έστειλα μια επιστολή και θα μπορούσε να διαβαστεί... Αλλά γιατί αυτό δεν είναι αυτονόητο;"

Υπάρχει, μην κρυβόμαστε, μια καχυποψία στην Πάτρα για τους ανθρώπους που έρχονται αυτόν τον καιρό να δουλέψουν "Κατηγορούνται" ότι έχουν ως κίνητρο, προσωπικό ή οικονομικό κι όχι καλλιτεχνικό, την Πολιτιστική Πρωτεύουσα...

"Αυτή η καχυποψία καταρρίπτεται εύκολα από την πραγματικότητα. Είναι μαθηματικά βέβαιο ότι και η Πολιτιστική Πρωτεύουσα θα περάσει από δύο ή και τρεις διευθυντές. Άρα με πιο σκεπτικό έρχεται ο πρώτος, όταν ξέρει ότι θα φύγει; Δεν μπορώ, λοιπόν, να συνδέομαι εγώ με αυτό τον τρόπο. Θα ερχόμουν μετά από τρία χρόνια..."

Λέτε δηλαδή ότι μάλλον τότε θα έχετε φύγει.

"Είναι απλές αυτές οι σκέψεις... Μου έκαναν τις προάλλες μια ερώτηση σχετικά με την υποψηφιότητά μου και για το Διεθνές Φεστιβάλ, υπονοώντας ότι έψαχνα μια καρέκλα. Έψαχνα, δηλαδή, μια καρέκλα και την βρήκα στην Πάτρα;"

Ιδεολογικά συμφωνείτε με τη σημερινή Δημοτική Αρχή;

"Όχι, αν εννοείται το αν ανήκω σε

αυτό το χώρο. Δεν ξέρω την πολιτική φιλοσοφία της Δημοτικής Αρχής. Ξέρω, όμως, ότι σε ότι έχει σχέση με τον πολιτισμό, υπάρχει μια μεγάλη διάθεση να γίνουν πράγματα. Δεν είναι θέμα συμφωνίας με τη Δημοτική Αρχή, αλλά φαίνεται πως αυτή η Αρχή φαίνεται να έχει τη διάθεση να δημιουργήσει μια σοβαρή υποδομή..."

Δεν θα "κολλήσετε" δηλαδή στην ιδεολογία...

"Όχι βέβαια... Ίσα ίσα που μου κάνει. Εγώ προτείνω και οι άνθρωποι είναι θετικοί. Κι επειδή έχω μια αρκετά καλή εμπειρία από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, οφείλω να ομολογήσω ότι στην Πάτρα βρήκα μια πολύ ζεστή ανταπόκριση, μια ευγένεια, που είναι σπάνια και μου δημιουργεί περισσότερες υποχρεώσεις".

Φαντάζομαι ότι μια από τις πρώτες ερωτήσεις που δεχθήκατε αφορά τους Πατρινούς ανθρώπους του Θεάτρου και το αν και κατά πόσο θα χρησιμοποιηθούν...

"Δεν υπάρχει μία απάντηση. Θα πρέπει οι Πατρινοί ηθοποιοί και επαγγελματίες του χώρου να ξέρουν ότι κάποια στιγμή θα συνεργαστούν με το Θέατρο και μακάρι να έχουν συνέχεια. Όμως είναι μια από τις αρχές μου να μην ασχολούμαι με τη δουλειά του σκηνοθέτη. Καθένας είναι ελεύθερος να κάνει τη δική του διανομή. Εγώ ως διευθυντής σαφέστατα προτείνω μια σειρά από καλλιτεχνών από την περιοχή. Είναι στο χέρι του σκηνοθέτη να τους επιλέξει. Εγώ ονειρεύομαι τις ιδανικότερες διανομές στο Θέατρο. Αν έχω το σημαντικότερο Έλληνα ηθοποιό σε μια παράσταση, θέλω και τη σπουδαιότερη διανομή.

Όμως πρέπει να τα ξεχωρίσουμε. Υπάρχουν τέσσερις - πέντε ηθοποιοί εδώ στην Πάτρα, με τους οποίους θα συνεργαστούμε και θα συνεργαζόμαστε. Παράλληλα υπάρχουν και άλλοι διακόσιοι άνθρωποι του χώρου που είναι από την Πάτρα αλλά δε ζουν εδώ. Για μένα και αυτοί ανήκουν στην ίδια κατηγορία."

Μια από τις τελευταίες αποφάσεις του κ. Κιμούλη στο Θέατρο, ήταν να αλλάξει το όνομά του από ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. σε Θέατρο Πάτρας, για να μην εμπνέει, όπως έλεγε, κανενός είδους προκατάληψη όπου πήγαινε. Εσείς θα συνεχίσετε έτσι;

"Το Θέατρο δεν θέλω να λειτουργεί συμπλεγματικά προς καμία κατεύθυνση. Εγώ επαναφέρω τον τίτλο του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Μου είναι και πάρα πολύ προσφιλής και πολύ γοητευτικός. Δε μου λέει τίποτα το Θέατρο Πάτρας. Θέατρο Πάτρας ποιανού; Ο στόχος μου είναι, όμως, να γίνει Κρατικό Θέατρο Νότιας Ελλάδας. Γι' αυτό κάνουμε τα ανοίγματα. Για να μπορέσουμε μετά από έξι μήνες ή ένα χρόνο να κουβεντιάσουμε με το υπουργείο Πολιτισμού και να τους αποδείξουμε ότι εδώ στην Πάτρα δεν περιοριζόμαστε μόνο στις προγραμματικές υποχρεώσεις, αλλά δημιουργούμε υποδομή, γεγονότα και κάνουμε έργο πολύ σημαντικό από τα άλλα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ή ακόμα και από θέατρα στην Αθήνα. Η δυναμική καθορίζει το αποτέλεσμα. Σε ένα χρόνο θα μιλάμε εντελώς διαφορετικά για το Θέατρο. Είναι πολύ σημαντικό να δημιουργήσουμε γεγονότα που θα φέρουν το κοινό τους από το κέντρο".

Εκατόν πενήντα παραστάσεις σε έξι μήνες!

Σύμφωνα με το σχεδιασμό που ανακοίνωσε ο Θέμης Μουμουλίδης, το πρόγραμμα των θεατρικών παραστάσεων του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου έχει ως εξής:

19 - 23/1 "La Nóna" του Ρομπερτο Κόσα από το διασσο Comedia με τη σκηνοθεσία του Βασίλη Νικολαΐδη, τα σκηνικά και κοστούμια της Αφροδίτης Κουτσουδάκη, τη μουσική του Βαγγέλη Φάμπα και την κινησιολογία της Εφης Καρακώστα. Πρωταγωνιστούν οι: Δημήτρης Πιατάς, Κωνσταντίνος Τζούμας, Λυδία Λένωση, Κώστας Μεσάρης, Ελισάβετ Νασιλίδου, Γιώργος Μελισάρης και Ελένη Καστανά.

25 - 26/1 "Ο Αριστοφάνης χορευτής". Παιδικό θέαμα από το χοροθέατρο "Ροές" σε σκηνοθεσία και χορογραφία της Σοφίας Σπυράτου.

29 - 30/1 "Φίλος, όχι αστή" του Κ. Γκολντόνι με τη σκηνοθεσία του Βασίλη Παπαβασιλείου από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Λάρισας.

19 - 20/3 "Γκιούλιβερ" από το "Φαντάστικα - Μαύρο Θέατρο της Πράγας".

22/3 "Με δύναμη από την Κηφισιά" των Δ. Κεχαΐδη, Ελ. Χαβιαρά. Η πρώτη παραγωγή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας σε σκηνοθεσία Κώστα Τσιάνου και σκηνικά - κοστούμια του Γιώργου Πάτσα. Για 30 παραστάσεις.

29/3 "Οι δούλες" του Ζαν Ζενέ σε σκηνοθεσία του Θέμη Μουμουλίδη και μετάφραση της Παναγιώτας Πανατζή. Μια παραγωγή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας για 25 παραστάσεις.

1/4 "Η γυναίκα της Ζάκυνθος" του Δ. Σολωμού ή μια παράσταση στηριγμένη σε λογοτεχνικά κείμενα της ελληνικής αρχαιότητας, σε συμπαραγωγή με το θέατρο "Αγορά", με τη σκηνοθεσία της Ευανθίας Στιβανάκη και πιθανότατη πρωταγωνίστρια την Αλεξάνδρα Λαδικού. Για 40 παραστάσεις.

15/4 Εναρξη του κύκλου "Λογοτεχνία επί σκηνής" με μια μουσική παράσταση πάνω στον Κωνσταντίνο Καβάφη σε σενάριο και σκηνοθεσία του Θέμη Μουμουλίδη με τον Μηνά Χατζησάββα. Τραγουδά ο Κώστας Θωμαΐδης με τη συμμετοχή της Ορχήστρας Νυκτών Εγχόρδων. Για 10 παραστάσεις.

19/4 "Σκοτσέζικο ντους" της Χρύσας Σπηλιώτη σε συμπαραγωγή με το Θέατρο Κάτω Κόσμου. Σε σκηνοθεσία του Σήφη Βαρδάκη, σκηνικά - κοστούμια Εύας Νάθενα, μουσική επιμέλεια Μάρτιν Κριθαρά. Με τους Αν. Παπαθανασίου, Χ. Σπηλιώτη, Χρήστο Ευθυμίου, Ηλία Ζερβό, Β. Ανδρεαδάκη και Ν. Καρίμαλη. Για 16 παραστάσεις.

5 - 7/5 "Ριγκ" από το χοροθέατρο "Οκτάνα" με τη χορογραφία του Κωνσταντίνου Ρήγου και τα κοστούμια του Νίκου Νατσούλη. Χορεύουν οι Έλενα Τοπαλίδου, Ρούλα Κουτρομπέλη κ.ά. Για 4 παραστάσεις.

12 - 13/5 "Στιγμές και μουσικές του αιώνα που φεύγει" σε συμπαραγωγή με την Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων του Δήμου Πάτρας. Μουσική παράσταση του κύκλου "Λογοτεχνία επί σκηνής" με την Ορχήστρα, τον Γιάννη Φέρτη, τρεις τραγουδιστές και επιλογή κειμένων από τον Χριστόφορο Λιοντάκη.

17 - 21/5 Β' Πανελλήνια Συνάντηση Φοιτητικού Θεάτρου.

29 - 30/6 "Οι δρόμοι του Αρχάγγελου". Μια παράσταση - παραγωγή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας αφιερωμένη στον Μίκη Θεοδωράκη σε σενάριο Κάκιας Ιγερνού και σκηνοθεσία Θέμη Μουμουλίδη. Στην ενορχήστρωση ο Θύμιος Παπαδόπουλος και στις χορογραφίες ο Κωνσταντίνος Ρήγος. Πρωταγωνιστεί ο Γιάννης Μπέζος και συμμετέχουν 10 ηθοποιοί, 8 χορευτές, 2 τραγουδιστές και 9μελής ορχήστρα. Θα ακολουθήσει περιοδεία σε Λάρισα, Καβάλα (Φιλιπποι), Αλεξανδρούπολη, Θεσσαλονίκη, Κατερίνη (Δίον), Βόλο, Γιάννενα, Φλόκα, Ηράκλειο, Ρέθυμνο, Χανιά και Αθήνα (Ηρωδείο).

Πάτρα, "πενιάγνωμη και απόκοιη σαν την Ευρώπη"...

...στους δρόμους του εμπορίου και του πνεύματος, της αγοράς και του ονείρου

Του Διονύση Καρατζά

Aπό το 1985 υλοποιείται η ιδέα της αείμνηστης Μελίνας Μερκούρη, ο δεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης. Άρχισε με την Αθήνα, το 1997 ήταν η Θεσσαλονίκη, εφέτος η Βαϊμάρη, ενώ το 2000 θα υπάρχουν επτά πολιτιστικές πρωτεύουσες (ανάμεσά τους η Μπολόνια, οι Βρυξέλλες, το Ελσίνκι, η Αβινιόν κ.ά.).

Ο σκοπός του δεσμού είναι να προβάλεται η ιδιαίτερη φυσιογνωμία της πόλης και η διαχρονική δυναμική της, καθώς και η δυνατότητά της να συμβάλει στη διαμόρφωση μια στρατηγικής πολιτισμικής και πολιτιστικής σύγκλισης. Αυτό ήταν το όραμα της Μελίνας Μερκούρη. Και θέλω να αντιδιαστείλω αυτό ακριβώς το όραμα με την ισχύουσα τακτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που κάθε άλλο παρά υπολογίζει στον πολιτισμό. Και βέβαια μπορεί το άρθρο 128 της Συνθήκης του Μάαστριχτ (1993) να ορίζει "Η κοινότητα συμβάλλει στην άνθιση των πολιτισμών των κρατών - μελών, με σεβασμό στην εθνική και περιφερειακή ποικιλία τους, αναδεικνύοντας συγχρόνως την κοινή πολιτιστική κληρονομιά", αλλά ελάχιστα έχουν αξιοποιηθεί αυτές οι θέ-

σεις. Και ήταν αναμενόμενο. Ο Antonin J. Liehm (διευθυντής του Lettre Internationale) σε κείμενό του στη Le Monde Diplomatique που αναδημοσιεύτηκε στην "Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία" στις 7/11/99 σημειώνει: "Ο πολιτισμός με τη στενή έννοια, δεν ήταν ποτέ για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες τίποτα περισσότερο από ένα εμπόρευμα, στο οποίο άρμοζαν οι ίδιοι κανόνες που εφαρμόζονται για οποιοδήποτε προϊόν: ένας κοινός, και όσο το δυνατόν ευρύτερος, παρανομαστής που να μπορεί να κατασκευάζεται, να διανέμεται και να καταναλώνεται ακριβώς όπως ένα αυτοκίνητο, ένα ύφασμα, ή ένα διατροφικό προϊόν". Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει την πληθρότητα των ταυτοτήτων και των πολιτισμών με οικονομικές λογικές, εφαρμόζοντας τους νόμους της αγοράς. Ο πολιτισμός θεωρείται θέαμα, γίνεται συνονθύλευμα εκδηλώσεων χωρίς στόχους, που αποδεικνύει την έλλειψη οραμάτων και αξιών, ή αλλιώς τη χρηματιστηριακή αντίληψη περί ευτυχίας και την παγκοσμιοποίηση σε επίπεδο ισοπέδωσης και βαδύτατης μοναξιάς.

Μέσα από έναν τέτοιο προβληματισμό δέχομαι ωστόσο την ανάληψη από την Πάτρα του δεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, αφού πρώτα υπάρξει σαφής στόχος

και σοβαρή σχεδίαση και υλοποίησή του. Και βέβαια το κυρίαρχο ερώτημα είναι: Η Πάτρα ως ελληνική πόλη, εκφράζει συγκεκριμένη ελληνική πολιτισμική στρατηγική και ποιο περιεχόμενο δίνει στην ευρωπαϊκή πολιτισμική σύγκλιση, αν το τελευταίο αποτελεί πράγματι βασικό σκοπό της Ε.Ε.;

Ο Κ. Παλαμάς στο ένατο σονέτο των "Πατριδών" του αναφέρεται σε τόπους - πατριδες της φαντασίας του και συγκρίνοντας τις Ηπείρους, χαρακτηρίζει την Ευρώπη "πεντάγνωμη" δηλ. με πολλές γνώμες, και "απόκοιη" δηλ. ορμητική και τολμηρή - ριψοκίνδυνη. Οι χαρακτηρισμοί αυτοί μπορούν να οδηγήσουν σε γόνιμες αναζητήσεις, σε πρόοδο, όταν υπάρχει κλίμα δημοκρατίας και ειρήνης. Διαφορετικά, παραπέμπουν σε ασταθείς και επισφαλείς δρόμους.

Η Πάτρα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πεντάγνωμη και απόκοιη σαν την Ευρώπη. Λόγω θέσεως γνώρισε πολλά ρεύματα, έζησε έντονες ιστορικές στιγμές, βρέθηκε στο επίκεντρο πολιτικών αναταράξεων. Κι άλλοτε έδειξε σημάδια προόδου, κι άλλοτε έμεινε στη σκιά των εξελίξεων. Όμως, προσωπικά πιστεύω ότι στη νεότερη ιστορία της πρόσεξε και ακολούθησε μάλλον τους δρόμους του εμπορίου και της αγοράς, παρά τους δρόμους του πνεύματος και του ονείρου, όσο κι αν τα τελευταία λειτούργησαν πάντοτε ως πρόσχημα για την προβολή μιας πνευματικής και πολιτισμικής της ταυτότητας. Ο πολιτισμός για την πόλη μας, πέρα από έκφραση συγκεκριμένων δημιουργιών, δεν μπόρεσε να γίνει συλλογικό βίωμα και σήμα ευκρινές πολιτισμικού προσώπου. Ατυχώς η θάλασσα, για παράδειγμα, που απλώνεται μπροστά της, θεωρείται περισσότερο ως έξοδος εμπορίου και σπανιότερα ως αφορμή καλλιέργειας ιδεών. Γι αυτό και ως πόλη αρκέστηκε σ' έναν πολιτισμό βιτρίνας για τους εύπορους εμπόρους, που περιορίζεται στο θέατρο "Απόλλων" στο Αρχαίο Ωδείο, στο αναξιοποίητο παλαιό Νοσοκομείο και στα όποια νεοκλασικά κτίσματα. Κι έμεινε το όνειρο για τους ανθρώπους του καθημερινού μόχθου...

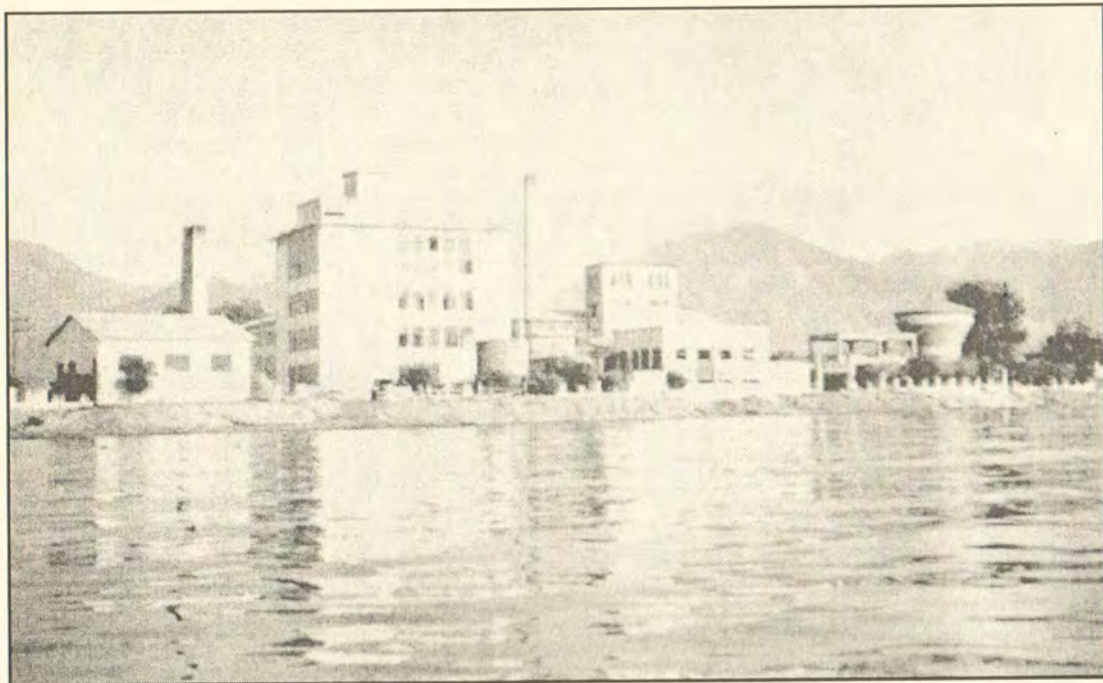
Ο δεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας μπορεί να λειτουργήσει ως πρόκληση για την Πάτρα. Όχι για να οργανώσει ένα μεγάλο φεστιβάλ και να φροντίσει να κερδίσει οικονομικά οφέλη, εξωραϊζοντας το πρόσωπό της για τους άλλους, αλλά για να προ-

τίνει με τόλμη προβληματισμούς σε παγκόσμιο επίπεδο και να εξασφαλίσει διαρκή πολιτιστική παρουσία με τους δεσμούς και με την υποδομή που θα αποκτήσει. Αν η Θεσσαλονίκη το 1997 πρόβαλε τη σχέση της κυρίως με τα Βαλκάνια, και οι Βρυξέλλες το 2000 επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στο δίπτυχο "Πολιτισμός και πόλη", εγώ προτείνω ως κεντρικό θέμα "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ". Ο προβληματισμός του θέματος είναι διαχρονικός και δραματικά επίκαιρος. Οι δύο έννοιες αποτελούν φυσικά στοιχεία της ανθρωπίνης κοινωνίας, οριοθετήθηκαν με σαφήνεια από τους αρχαίους Έλληνες και δοκιμάστηκαν στο μάκρος της ιστορίας. Γύρω απ' αυτό το θέμα μπορεί και πρέπει να αναπτυχθούν η ιστορία της πόλης (από την Αχαϊκή Συμπολιτεία μέχρι το κίνημα των αναρχικών) και η ιστορία της Ελλάδας με τους αγώνες της, τη διαρκή πίστη της στην ελευθερία και στην ειρήνη.

Έτσι μπορεί η πόλη μας να αναδειχθεί σε ουσιαστικό τόπο - λιμάνι ανταλλαγής ιδεών, συνομιλίας δημιουργών της περιοχής αλλά και των άλλων κρατών, να εξελιχθεί σε εργαστήριο δημιουργίας και καιρίων προτάσεων για την τεχνολογία, την επικοινωνία, την οικολογία, την παγκοσμιοποίηση, αφού αυτές και άλλες έννοιες πλαισιώνουν και προσδιορίζουν την ποιότητα της δημοκρατίας ως τρόπου ζωής, άρα και ως έκφρασης πολιτισμού.

Πρέπει η πόλη μας, με την ευκαιρία αυτή, να πιστέψει η ίδια και να διακηρύξει στον κόσμο ότι ο πολιτισμός με κάθε μορφή του (λόγια και λαϊκή δημιουργία, καθημερινή συμπεριφορά και αισθητική) είναι αναγκαίος - όσο αναγκαία θεωρούνται το εμπόριο και η οικονομία - για την πολιτική ζωή μας και για την προσωπική μας ευτυχία. Από κει και πέρα η πόλη, όχι ως διεκπειραιωτής αποφάσεων κεντρικών επιλογών, αλλά ως πρωταγωνιστής, συστρατεύοντας τις δυνάμεις της, πρέπει με σοβαρότητα και υπευθυνότητα να προβεί σε σχεδιασμούς και προγραμματισμούς, που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της πόλης και της περιφέρειας.

Έτσι ο δεσμός δε θα εξελιχθεί σε ευκαιρία εκμετάλλευσης και προβολής των επιτηδίων, αλλά θα βιωθεί και θα αξιοποιηθεί προς την κατεύθυνση της κοινωνικής αναβάθμισης και της πνευ-

ματικής ανάτασης.

Περιορίστηκα σε γενικές θέσεις για να δείξω ότι ο δεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας μπορεί να αποκτήσει νόημα όταν δοθεί ευκαιρία να εκφραστούν μέσα απ' αυτόν αξίες και όνειρα όλων των ανθρώπων και όχι όταν επιδιώκει, ως συνήθως, την εδραίωση προτύπων που εξυπηρετούν οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα.

ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Με δεδομένο ότι η πόλη μας δραστηριοποιείται κυρίως στον παράκτιο οριζοντά της, τη θάλασσα, προτείνονται:

1) Ακτή Δυμαίων: Μεσογειακό παραθαλάσσιο πάρκο. Σ' αυτό θα δημιουργηθούν χώροι, που θα διασώζουν την προσφορά των κοινωνικών ομάδων που εγκαταστάθηκαν στην Πάτρα:

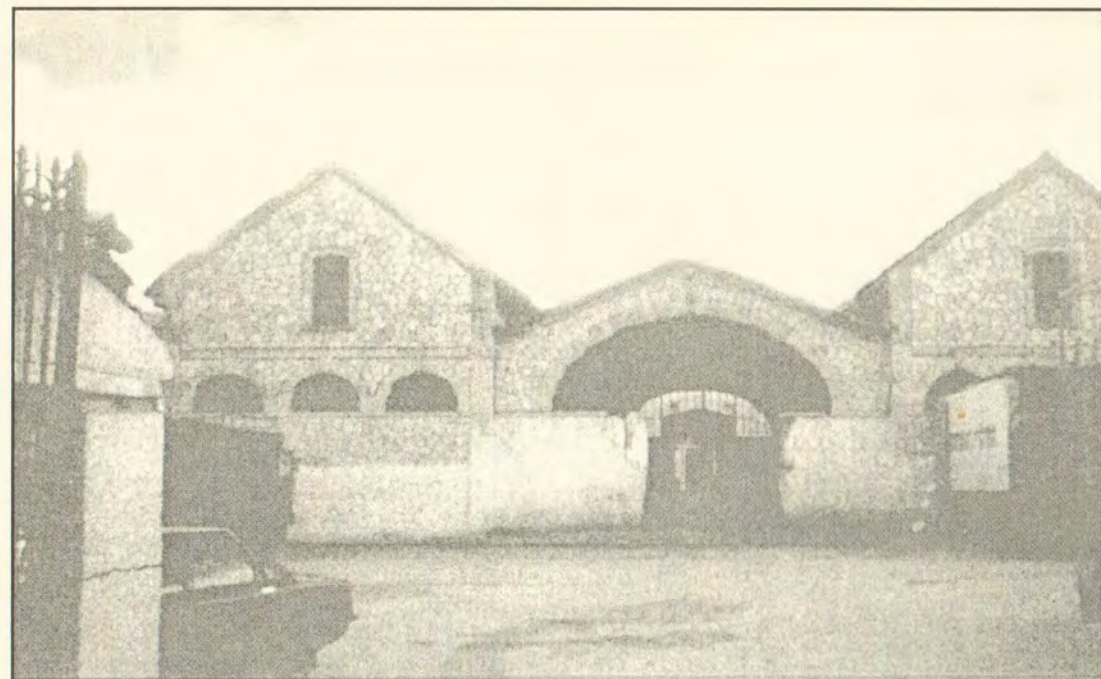
Μουσείο Ιονίων Νήσων, Μουσείο Μικρασιατικής παρουσίας, Μουσείο Ιταλικής παρουσίας.

Πολυχώρος Μεσογειακής (από Γιβραλτάρ μέχρι Κύπρο) τέχνης (ζωγραφικής, λογοτεχνίας, μουσικής).

Αυτές οι εγκαταστάσεις μπορεί να γίνουν στα εγκαταλειμμένα εργοστάσια και στις αποθήκες της παραλιακής ζώνης.

2) Από εκκλησία Αγ. Ανδρέου μέχρι Γλυφάδα: Πειραματική τέχνη - λαϊκή δημιουργία.

Μπορούν να αξιοποιηθούν τα κτίρια της Αγγλικανικής Εκκλησίας, των αποθηκών Μπάρρου, των Μύλων Αγ. Γεωργίου και των αποθηκών ΟΣΕ ως εκθετήρια

πειραματικής τέχνης (φωτογραφία, multimedia, video art κ.ά.) και λαϊκής δημιουργίας (Καρναβάλι, Καραγκιόζης, θέαμα δρόμου). Προτείνεται διεθνής συνάντηση μάσκας και σκιών.

3) Κέντρο Πόλης: Κατασκευή δημοτικών κινηματογράφων και θεάτρων (θερινών και χειμερινών), χώρου συναυλιών και άλλων χρήσεων. Συντονισμός με τα συνεδριακά κέντρα του Παν/μίου και του Κλάους, Μουσεία (Αρχαιολογικό και Τεχνολογικό), Σύγχρονη Πινακοθήκη και Γλυπτοθήκη (Μέμος Μακρής).

Αφού απελευθερωθεί ο χώρος της Βιβλιοθήκης από άλλες δράσεις, να δοθεί για δραστηριότητες συναφείς με το έργο και την αποστολή της: Κέντρο Ιστορίας Πατρών, Αρχείο Λογοτεχνίας Ιστορίας Πατρών, Αρχείο Βιομηχανιών της περιοχής, Συστέγαση με το Μουσείο Τύπου κ.ά.

Ενοποίηση ιστορικών και εμπορικών χώρων προς ανάδειξη της κοινωνικής δραστηριότητας της πόλης.

4) Παλαιό Νοσοκομείο - περιοχή Κάστρου: Χώροι έκφρασης πολιτιστικών ομάδων και συγκροτημάτων.

5) Περιοχή Κλάους - Γλαύκου: Πέρα από το υπάρχον οινοποιείο με τους εκθεσιακούς και συνεδριακούς χώρους του, προτείνεται η δημιουργία πάρκου "Πολιτισμός της φύσης": Ιστορία, επεξεργασία, εμπόριο, δραστηριότητες γύρω από το νερό, το σταφύλι, την ελιά και τα εσπεριδοειδή.

* Ο τίτλος του θέματος αποτέλεσε τον τίτλο σχετικής εισήγησης στη διημερίδα του Δήμου για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα, την οποία τελικά απέσυρε ο κ. Καρατζάς.

Πρέσπες: Λίκνο της φύσης...

Στη βορειοδυτικότερη πλευρά της Ελλάδας, ακριβώς στα σύνορα με την Αλβανία και την πρώην Γιουγκοσλαβία, μια από τις ακριτικές περιοχές με τη μεγαλύτερη ομορφιά. Οι Πρέσπες. Ο χρόνος εκεί σταματά να κυλάει. Γη και υγρό στοιχείο αγκαλιάζουν το τοπίο. Σπάνια φυτά και ζώα βρίσκουν αιώνες τώρα καταφύγιο σε ένα χώρο όπου το ανθρώπινο στοιχείο δεν έχει τον κύριο λόγο.

Ήδη από το 1974 οι Πρέσπες έχουν ανακηρυχθεί ως ένας από τους σημαντικότερους δρυμούς όχι μόνο στον ελληνικό αλλά και τον ευρωπαϊκό χώρο. Μια έκταση 300.000 τ.μ όπου δεκάδες διαφορετικά είδη ζώων και πάνω από 1500 είδη φυτών ζούν και αναπαράγονται σε ένα βιότοπο που χαρακτηρίζεται από τις ιδανικότερες γι' αυτούς τους οργανισμούς κλιματολογικές συνθήκες.

Κείμενο - φωτογραφίες:
Κατερίνα Περγικούρη

Η Μικρή και η Μεγάλη Πρέσπα καλύπτουν μια τεράστια έκταση. Το γνωστό τριεθνές στη Μεγάλη Πρέσπα συναντά στο υγρό στοιχείο τρεις χώρες: Ελλάδα, Αλβανία και πρώην Γιουγκοσλαβία. Περιηγήσεις με βάρκα στις λίμνες αποκαλύπτουν πρωτόγνωρες ομορφιές στον επισκέπτη.

Κατά μήκος των ακτών της Μεγάλης Πρέσπας βρίσκονται τα περίφημα ασκηταριά, χώροι όπου ασκήτεψαν μοναχοί κατά τη χρονική περίοδο του 13ου - 15ου αιώνα. Εκκλησάκια χτισμένα σε απόκρημνα βράχια με λαξευμένες βυζαντινές τοιχογραφίες, τόποι λατρείας του Θεού που εξυψώνουν ψυχή και σώμα. Στο μέσο της Μικρής Πρέσπας, το νησάκι του Αγ. Αχιλλείου με την ομώνυμη Βασιλική, τα ερείπια της οποίας χρονολογούνται στο 10ο αιώνα και μαρτυρούν την ανάπτυξη των Πρεσπών ήδη από το Μεσαίωνα. Το τοπίο που δημιουργούν οι λίμνες καθώς περικυκλώνονται από τα γύρω βουνά, θυμίζει "λίκνο". Ένα "λίκνο" για όλα τα είδη κλωρίδας και πανίδας που υπάρχουν στην περιοχή.

Οι εποχές στην Πρέσπα εναλλάσσονται και κάθε εποχή προσφέρει κάτι το ξεχωριστό στη διαμόρφωση του τοπίου. Τα κατάλευκα χιονισμένα βουνά του χειμώνα διαδέχονται τα καταπράσινα δάση και τα πολύχρωμα λουλούδια. Το καλοκαίρι οι παραλίες της Μεγάλης Πρέσπας μαγεύουν ενώ το φθινόπωρο οι πολλοί χρωματισμοί των δέντρων καθώς από πράσινα αλλάζουν στο κίτρινο, το κόκκινο, το καφέ και το πορτοκαλί τονίζουν τον κυρίαρχο χαρακτήρα της φύσης. Το ανθρώπινο στοιχείο κινείται αθόρυβα. Αγ. Γερμανός, Ψαράδες, Βροντερό και άλλα περίπου δέκα διασπαρμένα χωριά φιλοξενούν τους λιγοστούς κατοίκους των Πρεσπών. Παραδοσιακοί οικισμοί που ξεχωρίζουν γαι την ιδιαίτερη τοπική αρχιτεκτονική και τα τοπικά πολιτιστικά στοιχεία. Σπίτια χτισμένα με πέτρα, με ξύλινες σκεπές και χαλιάτια προσδίνουν μια ιδιαίτερη μορφή στο τοπίο.

Οι περισσότεροι κάτοικοι ασχολούνται με τη κτηνοτροφία, τη γεωργία και την αλιεία. Η αρμονική συνύπαρξη

Οικοτουρισμός: Μια νέα μορφή τουρισμού

Η Πρέσπα είναι μια περιοχή με πλούσιες φυσικές και πολιτιστικές αξίες. Μια ολόπλευρη - αποτέλεσμα μιας μακροχρόνιας αλληλεπίδρασης ανθρώπου και φύσης. Η γνωριμία με την Πρέσπα είναι μια μοναδική εμπειρία καθώς συνδυάζει πλούσια άγρια ζωή, σπάνια και ενδημικά είδη φυτών και ζώων, εξαιρετική φυσική ομορφιά, πλούσιες πολιτιστικές αξίες, βυζαντινά μνημεία, ζωντανές ακόμα παραδοσιακές δραστηριότητες. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά της Πρέσπας προσέλκυσαν και προσελκύουν επισκέπτες ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του '70. Μολονότι η υποδομή του Εθνικού Δρυμού παραμένει μέχρι και σήμερα φτωχή, επισκέπτες έρχονται στην Πρέσπα για να δουν και να απολαύσουν τη μοναδική αυτή περιοχή. Με σκοπό την προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης αλλά και την ευαισθητοποίηση των επισκεπτών, η Εταιρία Προστασίας Πρεσπών (ΕΠΠ) προωθεί τον οικοτουρισμό, όπως και τον εκπαιδευτικό τουρισμό. Ο οικοτουρισμός είναι ένα διαφορετικό είδος τουρισμού που σκοπό έχει την επαφή του επισκέπτη με τον παραδοσιακό τρόπο ζωής. Την γνωριμία με τους κατοίκους της περιοχής, τις αγροτικές εργασίες και την ενεργό συμμετοχή του επισκέπτη στα προγράμματα προστασίας και ανάπτυξης της περιοχής. Μια πρωτόγνωρη εμπειρία στην οποία η φύση αποκαλύπτει απλόχερα τα μυστικά της.

ανθρώπου και φύσης είναι καταλυτική για τη διατήρηση του εθνικού δρυμού. Οι περισσότεροι κάτοικοι έχουν ήδη αναπτύξει συνειδητοποιημένη οικολογική συνείδηση και αναπτύσσουν προγράμματα οικολογικών καλλιεργειών.

Δυστυχώς όμως τα προβλήματα που χαρακτηρίζουν τις απομακρυσμένες περιοχές, όπως ο λιγοςτός και γερασμένος πληθυσμός, η κοινωνική απομόνωση και οι ελλείψεις κοινωνικές παροχές δρουν ανασταλτικά για την ανάπτυξη της Πρέσπας.

Έτσι γίνεται εντονότερη η ανάγκη δραστηριοποίησης και των κρατικών φορέων για την καλύτερη οργάνωση και υποστήριξη αυτής της προστατευόμενης περιοχής με σκοπό να αποβεί προς όφελος τόσο των κατοίκων αλλά και του φυσικού περιβάλλοντος.

Η Πρέσπα, ο μοναδικής σημασίας εθνικός δρυμός της χώρας μας, αξίζει την προσοχή και την αγάπη όλων μας προκειμένου να συνεχιστεί αυτή η ιστορία Ανθρώπου και Φύσης.

ΥΓ. Πολύ περισσότερα είδαμε, ακούσαμε και νιώσαμε τον περασμένο Νοέμβρη κατά την εκδρομή που πραγματοποίησαν οι Πολιτιστικές Ομάδες Φοιτητών του Πανεπιστημίου Πατρών (Π.Ο.Φ.Π.Π) στις Πρέσπες. Η εκδρομή "ολοκληρώθηκε" με τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα 3 - 5 Δεκεμβρίου στην Πάτρα.

Καθ' οδόν προς μια συνδιάσκεψη στην Αθήνα Έλληνες και Τούρκοι δημοσιογράφοι μπορούν (τουλάχιστον) να συζητάνε...

Σ

υνδιάσκεψη Ελλήνων και Τούρκων δημοσιογράφων γίνεται προσπάθεια να διοργανωθεί στην Αθήνα τον Ιανουάριο ή το Φεβρουάριο του 2000, από μια ομάδα επαφής που έχει συσταθεί με επικεφαλής το γενικό διευθυντή της ΕΡΑ Γιάννη Τζαννετάκο και το δημοσιογράφο Πάνο Κολιοπάνο.

Για το σκοπό αυτό συγκεντρώθηκαν από δημοσιογράφους και στελέχη μέσω ενημέρωσης σε όλη την Ελλάδα υπογραφές προκειμένου μια τέτοια συνάντηση να έχει την ευρύτερη δυνατή δημοσιότητα και συμμετοχή.

Το κείμενο που υπογράφεται από δεκάδες εφημερίδες, περιοδικά, ραδιόφωνα και τηλεοράσεις, ανάμεσά τους και από το "δόντι", έχει ως εξής:

Οι διμερείς συναντήσεις μεταξύ των κατά τεκμήριο ελεύθερων και ανεξάρτητων Ελλήνων και Τούρκων δημοσιογράφων και στελεχών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης αναμφισβητήτως βελτιώνουν το κλίμα μεταξύ τους. Ενδεχομένως δε επηρεάζουν θετικά, ευθέως ή πλαγίως, την κοινή γνώμη των

δύο χωρών, αποδυναμώνοντας παραδοσιακές εντάσεις κι ενισχύοντας κοινές αξίες και αντιλήψεις.

Με στόχους:

α) Να προωθείται στα ΜΜΕ η αντίληψη της αλληλοκατανόησης μεταξύ των δύο χωρών.

β) Να αποτρέπεται κακόπιστη δημοσιογραφική εκμετάλλευση συμβάντων.

γ) Να αποφεύγεται εκούσια φόρτιση καταστάσεων, οι οποίες δημιουργούν ατμόσφαιρα κρίσεων.

δ) Να προωθείται συστηματικά ο δημιουργικός διάλογος σε όλα τα δυνατά επίπεδα μεταξύ των δύο χωρών.

ε) Να αναδεικνύονται δημοσιογραφικά οι διάφορες προσπάθειες (κυβερνήσεων και ποικίλων φορέων) με σκοπό το διάλογο, την ειρηνική επίλυση των όποιων διαφορών κ.τ.λ.

οργανώνεται στην Αθήνα (Γενάρη/Φλεβάρη) με την ευθύνη της Ομάδας Εργασίας και Επαφής, Ελληνοτουρκική Συνδιάσκεψη Δημοσιογράφων και Στελεχών ΜΜΕ.

Φίλος ή εχθρός της τέχνης;

Του Δημήτρη Ιωαννίδη

Οι περισσότεροι θα απαντούσαν χωρίς πολύ σκέψη "εχθρός". Η συγγραφέας M. J. Rose όμως, έρχεται να διαφωνήσει. Το Διαδίκτυο άλλαξε ριζικά ολόκληρη τη ζωή της.

Πριν λίγους μήνες η προσπάθησε να εκδόσει το βιβλίο της "Lips Service", αλλά οι εκδοτικοί οίκοι που επισκέφθηκε αρνήθηκαν να συνεργαστούν μαζί της. Αποφάσισε λοιπόν να δοκιμάσει την τύχη της στο Διαδίκτυο. Εδώσε τα στοιχεία του βιβλίου της στο ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο "amazon.com", ώστε να το καταχωρήσει στα βιβλία του, ενώ ταυτόχρονα "γέμισε" όλα τα sites ερωτικού περιεχομένου με ηλεκτρονικές διαφημίσεις και δημιούργησε ηλεκτρονική σελίδα (www.readlipservice.com) για το βιβλίο της.

Τι κατάφερε; Το "Lips Service" έγινε ανάρπαστο και η ίδια διάσημη. Το περιστατικό αποδεικνύει ουσιαστικά ότι η δύναμη του Διαδικτύου είναι ακριβώς η αμεσότητα μεταξύ των χρηστών του. Κανένα άλλο μέσο δεν δίνει τη δυνατότητα σε όλους τους "χρήστες του" να παρουσιάσουν αυτό που θέλουν με τον τρόπο που αυτοί θέλουν.

Η M. J. Rose πίστευε στην αξία του βιβλίου της. Αξιοποίησε την ελευθερία έκφρασης που προσφέρει το Διαδίκτυο και κατάφερε να κάνει το βιβλίο της γνωστό και αγαπητό.

Τα υπόλοιπα ήρθαν μόνα τους. Ασφαλώς αρκετοί είναι αυτοί που θα διακρίνουν σε αυτή την ελευθερία και αρνητικές προεκτάσεις, όμως είναι γεγονός ότι σε κάθε κοινωνία συνυπάρχουν οι "καλοί" με τους "κακούς". Τους τελευταίους ας τους απομονώσουμε.

M. J. Rose

Οι προτάσεις μας

www.cine.gr

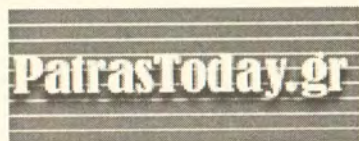
Ο κινηματογράφος βρίσκει τη θέση που του αξίζει και στο ελληνικό διαδίκτυο. Χιλιάδες τίτλοι με πληροφορίες στα ελληνικά. Κι αν ξέρετε κάτι περισσότερο, απλά συμπληρώστε το.

www.alternative.gr

Η παραμελημένη εναλλακτική ελληνική ροκ σκηνή έχει το δικό της ηλεκτρονικό περιοδικό. "Ξεφυλλίστε" το.

www.manthos.gr/seferis/index.htm

Μπορεί να υστερεί σχεδιαστικά, αλλά η ουσία μετράει περισσότερο. Διαβάστε ποιήματα του Γιώργου Σεφέρη και αναζητήστε πηγές για ποίηση.

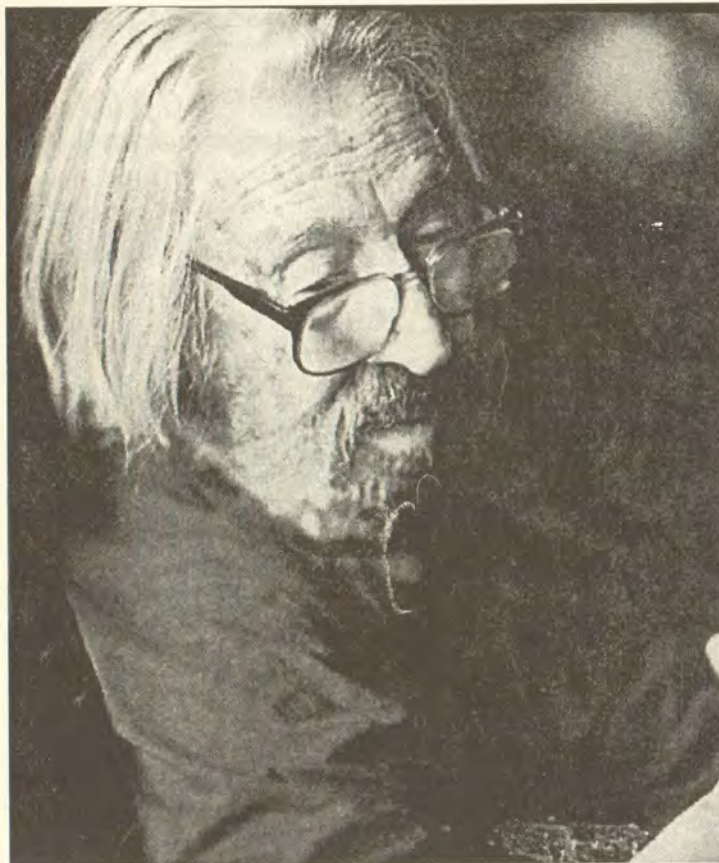

Αριστομένης Προβελέγγιος

Ένας οδοιπόρος προς την πηγή

Του Ξενοφώντα Αργ. Παπαευθυμίου

Η απώλεια ενός ανθρώπου γίνεται περισσότερο αισθητή όταν αυτός έχει σημάδεψει με τη σκέψη του και τη στάση του τον πολιτισμό μας, χωρίς να αναλωθεί σε φλύαρες και ματαιόδοξες προσπάθειες προβολής του Εγώ του. Τέτοιους μπορούμε να πούμε ότι ήταν και ο αρχιτέκτονας, πολεοδόμος και διανοητής Αριστομένης Προβελέγγιος, του οποίου ο πρόσφατος θάνατος μας λύπησε πραγματικά, δημιουργώντας ένα αίσθημα κενού ίδιο με αυτό που άφησαν προσωπικότητες όπως ο Χατζιδάκις ή ο Γκάτσος.

Η ΠΟΛΗ

Της πολιτείας
Των συνοικισμών
Μαστοί χωρίς
ανταμοιβή
Δουλειά στην αλυσίδα
Προσπάθειες του
γερανού
Νερό αγιασμένο σ'
εβένινο αγιαστήρι

Κι Άλογα από
πορσελάνη
Καλπάζουνε μες στην
καταραμένη νύχτα

Άλογα από πορσελάνη
Καλπάζουνε μες στην
καταραμένη νύχτα

Από την ποιητική συλλογή του Αριστομένη Προβελέγγιου "Είκοσι ποιήματα", Τυπογραφείο "Κείμενα", Αθήνα 1985

Ο Προβελέγγιος έφυγε απλά και ήρεμα, χωρίς να προκαλέσει τη δημοσιότητα με διάφορα καμώματα, όπως συνηθίζουν εσχάτως να κάνουν διάφοροι πνευματικοί άνθρωποι του τόπου, καθώς οδεύουν προς τη δημιουργική και βιολογική τους δύση.

Συνήθιζε να εκφράζει τις σκέψεις και τις απόψεις του σε εποχές και στιγμές κατάλληλες, με έναν λόγο κριτικό, καυστικό, αποκαλυπτικό και θα τολμούσαμε να πούμε και προφητικό.

Ήταν το 1943 που διέκρινε την τραγική και τραυματική πορεία την οποία θα ακολουθούσε τα επόμενα χρόνια ο τόπος μας και οι σκέψεις του ήταν συνταρακτικές και προφητικές, έτσι όπως διατυπώθηκαν στο κείμενό του "Ο οδοιπόρος προς την πηγή" που δημοσιεύστηκε στο λογοτεχνικό περιοδικό "Καλλιτεχνικά Νέα" (11-9-1943).

"Ήταν ο Αδελφός μου και τον απόδιωξα σα σκύλο. Γιατί φαντά-

στηκα πως θα μου 'περνε τη μισή γή. Με τη σκιά του που απλωνόταν σαν οροθετική γραμμή.

Ο αδελφός μου έφυγε με μεγάλα βήματα προς την Ανατολή. Η καρδιά μου τον έδιωχνε, σφυρίζοντας σα φίδι. Τον έδιωχνε προς την Πικρή Λίμνη. Ένα τόπο που φοβόμουν πως υπήρχε από την άλλη μεριά της Γης.

Κι ο αδελφός μου έφυγε σφυρίζοντας ένα σκοπό που δεν τον ήξερα, ρυθμικό, υποχθόνιο, σάρκινο.

Αυτός ο σκοπός έκανε τη σκιά του να στριφογυρίζει σα μεθυσμένο συρματοσκόινο και να χαράζει στη φλούδα της γης μεσημβρινούς και παράλληλους κύκλους.

Και σε λίγο έπεσαν σπόροι από τριβόλους και φύτεψαν φράχτες από τσουκνίδες, κίτρινες με πράσινες βούλες ή πράσινες με κίτρινες βούλες αδιάφορο, πάντως εξαιρετικά φαρμακερές).

Το σφύργιμα έσβυσε, πράγμα που σημαίνει πως ο αδελφός μου είχε φτάσει στην Πικρή Λίμνη. Όμως η ανάμνησή μου μου κανε να τρέξει πηχτό αίμα από τα ρουθούνια και από πολλούς πόρους του κορμιού μου".

Ο Αριστομένης Προβελέγγιος σε αυτές τις πρώτες παραγράφους εκφράζει την πίκρα του για όλα επρόκειτο να γίνουν τα επόμενα χρόνια στο όνομα του τυφλού μίσους που προκλήθηκε από τις φιλοδοξίες και το ιδεολογικό αλλοιθώρισμα ορισμένων ανεγκέφαλων.

Ο ίδιος αποτέλεσε μέλος αυτής της φωτισμένης νεολαίας, που ξέφυγε από τη λαίλαπα που σάρωσε την Ελλάδα και της στέρησε πολύτιμο έμπυχο δυναμικό, καθώς μαζί με άλλους νέους όπως ο Κανδήλης, ο Καστοριάδης και ο Ξενάκης βρέθηκε στο Παρίσι υπότροφος του Γαλλικού κράτους.

Εκεί σπούδασε πολεοδομία στη Σορβόνη, την περίοδο 1952 - 57 όντας ήδη από το 1936 πτυχιούχος της Αρχιτεκτονικής από το Μετσόβειο Πολυτεχνείο και θήτευσε στο γραφείο του μεγάλου Λε Κορμπιζιέ, όπου εμποτίστηκε από τις ιδέες της πολεοδομικής ανασυγκρότησης και ήλθε σε επαφή με τον Μοντερνισμό της δεκαετίας του '50.

Ταυτόχρονα διαμόρφωσε απόψεις και θέσεις που έχουν σχέση με την αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και φυσικού περιβάλλοντος και τον τρόπο με τον οποίο σε αυτό μπορεί να ενταχθεί το δομημένο περιβάλλον.

Πιστεύει στην αισθητική του τοπίου και υπερασπίζεται την αξία του έναντι των ανθρωπινων δημιουργημάτων.

Γι' αυτό άλλωστε γίνεται επικριτικός και δεν διστάζει να κατηγορήσει όλους όσους (πολιτεία, εργολάβους) έχουν καταληφθεί τις τελευταίες δεκαετίες από μια σαφώς κερδοσκοπική mania δόμησης χωρίς όρια.

Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του στο εισαγωγικό σημείωμα προς τους αναγνώστες του βιβλίου του με κείμενα πολεοδομικού στοχασμού με τίτλο "Ο οδοιπόρος προς την πηγή" (Εκδ. Γαβριηλίδης 1990) όπου γράφει:

"Την απόφασή μου για το βιβλίο αυτό, αυτή τη στιγμή, προκάλεσε "η αίσθηση" ότι τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια κύλησαν - σαν πικρό νερό - ανάμεσα στα δάχτυλά μας, χωρίς να συνειδητοποιηθεί από καμιά

κοινωνική ομάδα, το συνεχές "ολίσθημα" της πολιτιστικής μας κατάπτωσης και κοινωνικής μας εξουθένωσης, που κεντρική έκφραση έχει, την εκτεταμένη σε όλον τον εθνικό χώρο υποβάθμιση, σε πελώρια κλίμακα, των ιστορικών, φυσικών και πολεοδομικών δομών και μορφών, που είναι αναντικατάστατα στοιχεία της "Εθνικής Κληρονομιάς" για κάθε κοινωνικό δρόμο, στο παρόν και το (αβέβαιο) μέλλον".

Δεν παύει σε κείμενα και διαλέξεις του να τονίζει αυτή την υποβάθμιση της πατρίδας μας και του πολιτισμού μας, φτάνοντας σε σημείο να αναρωτηθεί αν αυτό είναι απρονοησία ή προδοσία.

Μιλώντας μάλιστα το Μάιο του 1975 στο σκηνοθέτη Κωστή Ζώη σε εκπομπή της ΕΡΤ με θέμα "Η καταστροφή της Πεντέλης" τονίζει τα εξής: "Αυτό που έχει σημασία είναι να εξετάσουμε το πώς και γιατί. Αυτή η τεράστια αλλαγή (απώλεια - καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος) σε 1,5 αιώνα από την Τουρκοκρατία, αλλά στην πραγματικότητα στα 50 τελευταία χρόνια, έγινε κάτω από ένα πρόγραμμα που ζητούσε η εξέλιξη ή ήτανε μια σειρά από προδοσίες; Ήταν εν πάσει περιπτώσει μια συνεχής απρονόητη και ξέφρενη σπατάλη του φυσικού πλούτου του ενιαίου περιβάλλοντος, μια τέτοια κατ'εξακολούθηση σπατάλη δεν είναι προδοσία;"

Ο Αριστομένης Προβελέγγιος αντιτάχθηκε σε αυτή την προδοσία και την υποταγή σε ανάγκες που δημιουργήθηκαν από μεγάλα και παράλογα οικονομικά συμφέροντα και ήδη από την δεκαετία του '60 προέβλεψε την τερατώδη και καταστροφική εξέλιξη, την οποία θα είχε η Αθήνα και άλλα μεγάλα αστικά κέντρα.

Μπορεί λοιπόν ο ίδιος να έφυγε από τη ζωή, άφησε όμως στην παρακαταθήκη τις σκέψεις του σαν πολύτιμο εργαλείο για όσους θέλουν να αλλάξουν, έστω και αργά, μερικά από αυτά που πληγώνουν και αναλώνουν το κορμί της χώρας μας.

(Τα αποσπάσματα από κείμενα και διάλεξη του Αριστομένη Προβελέγγιου προέρχονται από το βιβλίο του "Οδοιπόρος προς την πηγή - Κείμενα Πολεοδομικού Στοχασμού" Εκδόσεις Γαβριηλίδης, 1990).

Συλλαλητήρια "υπέρ της γλώττης"

Καθαρευουσιάνοι και μαθηταροί
σε έναν ιδιότυπο εμφύλιο

Του Γιάννη Μουγγολιά

Ο χώρος της Παιδείας ανέκαθεν υπήρξε από τους πιο πολυτάραχους και από αυτούς που πυροδότησαν εντάσεις και έντονους διαξίφισμους χωρίζοντας σε δύο μέτωπα τους άμεσα εμπλεκόμενους. Η έντονη δυναμική του χώρου αυτού δημιούργησε επανειλημμένα διχασμούς, αντεγκλήσεις και βίαιες διαμάχες στην ιστορία της χώρας. Τα φαινόμενα των διαδηλώσεων και των συλλαλητηρίων που ξεκινούσαν από τα εκπαιδευτικά θέματα και συχνά - σχεδόν πάντα - αποκτούσαν πολιτική χροιά, ήταν το κυριότερο μέσο διαμαρτυρίας.

Το γλωσσικό ζήτημα ήταν ένα θέμα που συχνά απασχόλησε την ελληνική κοινωνία και υπήρξε αφορμή - ερχόμενο στο προσκήνιο σε πολλές διαφορετικές χρονικές περιόδους - για να διχάσει τους Έλληνες. Εμείς εδώ θα επικεντρωθούμε στην έντονη στράτευση που παρατηρήθηκε το 1911 στους κόλπους του Πανεπιστημίου Αθηνών, όταν καθαρευουσιάνοι και δημοτικιστές (μαθηταροί) αποτελούσαν τα δύο αντίθετα στρατόπεδα ενός ιδιότυπου εμφυλίου πολέμου. Και όπως θα δείτε και η πόλη μας υπήρξε τόπος που διαδραματίστηκαν "εμπόλεμες" σκηνές της διαμάχης αυτής.

Βρισκόμαστε στις παραμονές των νικηφόρων βαλκανικών πολέμων και η προσοχή του ελληνικού λαού είναι

στραμμένη στον υπόδουλο Ελληνισμό. Η ελληνική επικράτεια είναι μικρής έκτασης αφού τα βόρεια σύνορα κλείνουν με τη Θεσσαλία και την Άρτα. Έχει προηγηθεί η επανάσταση στο Γουδί του Στρατιωτικού Συνδέσμου με σκοπό την εξυγίανση του δημοσίου βίου, που έχει αναδείξει νέες πολιτικές δυνάμεις.

Στην πολιτική ζωή έχει ανατείλει το άστρο του Ελευθέριου Βενιζέλου στον οποίο έχουν συγκεντρωθεί οι ελπίδες του έθνους. Η ελληνική κοινωνία είναι στο έπακρο συντηρητική και οι προσπάθειες που γίνονται από τους λιγοστούς διανοούμενους και λόγιους για τον εκσυγχρονισμό της δεν καρποφορούν.

Το πλαίσιο αυτό αντανακλά και στα γλωσσικά ζητήματα. Από παλαιότερα έχει δημιουργηθεί στο Πανεπιστήμιο ένα μέτωπο κορυφαίων καθηγητών που όμως είναι υπερκαθαρευουσιάνοι και γλωσσοαμύνητες, στους οποίους ο Γεώργιος Μιστριώτης κατέχει την πρώτη θέση.

Το 1911 η διαμάχη για το γλωσσικό έχει κορυφωθεί επικίνδυνα και απειλεί την εθνική ενότητα, σε μια εποχή που αυτή ήταν επιβεβλημένη. Στην εποχή λοιπόν που ο Ελληνικός λαός ετοιμάζεται να ελευθερώσει τους σκλάβους αδερφούς του και ο βαλκανικός πόλεμος αναμένεται, οι καθαρευουσιάνοι στο Πανεπιστήμιο που κόπτονται και κατηγορούν τους δημοτικιστές για προδοσία, βρίσκουν την ευκαιρία να ενεργοποιηθούν και πάλι.

ελληνικού λαού. Ο Μιστριώτης φέρει ακέραιη την ευθύνη το 1911 για την ανακίνηση του γλωσσικού.

Το συλλαλητήριο
που δεν έγινε

Από τις αρχές Μαρτίου έχει οδηγήσει το φοιτητικό κόσμο σε επιθέσεις κατά των δημοτικιστών, που τους κατηγο-

ρεί ως προδότες και μεγάλες παραχές λαβαίνουν χώρα. Το Πανεπιστήμιο Αθηνών θα κλείσει για μεγάλο χρονικό διάστημα. Έχει καλέσει το λαό της Αθήνας σε συλλαλητήριο στις 14 Μαρτίου για να ζητήσουν από την κυβέρνηση να προστατεύσει την εθνική γλώσσα από τη φθοροποιό επίδραση των μαθηταρών.

Οι φοιτητές που λατρεύουν την υπερκαθαρεύουσα, κατέχονται από υπέρμετρο φανατισμό και συσκέπτονται τώρα να ανασυστήσουν τη φοιτητική φάλαγγα. Η αγγλική εκδοτική εταιρεία βρίσκει την ευκαιρία να διοχετεύσει στη χώρα μας χιλιάδες αντιτύπων με τα απαγορευμένα μεταφρασμένα ευαγγέλια.

Στις 13 Μαρτίου ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου απέστειλε επιστολή στο Μιστριώτη σε γλώσσα υπερκαθαρεύουσα και τον παρακαλεί, στο όνομα του Πανεπιστημίου να αναβάλει το συλλαλητήριο για χρόνο ευθετότερο ώστε "να αποδοθεί η ησυχία στο Κράτος, την οποία κατά τους σημερινούς καιρούς έχει μεγίστην ανάγκην αυτής".

Η απάντηση του Μιστριώτη έρχεται αμέσως:

"Επειδή ηγάπησα πάντοτε το Πανεπιστήμιον, συγκατατίθεμαι εις την αναβολήν του συλλαλητηρίου. Ελπίζω δε, ότι η κυβέρνηση θα θελήση όπως εξεύρη τρόπον και περιφρουρήση την γλώσσαν, ίνα μη κινδυνεύση η φυλή και η Εκκλησία".

Το βράδυ της ίδιας μέρας διανεμήθηκε από την αστυνομική αρχή ανακοίνωση με την οποία απαγορεύεται η συγκέντρωση για το γλωσσικό:

"Ιδόντες το άρθρον 10 του Συ-

Οι υπέρ-
μαχοι της κα-
θαρεύουσας
έχουν πείσει
μεγάλα στρώ-
ματα της ελ-
ληνικής κοι-
νωνίας ότι α-
πό τη δημο-
τική γλώσσα
κινδυνεύουν
τα μεγάλα ι-
δανικά των
Ελλήνων: η πατριδα και η θρησκεία. Ακόμα
και η πλειοψηφία των Ελλήνων φοιτητών βρί-
σκεται στο πλευρό τους και με σύσταση
συλλόγων πολεμούν με φανατισμό την
"φθοροποιό της ελληνικής γλώττης".

Ο βουλευτής Αχαιοήλιδας και πολλές
φορές υπουργός και δήμαρχος Πατρών
Θάνος Κανακάρης είχε δηλώσει ότι το ζήτη-
μα της ελληνικής γλώσσας δεν είναι ζήτημα
του Μιστριώτη και των φοιτητών, αλλά είναι
ζήτημα ολοκλήρου του έθνους και πάντων
των Ελλήνων.

Ο Γεώργιος Μιστριώτης ήταν καθηγητής
των Ελληνικών Γραμμάτων στο Πανεπιστήμιο
της Αθήνας. Κορυφαίος καθηγητής και πο-
λυγραφότατος συγγραφέας πρωταγωνιστεί
όλα αυτά τα χρόνια στις γλωσσικές διαμά-
χες της εποχής. Χαρακτήρας αδιάλλακτος
κατάφερε να καταστήσει το Πανεπιστήμιο α-
πόρρητο φρούριο της υπερκαθαρεύουσας
και να πείσει την ελληνική κοινωνία και κυ-
ρίως τους φοιτητές ότι από τους "μαθητα-
ρούς" κινδυνεύει η υπόσταση του Έθνους
και της Εκκλησίας, εκμεταλλευόμενος το
θρησκευτικό και πατριωτικό συναίσθημα του

ντάγματος απαγορεύομεν αύριον πάσαν συνάθροισιν και συνιστώμεν εις τους πολίτας, όπως απόσχουν συναθροίσεως, ήτις φέρουσα στασιαστικόν χαρακτήρα θα διαλυθή εν ανάγκη βιαίως".

Το απόγευμα της 13ης Μαρτίου ο εισαγγελέας Σηληιάδης, ύστερα από συνεννόηση με τον υπουργό Παιδείας Δημητράκοπουλο, απαγγέλει κατηγορία κατά του Μιστριώτη "επί υποκινήσει στάσεως". Πραγματικά για υποκίνηση στάσεως επρόκειτο, αφού ο Μιστριώτης από μέρες απειλούσε ότι θα καλέσει το λαό και θα αναλύσει σε αυτόν τους κινδύνους που διατρέχει η Παιδεία και συγχρόνως ότι θα δηλώσει την προθυμία του να είναι ο ίδιος ο πρώτος που θα πέσει μαχόμενος για την Παιδεία.

Το συλλαλητήριο "υπέρ της γλώττης" ύστερα από τα μέτρα που πήρε η κυβέρνηση, δεν πραγματοποιήθηκε. Ήταν επόμενο. Ούτε απόπειρα έγινε για συγκρότηση αυτού. Μόνο ελάχιστοι περιεργοί, που περνούσαν από το Πεδίο του Άρεως, σταμάτησαν για λίγο με την ελπίδα μήπως προσέλθουν και άλλοι. Αλλά δε φάνηκε κανείς και αποχώρησαν και εκείνοι, στεναχωρημένοι γιατί έχασαν ένα μέσο για διασκέδαση. "Ο στερηρός της γλώττης σκαπανεύς καθηγητής Μιστριώτης προετίμησε δια παν ενδεχόμενον να παραμείνη σήμερα εις την οικίαν του".

Το θέμα πήρε εκρηκτικές διαστάσεις. Βγήκε μάλιστα έξω από την ελληνική επικράτεια. Ιδιαίτερα ο αγγλικός Τύπος καθημερινά ενημερώνει τους αναγνώστες του σχετικά. Σύμφωνα με ανταπόκριση Άγγλου δημοσιογράφου από την Αθήνα στις 15 Μαρτίου, δημοσιεύεται στους Times του Λονδίνου το εξής:

"Ο κ. Μιστριώτης, ενθαρρυνθείς εκ της προτέρας του επιτυχίας, εθεώρησε καλόν να επιμείνη εις την τροπολογίαν του περί γλώσσης άρθρου, αλ-

λή αστυνομική ενέργεια κατ' εντολήν της κυβερνήσεως επανέφερε τον γηραιόν καθηγητήν εις τα λογικά του!!! Και εσώθησαν ούτω αι Αθήναι, εκ νέων ταραχών!!!"

Τις ίδιες ημέρες βρίσκουμε και στην Πά-

Ο γλωσσοαμύντορας Γεώργιος Μιστριώτης πυροδότησε κατ' επανάληψη το πάθος των φοιτητών εναντίον των δημοτικιστών, εκμεταλλευόμενος τη φιλοπατρία και τα θρησκευτικά αισθήματά τους.

τρα ομιλία για το γλωσσικό. Και συγκεκριμένα από το φιλόλογο Ευάγγελο Παπαχατζή, που στα τέλη του 19ου αιώνα είχε υ-

πηρητήσει ως καθηγητής στην Πάτρα και είχε πραγματοποιήσει στο παρελθόν αρκετές ομιλίες στη Σχολή του Λαού, οι οποίες προκαλούσαν μεγάλες συναθροίσεις. Αυτές τις μέρες ο Παπαχατζής βρίσκεται στην Πάτρα, όπου παλιοί φίλοι και συνεργάτες του τον παρακάλεσαν να μιλήσει για το "φλέγον ζήτημα της εθνικής ημών γλώττης". Ο Παπαχατζής αποδέχεται και στις 22 Μαρτίου μιλά στο Κέντρο των Εργατών αναλύοντας το σπουδαίο ζήτημα της γλώσσας, που συγκινούσε ολόκληρο το Πανελλήνιο.

Εμπρηστικές ομιλίες Μιστριώτη σε Πάτρα - Καλαμάτα

Αλλά τον επόμενο μήνα, Απρίλιο και συγκεκριμένα την Κυριακή 17 Απριλίου ο Μιστριώτης επισκέπτεται την Πάτρα για να μιλήσει. Από τα μέσα του Απριλίου ο καθηγητής έχει πάρει τους δρόμους. Έχει διακόψει τη διδασκαλία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και περιοδεύει κυρίως στην Πελοπόννησο. Έτσι σύμφωνα με την προσφιλή του απασχόληση

οργανώνει οχλοκρατικές συγκεντρώσεις για το γλωσσικό.

Ο Νεολόγος της 17ης Απριλίου γράφει χαρακτηριστικά:

"Ο γεραρός καθηγητής του Πανεπιστημίου Γεώργιος Μιστριώτης, περιοδεύων ανά την Πελοπόννησο, αφίκετο χθες ενταύθα και παρακληθείς εδέχθη να ομιλήση δημοσίως εις την Πλατείαν Γεωργίου σήμερον την 11ην π.μ. ακριβώς περί του γλωσσικού ζητήματος".

Το βέβαιο είναι ότι δεν παρακλήθηκε για να μιλήσει, αφού αυτός ήταν ο σκοπός της περιοδείας του. Εδώ πρέπει να τονιστεί ότι ο ίδιος καλούσε σε κάθε πόλη τους πολίτες - οπαδούς του σε οχλαγωγικές συγκεντρώσεις.

Είναι γνωστά τα γεγονότα και η ένταση που επικράτησε το πρωινό της 17ης Απριλίου στην Πάτρα καθώς και το επεισόδιο που δημιούργησαν οι νεαροί Πατρινοί φίλοι δημοτικιστές Φώτος Γιοφύλης, Τάκης Κωνσταντόπουλος, Μίμης Λόντος και Γεώργιος Παπανδρέου, αποδοκιμάζοντας το Μιστριώτη, ενώ μιλούσε στους πολίτες της Πάτρας από μπαλκόνι της πλ. Γεωργίου Α'. Δημοσιεύτηκαν με λεπτομέρεια την επόμενη μέρα στον τοπικό Τύπο και αναδημοσιεύτηκαν αργότερα σε αξιόλογα βιβλία και περιοδικά. Παρόλα αυτά στις 18

Απριλίου ο "Νεολόγος" θα γράψει: "Το χθεσινόν συλλαλητήριον εις την Πάτραν. Διαρκεί και ζωηραί επευφημιαί υπέρ του ρήτορος. Το πλήθος τον συνώδευσε μέχρι του ξενοδοχείου".

Στις 21 Απριλίου ο Μιστριώτης κλήθηκε σε απολογία από το υπουργείο για τα λεχθέντα: 1) Ότι μεταξύ των υπουργών βρίσκονται αργυρώνητοι εκθροί του ελληνισμού και 2) ότι οι ενέργειες της κοινοβουλευτικής επιτροπής για το γλωσσικό ζήτημα σταμάτησαν ύστερα από διαβήματα του πρεσβευτή της Ρωσίας.

Επειδή εξακολουθούσε να περιοδεύει και απουσίαζε από την Πανεπιστημιακή Έδρα, το Πανεπιστήμιο τον κάλεσε να επανέλθει επειγόντως. Στις 23 Απριλίου διαβάσαμε σχετικά: "Σήμερον επανέλαβε την διδασκαλίαν ο καθηγητής των Ελληνικών Γραμμάτων Γεώργιος Μιστριώτης. Δεν παρίσαντο περισσότεροι των 14 φοιτητών".

Λίγες ημέρες πριν ο Μιστριώτης είχε

μιλήσει και σε ανοιχτή συγκέντρωση στην Καλαμάτα. Στην αθηναϊκή εφημερίδα "ΣΚΡΙΠ" της 15ης Απριλίου δημοσιεύτηκε τηλεγραφική ανταπόκριση στην οποία φερόταν ότι είπε:

"1) Στην κοινοβουλευτική επιτροπήν εξέθεσα τα πάντα, αλλ' αι αντιδράσεις του Ρώσσου πρεσβευτού ανέκοψαν το έργο αυτής και 2) Τρεις τάξεις χυδαίστων διακρίνω: τους προδότας, τους ανισορρόπους και τους αμαθείς. Οι πρώτοι κατέχουσι τας κυριωτέρας θέσεις και τα ανώτερα της πολιτείας αξιώματα, διευθύνουσι τα της παιδείας, κατέλαβαν την ακρόπολιν του ελληνικού γένους και υπονομεύουσιν αυτήν. Δεν εμέτρησα τα αργύρια τα οποία λαμβάνουσι, αλλά και αν δεν λαμβάνουσι τοιαύτα, όμως λαμβάνουσι προστασίαν επιδιώκοντες την υποδούλωσιν της φυλής".

Ύστερα από αυτά ο καθηγητής θα κληθεί σε απολογία και δεν θα αρνηθεί τα όσα κατηγορείται ότι είπε. Η απόφαση του υπουργού εκδίδεται στις 24 Απριλίου:

"Τιμωρείται δια τριμήνου προσωρινής απολύσεως ο Γεώργιος Μιστριώτης καθηγητής του Εθνικού Πανεπιστημίου".

Ο Υπουργός
Απόστολος Αλεξανδρής

Στόχος των καθαρευουσιάνων ο Παλαμάς

Την ίδια χρονιά, το 1911, ο εθνικός μας ποιητής, ο Πατρινός Κωστής Παλαμάς, βρίσκεται στη θέση του Γραμματέα του Εθνικού Πανεπιστημίου. Ο Παλαμάς αντέδρασε υπερήφανα στην πρόκληση των συντηρητικών κύκλων της εποχής όσον αφορά στο γλωσσικό και καταδίκασε τις οχλοκρατικές εκδηλώσεις των δημοτικιστών.

Αν ανατρέξουμε στις Μέρες του 1911 θα βρούμε στις 20 Μαρτίου τους φοιτητές να αποφασίζουν την έξωση του Παλαμά από το Πανεπιστήμιο.

Μετά το μεσημέρι συγκεντρώθηκαν στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου γύρω στους 100 φοιτητές, που άρχισαν αμέσως να εκφωνούν λόγους θερμούς και εμπρηστικούς "υπέρ της πατρίου γλώττης". Όλοι αυτοί ανήκαν σε εκείνους που είχαν ταχθεί να αγωνιστούν για την καθαρεύουσα. Μετά από θορυβώδεις συζητήσεις αποφάσισαν να μεταβούν στο Πα-

νεπιστήμιο και από εκεί να εκδιώξουν τον Κωστή Παλαμά, που ήταν Γραμματέας στο μοναδικό πανεπιστήμιο της χώρας. Η κυβέρνηση όμως, που παρακολουθούσε διακριτικά τα γεγονότα και είχε τις πληροφορίες της, πήρε μέτρα έγκαιρα για να εμποδίσει τη διατάραξη της τάξης. Τοποθέτησε γύρω από το Πανεπιστήμιο, σε επίκαιρα σημεία, τμήματα στρατού.

Έτσι οι φοιτητές αφού καυτηρίασαν τους "μαλλιαρούς" και εκτονώθηκαν πήραν την απόφαση έξωσης του Παλαμά από τη θέση του. Στη συνέχεια αποχώρησαν από τα Προπύλαια και διαλύθηκαν ήσυχα και χαρούμενα.

Τις επόμενες ημέρες η ένταση και οι εκκατέρωθεν διαπληκτισμοί συνεχίζονταν στον πανεπιστημιακό χώρο και ένας φοιτητής της Θεολογίας - από τους πιο φανατικούς καθαρειουσιάνους - με το επώνυμο Μελχισεδέκ ξυλοκοπήθηκε από φοιτητές της αντίθετης πλευράς, αυτής των δημοτικιστών.

Το γεγονός αυτό έφερε αναστάτωση στους ομοϊδεάτες του φοιτητή. Αμέσως σχηματίζουν επιτροπή, η οποία προσφεύγει στον υπουργό, διαμαρτυρόμενη. Υπουργός της Εθνικής Παιδείας τότε ήταν ο Απόστολος Αλεξανδρής, ένα από τα κορυφαία στελέχη του κόμματος των Βενιζελικών και από τα πιο έντιμα κυβερνητικά μέλη. Η επιτροπή που συστάθηκε, παρουσιάζεται στις 29 Μαρτίου στον υπουργό. Τα μέλη της εξέφρασαν την έντονη διαμαρτυρία τους για την επίθεση κατά του συμφοιτητή τους και αξίωσαν να απολυθεί ο Παλαμάς από τη δημόσια θέση που κατείχε, λόγω της εμμονής του στις αρχές του για το γλωσσικό.

Ο υπουργός είχε έτοιμες τις απαντήσεις του:

- Για την επίθεση των "μαλλιαρών" κατά του φοιτητή, αρμόδια είναι η δικαστική αρχή.

- Για την αντικατάσταση του Παλαμά, το δικαίωμα το έχει η Σύγκλη-

τος του Πανεπιστημίου.

- Η προσωπική γνώμη του υπουργού είναι ότι η Σύγκλητος δεν μπορεί να πάρει απόφαση για αντικατάσταση, εφόσον ο Γραμματέας εξακολουθεί να εκπληρώνει ανεπίληπτα τα καθήκοντά του και επομένως η αξίωση για αντικατάσταση δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη.

Ύστερα από αυτά οι φοιτητές αποσύρ-

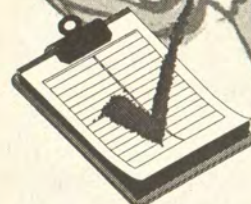

θηκαν όχι βέβαια ευχαριστημένοι, από τη συνάντησή τους με τον υπουργό

Τελικά, ο Κωστής Παλαμάς δεν μπόρεσε να αποφύγει την οργή των φανατικών καθαρειουσιάνων. Στις 9 Απριλίου ο υπουργός, επηρεασμένος από τη συνεχή αντίδραση και τις πιέσεις που έβρισκαν πρόσφορο έδαφος και στη συντηρητική κοινωνία, παίρνει την απόφασή του. Τιμωρεί το μεγάλο ποιητή με μηνιαία προσωρινή παύση, γιατί με τις δηλώσεις του για το γλωσσικό είχε τηρήσει στάση προκλητική.

Οι αναταραχές αυτές φανερώνουν τη δύναμη της συντήρησης, που είχε εισχωρήσει και στον πανεπιστημιακό χώρο και αποτέλεσε ανασταλτικό παράγοντα σε κάθε προοδευτική κίνηση. Η ελληνική κοινωνία φάνηκε ανέτοιμη να δεχθεί και να υποστηρίξει τις προτεινόμενες καινοτομίες για το γλωσσικό. Αλλά και η κυβέρνηση μπροστά στα τεράστια προβλήματα που αντιμετώπιζε η χώρα, φάνηκε αδύναμη και προτίμησε να μην προχωρήσει στις μεγάλες αποφάσεις.

Λωτρέκ στο Μέγαρο

Έργα από τη συλλογή Αβέρωφ
στη Δημοτική Πινακοθήκη

Οι ταινίες της Κινηματο-
γραφικής Λέσχης

"Λα Νόνα", ο πρώτος προσ-
κεκλημένος του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Τα ραντεβού του Αιγίου
στο "Πολυτεχνείο"

JANE Avril

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Στους κινηματογράφους

Ντάστιν Χόφμαν.

Στο "Ιντεάλ" από την παραμονή των Χριστουγέννων παρουσιάζεται η κωμωδία με τους Στιβ Μάρτιν και Εντι Μέρφι "Ένα τρελό τρελό κόλπο", που θα δώσει τη σκυτάλη σε ένα σίγουρο "χαρτί". "Τζέιμς Μποντ: Ο κόσμος δεν είναι αρκετός", λέγεται και σίγουρα ο ένας περίπου μήνας που αναμένεται να κρατήσει μπορεί όντως να μη φανεί αρκετός για τους αμετανόητους φίλους του θρυλικού πράκτορα.

μητέρα μου"). Η ταινία έχει, ως γνωστόν, και Πατρινό ενδιαφέρον αφού ένα μεγάλο κομμάτι της γυρίστηκε στην Πάτρα.

Τέλος το "Ελίτ" έχει ως μόνη σίγουρη κινηματογραφική πρόταση την ταινία "Το τέλος του κόσμου" με τον Άρνολντ Σβαρτσενέγκερ.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Από την Κινηματογραφική Λέσχη

Μετά τις γιορτές συνεχίζει το πρόγραμμα των προβολών της στο "Πάνθεον" η Κινηματογραφική Λέσχη Πάτρας. Πρώτη ταινία του 2000 (13/1) η περυσινή δημιουργία του Μάικλ Γουιντερμπότομ "Σε θέλω", ένα ερωτικό δράμα, με αφορμή την ιστορία ενός νεαρού που επιστρέφει μετά από εννιά χρόνια φυλακής στη γενέτειρά του.

Ο πρώτος κύκλος του προγράμματος της Λέσχης ολοκληρώνεται με δύο ταινίες. Τη σκηνοθετική απόπειρα του σεναριογράφου του "Καπνού" Πολ Όστερ με τίτλο "Ερωτευμένοι ως την αιωνιότητα" (20/1) και την εκπληκτική "Ιστορία της Σου" (27/1) του Εϊμος Κόλεκ. Στην πρώτη ο Όστερ κάνει ένα παιχνίδι με το χρόνο και τη φαντασία συνεργαζόμενος με τους Χάρβεϊ Καϊτέλ, Μίρα Σορβίνο, Ουίλιαμ Νταφόε, Βανέσα Ρεντκρέιβ κ.ά., ενώ στη "Σου" ο Κόλεκ δίνει με τολμηρό τρόπο μια άλλη όψη της Ν. Υόρκης με μία εξαιρετική Άννα Τόμσον στον πρωταγωνιστικό ρόλο.

Ο δεύτερος κύκλος της Λέσχης θα ξεκινήσει με την ταινία της Γκίλιαν Άρμστρονγκ "Όσκαρ και Λουσίνα" (3/2) και με την "Καυτή σάρκα" του Πέδρο Αλμοδοβάρ (10/2).

Από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Για το αναλυτικό πρόγραμμα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. όλης της περιόδου, μπορείτε να βρείτε λεπτομέρειες στη συνέντευξη του κ. Μουμουλιδη. Μέχρι το τέλος του Ιανουαρίου, πάντως, οπότε το Δημοτικό Θέατρο θα παραδοθεί στη "βορά" του Καρνάβαλου, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. θα παρουσιάσει: Το έργο "Λα Νόνα" με το διάσημο "Comedia", τη σκηνοθεσία του Βασίλη Νικολαΐδη και τους Δ. Πιατά, Κ. Τζούμα κ.ά. (19 - 23/1). Την παράσταση "Ο Αριστοφάνης χορευτής" από το χοροθέατρο "Ροές" της Σοφίας Σπυράτου (25 - 26/1). Το έργο του Γκολντόνι "Φίλος, όχι αστεία" του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Λάρισας σε σκηνοθεσία του Βασίλη Παπαβασιλείου (29 - 30/1).

Από την Ορχήστρα Πατρών

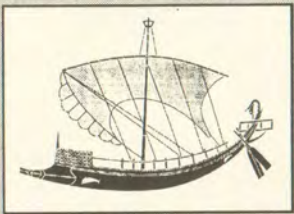
Μία συναυλία έχει προγραμματίσει η Ορχήστρα Πατρών για τον Ιανουάριο. Συγκεκριμένα στις 18/1 (9.00 μ.μ.) θα παρουσιαστούν στο κοινό τους υπό τη διεύθυνση του μαέστρου Ιάκωβου Πολιτόπουλου.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Για την Κύπρο

Πρωτοβουλία για την ίδρυση ενός συνδέσμου με τίτλο "Αχαιών Ακτή" και στόχο τη σύσφιξη των μεταξύ Αχαιών και Κυπρίων ανέλαβαν στα τέλη του Νοεμβρίου οι Αναστάσιος Στασής (Κύπριος που διαμένει στην Πάτρα, τηλ. 224034, 334850), Γιώργος Βουρλιόγκας (πολέμησε στην Κύπρο, τηλ. 278390), Ελένη Γρίβα (αδελφή αγνοουμένου στην Κύπρο, τηλ. 270146) και Γιώργος Γκαβός (πατέρας πεσόντος στη Κύπρο, τηλ. 0694 71302). Στόχος της πρωτοβουλίας, που ξεκίνησε με αφορμή την πρόσφατη έκθεση στο Π. Νοσοκομείο με τίτλο "Το ταξίδι του Κηφέα - Σχέσεις Κύπρου και Αχαιάς στους αιώνες" και έχει τρεις κατευθύνσεις: α) Τη σύσφιξη των πανάρχαιων σχέσεων και την ανάπτυξη δεσμών συνεργασίας μεταξύ του Ελληνισμού σε Αχαια και Κύπρο, β) Την έμπρακτη συμβολή στον αγώνα για ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και για μια ενιαία, ανεξάρτητη και δημοκρατική Κύπρο και γ) την αναγνώριση από την Ελληνική και Κυπριακή Πολιτεία της συμμετοχής των Ελλαδιτών πολεμιστών στις επιχειρήσεις εναντίον των Τούρκων εισβολέων το 1974 και την ηθική τους, αν μη τι άλλο, ικανοποίηση.

α) Τη σύσφιξη των πανάρχαιων σχέσεων και την ανάπτυξη δεσμών συνεργασίας μεταξύ του Ελληνισμού σε Αχαια και Κύπρο, β) Την έμπρακτη συμβολή στον αγώνα για ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και για μια ενιαία, ανεξάρτητη και δημοκρατική Κύπρο και γ) την αναγνώριση από την Ελληνική και Κυπριακή Πολιτεία της συμμετοχής των Ελλαδιτών πολεμιστών στις επιχειρήσεις εναντίον των Τούρκων εισβολέων το 1974 και την ηθική τους, αν μη τι άλλο, ικανοποίηση.

Από την Εταιρεία Λογοτεχνών

Αφού πέρασε μια μικρή περιπέτεια με την εύρεση στέγης (η Δημοτική Βιβλιοθήκη δεν παραχωρήθηκε φέτος από το Δήμο) η Εταιρεία Λογοτεχνών διοργανώνει τελικά στη Διακείδιο Σχολή τα φετινά Λογοτεχνικά Βραδυνά κάθε Δευτέρα στις 8 το βράδυ. Στις 17/1 ο Δημήτρης Παναγιωτακόπουλος θα μιλήσει με θέμα "Ο λογοτέχνης Γιάννης Σκαρίμπας", στις 24/1 ο Χρήστος Γεωργακόπουλος με θέμα "Άγχος, φιλολατρεία, αυτοχειρίες" και στις 31/1 ο Αλέξιος Παναγόπουλος για την "Ποιητική ερμηνεία της Αποκάλυψης".

Στην Εθνική Πινακοθήκη

Συνεχίζεται "απόητη", τουλάχιστον μέχρι τις 17 Ιανουαρίου, η αναδρομική έκθεση έργων του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου στην Εθνική Πινακοθήκη. Μια ισπανο-ιταλο-ελληνική παραγωγή που έχει ήδη φιλοξενηθεί σε Μαδρίτη και Ρώμη, έχοντας τελευταίο προορισμό την Αθήνα. Η έκθεση, που είναι ανοιχτή κάθε μέρα εκτός Τρίτης, συγκεντρώνει το μεγάλο ενδιαφέρον από σχολεία, συλλόγους και απλό κόσμο, καθιστώντας πιθανή την παράταση της λειτουργίας της.

Στο Μέγαρο Μουσικής

Εως το τέλος Ιανουαρίου στο Μέγαρο Μουσικής συνεχίζεται η έκθεση με πίνακες και αφίσες του "καταραμένου" της Μπέλ Επόκ Τουλουζ Λωτρέκ.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Από την Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας

Εκτός από τις καθιερωμένες συμμετοχές τμημάτων του Ομίλου σε Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις και το Χριστουγεννιάτικο κοντσέρτο, η Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας θα συμμετέχει με τη Μικτή και Παιδική Χορωδία της στις εκδηλώσεις του Δήμου Πάτρας για την υποδοχή της νέας χρονιάς στην πλ. Γεωργίου. Στην πρώτη της συμμετοχή για το 2000, η "Πολυφωνική" θα τιμηθεί στις 9 Ιανουαρίου στη Διακείδιο Σχολή από τον Φυσιολατρικό Σύλλογο Πατρών, ενώ στις 22/1 η Βυζαντινή Χορωδία θα δώσει συναυλία στον Ι.Ν. Αγίου Ανδρέα. Τέλος στην καινούρια αίθουσα συναυλιών του Ομίλου στην "έδρα" του Γούναρη και Κορινθίου, στις 29/1 διοργανώνεται ρεσιτάλ πιάνου με τη διάσημη πιανίστα Νέλλη Σεμιτέκολο (9.00 μ.μ.).

Στο Ωδείο Πατρών - Φιλαρμονική Εταιρεία

Πέρα από τη συνεργασία με το "δόντι" για τη συναυλία του Σάκη Παπαδημητρίου και της Γεωργίας Συλλαίου (21/1), το Ωδείο Πατρών - Φιλαρμονική Εταιρεία έχει προγραμματίσει ακόμα στην αίθουσά της (Ρ. Φερραίου 7) στις 19 Ιανουαρίου 2000 συναυλία με τη χορωδία της Καθολικής Εκκλησίας, ενώ μέσα στον Ιανουάριο θα συνεχιστούν και οι συναυλίες του Podium Νέων Καλλιτεχνών.

Στο Ωδείο Μότσαρτ

Έκθεση αναπαραγωγών από έργα του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου φιλοξενεί μέχρι το τέλος Ιανουαρίου το Ωδείο Μότσαρτ. Αντιπροσωπευτικές στιγμές από το έργο του Γκρέκο - έστω και σε αντίγραφα - σε μια έκθεση που λειτουργεί παράλληλα με εκείνη της Εθνικής Πινακοθήκης. Η έκθεση λειτουργεί κάθε μέρα εκτός Σαββατοκύριακου από 17.00 - 20.30.

Από την Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων

Δύο εξορμήσεις εκτός Πάτρας θα πραγματοποιήσει η Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων του Δήμου της Πάτρας μέσα στον Ιανουάριο. Στις Σέρρες (10 - 11/1) και στο Συνεδριακό Κέντρο της Ολυμπιακής Ακαδημίας (29/1) θα δώσει συναυλίες με τη συμμετοχή του Γιώργου Ανδρέου και των Τάνιας Τσανακλίδου και Ελένης Τσαλιγοπούλου.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Στο "Πολυτεχνείο"

Με αρκετή διάθεση και πλούσια δραστηριότητα συνεχίζει και αυτή την περίοδο το "Πολυτεχνείο" στο Αίγιο (τηλ. 0691 62280). Συναυλίες, βιβλιοπαρουσιάσεις, θεατρικές παραστάσεις συνθέτουν ένα γεμάτο πρόγραμμα με πολλές κατευθύνσεις που εμπλουτίζεται συνεχώς με νέες εκδηλώσεις. Αναλυτικά:

Στις 26 Δεκεμβρίου το πάρτι του "Πολυτεχνείου" για τις γιορτές έχουν αναλάβει οι "Μπλουζ Κάργκο" και οι "Midnight train" με μπλουζ από τη Ν. Ορλεάνη, το Σικάγο και άλλες μουσικές μητροπόλεις.

Στις 5/1 σειρά έχει το κουαρτέτο σαξοφώνων του Θόδωρου Κερκέζου, ενώ ακολουθούν εκδηλώσεις για παιδιά. Στις 7/1 οι συγγραφείς Κατερίνα Μουρίκη και Αγγελική Βαρελά θα παρουσιάσουν το βιβλίο της τελευταίας "Τα παπούτσια που λένε παραμύθια" (γραμμένο και για παιδιά με ειδικές ανάγκες) και θα ακολουθήσει διάλεξη με θέμα "Παιδική λογοτεχνία και φιλιαναγνωσία". Στις 16/1 η Σάσα Βούλγαρη θα αφηγηθεί παραμύθια σε παιδιά με συνοδεία μουσικής.

Το διήμερο 24 - 25/1 θα παρουσιαστεί σε τέσσερις παραστάσεις το έργο "Αργοναύτες" από την Παιδική Σκηνή "Κιβωτός". Τέλος στις 28/1 η σκυτάλη των βιβλιοπαρουσιάσεων έχει το τελευταίο βιβλίο της δημοσιογράφου Ελένης Γκίκα που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις "Άγκυρα".

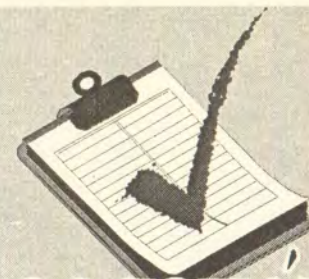

Στο "Δροσερικό"

Με 14 θέματα από την ελληνική φύση ξεκίνησε στο εστιατόριο "Δροσερικό" η έκθεση φωτογραφίας του Λάμπρου Λογοθέτη που θα διαρκέσει μέχρι τις 16/1 και είναι ανοιχτή κάθε μέρα μετά τις 8 το βράδυ. Έχοντας συνεργαστεί με το Μουσείο Γουλανδρή και το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων και Υγροτόπων, ο Λογοθέτης, που ζει και εργάζεται στην Πάτρα, ασχολείται για χρόνια με φωτογραφίες γύρω από το περιβάλλον, τους γνωστούς και άγνωστους βιότοπους της Ελλάδας. Στα πλαίσια

της ίδιας έκθεσης, στις 10/1, θα παρουσιαστεί και το φωτογραφικό λεύκωμα με τίτλο "Στροφιλιά" του Λ. Λογοθέτη και του εκπαιδευτικού Φίλιππου Κατσιγιάννη.

Από τις 17/1 και για έναν περίπου μήνα στο "Δροσερικό" θα φιλοξενηθεί έκθεση φωτογραφίας του Αλέξη Σοφιανόπουλου με θέματα γύρω από τις "Μεσογειακές γεύσεις". Συγκεκριμένα θα εκτεθούν ψηφιακές λήψεις και εκτυπώσεις λεπτομερειών πρώτων υλών που έχουν σχέση με το φαγητό και θα σχετίζονται με ανθρώπινες καταστάσεις διαφόρων περιοχών της Μεσογείου.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Στο "Πολύεδρο"

Με δύο εκδόσεις που έχουν ξεκινήσει από τα μέσα Δεκεμβρίου υποδέχεται τη νέα χρονιά το "Πολύεδρο". Η πρώτη θα διαρκέσει μέχρι τις 15 Ιανουαρίου και έχει τίτλο "Ημερολόγιο" αποτελούμενη από έργα ζωγραφικής της Ειρήνης Ηλιοπούλου κατασκευασμένα πάνω σε χαρτιά ημερολογίου. Η δεύτερη, μέχρι τις 8 Ιανουαρίου θα είναι ανοιχτή, περιλαμβάνει εικαστικές εφαρμογές των Άκη Γκούμα, Βαγγέλη Δίονα, Όλγας Νικολοπούλου, Βαγγέλη Πολύζου, Κικής Σερέτη, Δημήτρη Διαμαντόπουλου, Άρτεμης Μακρίδου, Τασίας Παπαβασιλείου και Άγγελου Παναγιωτίδη.

Στις 21 Ιανουαρίου θα ξεκινήσει μια καινούρια έκθεση με ζωγραφική της Βάσως Ψαράκη, η οποία θα λειτουργεί ως τις 15 Φεβρουαρίου. Μια μέρα μετά, το Σάββατο 22/1 (8.30 μ.μ.), η Βάσω Ψαράκη θα παρουσιάσει σχετικές διαφάνειες μιλώντας με θέμα "Η εικαστική μορφή του δράκοντα στο μύθο και το παραμύθι, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα". Το πρωί της ίδιας μέρας η ζωγράφος θα δουλέψει μαζί με παιδιά μέσα στο χώρο της έκθεσης.

Στις 24 Ιανουαρίου θα παρουσιαστεί η νέα σειρά του Καστανιώτη με τίτλο "Η βασική βιβλιοθήκη του Νηπιαγωγού", για την οποία θα μιλήσουν οι Βασίλης Αναγνωστόπουλος (Διευθυντής της σειράς και καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας), Ελένη Δραγάση (Γάρεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου) και Ελένη Ανδρικοπούλου (νηπιαγωγός). Θα ακολουθήσει συζήτηση με θέμα: "Σκέψεις και προβληματισμοί για τη σύγχρονη προσχολική αγωγή και εκπαίδευση".

Στα πλαίσια του παιδικού προγράμματος, το πρωί του Σαββάτου 29/1 ομάδες παιδιών θα παίξουν με το εκπαιδευτικό CD ROM "Το ξωτικό και η αναζήτηση της χαμένης λέξης" με τους Φίλιππο Μανδηλαρά και Αγγελική Πασιιά. Στα παιδιά της προσχολικής ηλικίας, όμως, ανήκουν και τα απογεύματα της Πέμπτης (6-7) κάτω από το γενικό τίτλο "Γλώσσες επικοινωνίας". Στις 13/1 θα ακούσουν παραμύθια από την Γιώτα Σμυρλή, στις 20/1 θα παίξουν με τις Αντριάννα Κολλύρου και Ακριβή Μάνου με θέμα "Βάζουμε νότες σε ένα παραμύθι" και στις 27/1 θα συζητήσουν για μουσική με τη Μαρίνα Μαυρογιάννη.

Στο Καρναβάλι

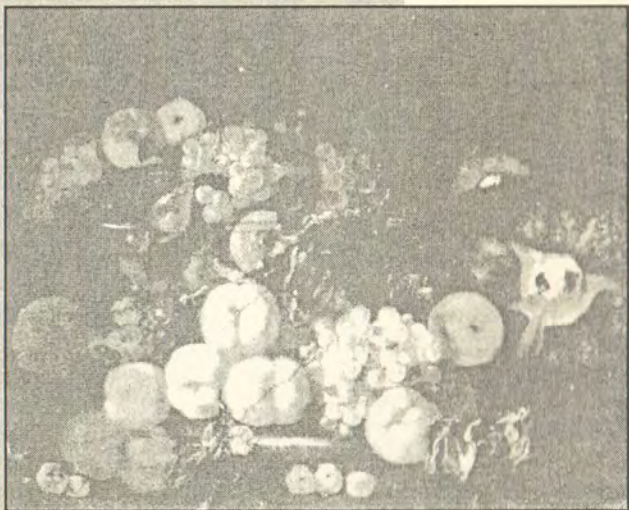
Σχεδόν δύο μήνες θα κρατήσει φέτος η Καρναβαλική περίοδος. Η τελετή έναρξης (16/1) επανέρχεται στην πλ. Γεωργίου με ένα μεγάλο πάρτι, που θα συνοδεύεται από ένα ευρηματικό φλας - μπακ στα καρναβάλια που πέρασαν και μια φανταστική διαδρομή σε αυτά που έρχονται. Θα την παρακολουθήσουν και αντιπροσωπείες καρναβαλιών από Ιταλία, Γαλλία, Γερμανία, Ρωσία, Κροατία, Ολλανδία, Λουξεμβούργο, Κύπρο και Ελλάδα (Εάνθη - Μοσχάτο) για την Ευρωπαϊκή και Μεσογειακή Συνάντηση Καρναβαλικών Πόλεων (17 - 18/1) με στόχο τη δημιουργία Διαδικτύου Καρναβαλικών Πόλεων. Στις 31/1 ξεκινούν στο Dock 4 του λιμανιού τα παιχνίδια για ομάδες σχολείων και παιδιών, τα "Active games". Φυσικά έπεται συνέχεια...

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Στη Δημοτική Πινακοθήκη Πάτρας

Η έκθεση με έργα από τη συλλογή Γεωργίου Αβέρωφ που ξεκίνησε στις 15 Δεκεμβρίου, θα φιλοξενηθεί στη Δημοτική Πινακοθήκη Πάτρας μέχρι τις 25 Ιανουαρίου του 2000.

Εργα κυρίως Ιταλών ζωγράφων του 16ου - 18ου αιώνα που βρίσκονταν κάποτε στο σπίτι του Αβέρωφ στην Αλεξάνδρεια, βρίσκονται συγκεντρωμένα στην αίθουσα της Μαιζώνας, με τη συνδιοργάνωση της Εθνικής Πινακοθήκης και την επιμέλεια της ιστορικού τέχνης Αγγέλας Ταμβάκη.

Η Δημοτική Πινακοθήκη συνεργάζεται για πρώτη φορά με την κ. Ταμβάκη, ενώ η συγκεκριμένη έκθεση αποτελεί συνέχεια της πολύχρονης συνεργασίας

μεταξύ του Δημοτικού εικαστικού ιδρύματος της Πάτρας και της Εθνικής Πινακοθήκης.

Σκηνές από τη Βίβλο, μυθολογικά και ιστορικά θέματα, πορτρέτα, νεκρές φύσεις και αλληγορικές εικόνες αποτελούν τη βασική θεματολογία των έργων, ενώ η έκθεση, που είναι κλειστή τις Δευτέρες, θα παραμένει ανοιχτή από Τρίτη - Σάββατο (10.00 - 13.00, 18.00 - 21.00) και την Κυριακή (10.00 - 13.00).

Ο Γεώργιος Αβέρωφ αποφάσισε το 1898 να κληροδοτήσει τη συλλογή του στο Μετσόβειο Πολυτεχνείο, με την παράκληση να τοποθετηθεί σε ειδική αίθουσα που θα έπαιρνε φυσικά το όνομά του.

Η έκθεση πραγματοποιείται χάρη στη συμβολή του Ιδρύματος Ευάγγελου Αβέρωφ Τσοίτσα, που διευθύνεται σήμερα από την κόρη του αείμνηστου ευπατριδή πολιτικού και συγγραφέα Τατιάνα Αβέρωφ - Ιωάννου. Το ίδιο ίδρυμα χρηματοδότησε και τη συντήρηση των έργων, τα οποία παρουσιάστηκαν στο Μέτσοβο, στην Πινακοθήκη Αβέρωφ, με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από το θάνατο του Γεωργίου Αβέρωφ.

Τριάντα χρόνια πριν, η καρδιά της σύγχρονης ελληνικής μουσικής έπαψε να χτυπά

Πρωτοπορία και δράμα

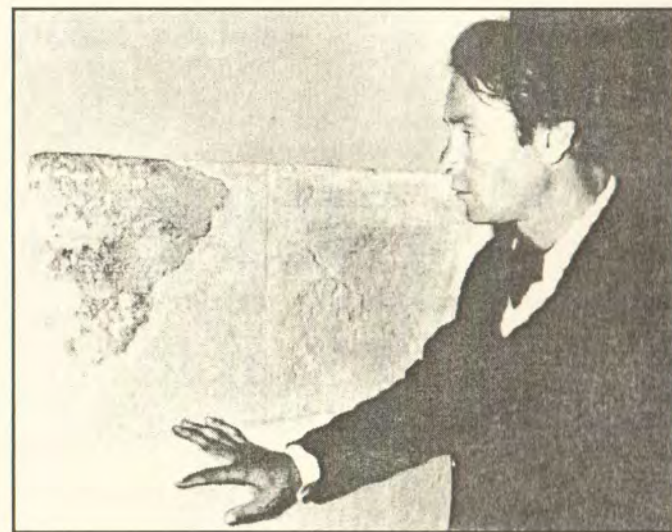
στη ζωή και το έργο του Γιάννη Χρήστου

Του Γιάννη Μουγγολιά

Λίγες μέρες μετά το ορόσημο της αλλαγής του χρόνου και συγκεκριμένα τη νύχτα της 8ης προς την 9η Ιανουαρίου του 2000, συμπληρώνονται 30 χρόνια από τον άτυχο θάνατο του Γιάννη Χρήστου, μιας από τις κορυφαίες μουσικές περιπτώσεις της χώρας μας.

Ο Γιάννης Χρήστου ίσως ο σημαντικότερος Έλληνας συνθέτης, που θεωρείται παγκοσμίως ακαταμάχητη προσωπικότητα της σύγχρονης μουσικής, παρέμεινε για μεγάλο χρονικό διάστημα στη χώρα μας στο περιθώριο και αρκετά χρόνια μετά το θάνατό του παρατηρήθηκε μια αξιοποίηση της προσφοράς του και του έργου του, κυρίως μέσα από θεωρητικές προσεγγίσεις.

Το 1970 ήταν η χρονιά που ήρθε το βιολογικό του τέλος, πάνω σε μια από τις πιο δημιουργικές περιόδους της ζωής του. Ήταν

εκείνο το θλιβερό αυτοκινητιστικό δυστύχημα που έκοψε το νήμα της ζωής του και της ξέφρενης πορείας του στο συνθετικό χώρο. Η ημέρα των τεσσαρακοστών τετάρτων γενεθλίων του έμελλε να είναι η ημέρα του θανάτου του, μια μέρα μετά από την ονομαστική εορτή του.

Στην τραγική τροχιά του θανάτου στο αυτοκίνητο, τον συντρόφευσαν μέχρι τέλους ο Στέφανος

Βασιλειάδης με τη σύζυγό του, ο Γρηγόρης και η Νέλλη Σεμιπέκολο και η αγαπημένη γυναίκα του Γιάννη Χρήστου Θηρεσία, που τραυματίστηκε σοβαρά και πέθανε μετά από 10 μέρες. Ήταν η επιστροφή από τη συνάντηση γενεθλίων που είχε διοργανώσει ο Χρήστου σε γνωστή ταβέρνα της εποχής εκείνης στην Αθήνα.

Πριν 74 χρόνια, στις 8 Ιανουαρίου του 1926 ο Γιάννης Χρήστου γεννιόταν στην Ηλιούπολη της Αιγύπτου (βόρειοανατολική συνοικία του Καΐρου). Δευτερότοκος γιος του βιομηχάνου, ιδιοκτήτη σοκολατοποιίας Ελευθερίου Χρήστου και της γνωστής Κύπριας ποιήτριας (οπαδού του πνευματισμού) Λιλίκας Ταβερνάρη. Η προσωπικότητα της μητέρας του θεωρείται σαν η επιδραστικότερη αιτία για τη συνεχή έλξη του από το μυστικισμό.

Φοίτησε στο Αγγλικό Δημοτικό Σχολείο της Αλεξάνδρειας τα χρόνια 1930 - 38 ενώ στο διάστημα 1938 - 1944 στο Αγγλικό Κολλέγιο της Αλεξάνδρειας "Victoria". Πήρε τα πρώτα μαθήματα πιάνου σε ηλικία 5 ετών από έναν καθηγητή Ρώσο "εμιγκρέ" και ύστερα από μια Ιταλίδα, ενώ σε ηλικία 13-14 ετών η μύηση του στη γενική θεωρία της μουσικής έγινε στο πλευρό της διάσημης πιανίστας Τζίνα Μπαχάουερ.

Συμπλήρωσε τη μόρφωσή του κυρίως στην Αγγλία, στο King's College στο Καίμπριτζ, δίπλα στο Λ. Βιτγκενστάιν (γλωσσολογική λογική) και στον Μπ. Ράσελ (συμβολική λογική) αλλά και έκανε στοιχειώδεις σπουδές οικονομικών επιστημών σύμφωνα με την επιθυμία του πατέρα του. Μελέτησε αρμονία, αντίστιξη και σύνθεση με το Χανς Φέρντιναντ Ρέντλιχ (μαθητή του Άλαν Μπεργκ) στο Λέτσογουερθ, ενώ τη διετία 1949 - 50 παρακολούθησε μαθήματα στην Ακαδημία "Κιτζιάνα" της Σιένα, ό-

που συναντήθηκε και διδάχθηκε από το διάσημο Φραντσέσκο Λαβανίνο. Παράλληλα ενδιαφέρθηκε για το έργο του Καρλ Γιούνγκ.

Το 1951 επιστρέφει στην Αίγυπτο, όπου οργανώνει ένα στούντιο που του δίνει τη δυνατότητα να αφιερώσει όλο το χρόνο του στη σύνθεση, χωρίς ποτέ να κόψει τους δεσμούς με την Ιταλία. Το 1956 παντρεύεται την ίδια χρονιά παθαίνει ένα ισχυρό σοκ από το θάνατο του αδελφού του Εύη (φιλόσοφος) που αποτέλεσε από τις χαρακτηριστικότερες επιρροές στη ζωή και το έργο του. Ο αναπάντεχος θάνατος του Εύη σε τροχαιο υπήρξε παράξενα προφητικός του δικού του θανάτου και είχε καταλυτική επίδραση πάνω του.

Το 1960 εγκαθίσταται οριστικά στην Ελλάδα και ο τόπος διαμονής του εναλλάσσεται ανάμεσα στη Χίο και στην Αθήνα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του τα πέρασε περισσότερο στην Αθήνα λόγω των επανειλημμένων συμπετοχών του σε επίσημες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Λίγο πριν το θάνατό του, στα κυρίαρχα σχέδιά του ήταν να χτίσει στη Χίο ένα σημαντικό τουριστικό συγκρότημα που θα περιελάμβανε ένα χωριό στον τοπικό αρχιτεκτονικό ρυθμό και ένα ανοιχτό θέατρο, που θα του επέτρεπε τη διοργάνωση ενός διεθνούς φεστιβάλ σύγχρονης μουσικής. Όμως δεν είχε προβλέψει τι θα συνέβαινε τη νύχτα της 8/1/1970.

Ενδιαφέρουσες πτυχές του χαρακτήρα του

Η προσωπικότητα του Γιάννη Χρήστου για όσους ενδιαφέρθηκαν και ασχολήθηκαν επισταμένα με το έργο και τη ζωή του ήταν μιλία μακριά από τα καθιερωμένα. Ο Χρήστου ήταν εργασιομανής και αφιέ-

ρωνε στη σύνθεση 10-12 ώρες την ημέρα. Είχε μια ανεξάντλητη βιβλιοθήκη με θέματα που άπτονταν των ανατολικών θρησκειών, της ψυχολογίας, του αποκρυφισμού, της φιλοσοφίας, της κοινωνικής ανθρωπολογίας, της μουσικής, της ιστορίας της τέχνης καθώς και μελετών των προϊστορικών και πρωτόγονων κοινωνιών αλλά και των σύγχρονων τεχνικών.

Η μουσική του δημιουργία ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με το στοχασμό και το φιλοσοφικό διαλογισμό. Ελυνε λοιπόν πρώτα τα προβλήματα αυτού του είδους και κατόπιν η σύνθεση ερχόταν σαν μια διαδικασία εύκολη και λογική που ολοκληρωνόταν σε γοργό ρυθμό. Η μέθοδος αυτή της σύνθεσης περιλαμβάνεται σε ένα ογκώδες υλικό έργων μαρτυριών, στις οποίες με επιμέλεια και πληρότητα αποτύπωνε τις σκέψεις του, καθώς και στις ενδιαφέρουσες "συμβολικές σημειογραφίες" των έργων του όπου περιγράφεται κάθε βήμα των συνθέσεων.

Επίσης πολύτιμες πτυχές της προσωπικότητάς του διαφαίνονται μέσα από το μεγάλο αριθμό επιστολών που αντήλλαξε με φίλους, συγγενείς, μουσικολόγους, συνθέτες και εκδότες.

Σε όλη του τη ζωή αποστασιοποιήθηκε από κάθε επίσημη εκδήλωση, διορισμό ή αρμοδιότητα και αφοσιώθηκε στο έργο του, έχοντας βέβαια και σημαντική οικονομική άνεση.

Η διάδοση της μουσικής πρωτοπορίας στην Ελλάδα υπήρξε μία από τις κύριες επιδιώξεις του, ενώ μεγάλη αγωνία του ήταν η δημιουργία και η επιτυχημένη πορεία ενός φεστιβάλ σύγχρονης μουσικής. Κάτι που επιχείρησε με ανιδιοτελείς σκοπούς, όπως και τη διάδοση νέων μουσικών έργων (δικών του και άλλων) στην Ελλάδα σύμφωνα με το αξιολογικό επιχειρηματικό πνεύμα που διέθετε.

Όσον αφορά στη φήμη ότι ο Χρήστου κρατούσε εχθρική στάση στη ζωντανή δημόσια παρουσία των έργων του, αυτό δεν ευσταθεί, αφού η μόνη του επιθυμία ήταν οι εκτελέσεις των έργων του να πραγματοποιούνται με τέλειες τεχνικές προϋποθέσεις. Αλλιώς τις ματαιώνει.

Ο Χρήστου υπήρξε από τους επιδραστικότερους συνθέτες για την εξέλιξη της σύγχρονης μουσικής παγκοσμίως. Ειδικότερα στην Ελλάδα το έργο του έδωσε τροφή και

έμπνευση σε πολλούς σύγχρονους συνθέτες που διευκολύνθηκαν στις δημιουργικές διεξόδους τους. Συγκεκριμένα οι Μιχάλης Αδάμης, Θόδωρος Αντωνίου, Στέφανος Βασιλειάδης, Γιάννης Ιωαννίδης, Γιώργος Κουρουπός και Νίκος Μαμαγκάκης όπως και ο Αμερικανός Ρίτσαρντ Φελιτσιάνο και ο Ιταλός Τζατσίντο Σέλισι έγραψαν έργα αφιερωμένα στη μνήμη του.

Τα σημαντικότερα έργα του

Ο συντριπτικός κατάλογος της εργογραφίας του προκαλεί δέος αν λάβουμε υπόψη ότι ο ηχητικός αυτός πλούτος παρήχθη από το 1943 έως το 1969. Πολλά από αυτά τα έργα ήταν τα νεανικά του και σήμερα έχουν χαθεί, η μεγαλύτερη πλειοψηφία της εργογραφίας του δεν έχει αποτυπωθεί σε ηχητικά ντοκουμέντα, ενώ αρκετά είναι και εκείνα που δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει και αφορούν σε μια από τις σημαντικότερες περιόδους του, την τελευταία, πριν το θάνατό του.

Κορυφαίες στιγμές της συνθετικής ιδιοφυΐας του αναδεικνύονται μέσα από τα "Phoenix Music" (Μουσική του Φοίνικα) (1948 - 49), "Έξι τραγούδια σε ποίηση T.S. Eliot" για μεσόφωνο και πιάνο (1955) και μεταγραφή του ίδιου έργου για μεσόφωνο και ορχήστρα (1957), "Πρώτη συμφωνία" (1949 - 50), "Δεύτερη συμφωνία" (1957 - 58), "Τοκκάτα για πιάνο και ορχήστρα" (1962), "Προμηθέας Δεσμώτης" για φωνές και χορωδία ηθοποιών, μαγνητοταινία και ορχήστρα (1963), "Αγαμέμνων" (1964) "Πύρινες Γλώσσες" (1964), "Πέρσαι" (1965), "Μυστήριο" (σκηνικό ορατόριο πάνω σε αρχαία αιγυπτιακά νεκρικά κείμενα από τα τοιχώματα του τάφου του Φαραώ Σέτι Α' για αφηγητή, τρεις μικτές χορωδίες, ορχήστρα, μαγνητοταινία και ηθοποιούς) (1965 - 66), "Βάτραχοι" (1966), "Η Κυρία με Στρυχνίνη" (για μια σολίστ βιόλας, πέντε ηθοποιούς, οργανικό σύνολο, μαγνητοταινία) (1967), "Οιδίπους Τύραννος" (κινηματογραφική μουσική της ομώνυμης ταινίας του Κρίστοφερ Πλάμερ με τους Ορσον Ουέλς και Λίλι Πάλμερ) (1967 - 68) - Αναπαραστάσεις I και III, "Επικυκλος" (1968), "Εναντιοδρομία για ορχήστρα" (1965 - 68), "Οιδίπους Τύραννος" (για τη θεατρική παράσταση του Θεάτρου Τέχνης) (1969) και "Ορέ-

στεια" (τεράστιο σκηνικό δρώμενο κατά το κείμενο του Αισχύλου για ηθοποιούς, τραγουδιστές, χορευτές, χορωδία, ορχήστρα, μαγνητοταινίες και φωτισμούς) στην οποία σκόπευε να ενσωματώσει και κάποιες αναπαραστάσεις αλλά έμεινε ανολοκλήρωτη λόγω του θανάτου του.

Όσον αφορά σε ανεκτίμητες πληροφορίες σχετικά με το έργο του Γιάννη Χρήστου, καθώς και στον πλήρη κατάλογο της εργογραφίας του αξίζει να αναζητήσετε το μοναδικό ίσως βιβλίο που γράφτηκε τόσο κατατοπιστικά γι' αυτόν. Πρόκειται για το βιβλίο "Γιάννης Χρήστου" της Anna - Martine Lucciano με πρόλογο, κατάλογο έργων, μετάφραση και επιμέλεια του διακεκριμένου μουσικολόγου Γιώργου Λεωτσάκου (εκδ. Βιβλιοσυνεργατική, 1987).

Ο Θόδωρος Αντωνίου για το Γιάννη Χρήστου

Ο Θόδωρος Αντωνίου, απ' τους κύριους εκφραστές της σύγχρονης ελληνικής μουσικής και πρόεδρος σήμερα της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, είχε την τύχη να τον συνδέει ιδιαίτερη φιλία με το Γιάννη Χρήστου. Από τύχη δε βρισκόταν κι αυτός στη γιορτή των γενεθλίων και κατά συνέπεια στην κούρσα θανάτου το 1970. Για την προσωπικότητα και το έργο του Γιάννη Χρήστου ο κ. Αντωνίου μου σκιαγράφησε ένα προφίλ ενδιαφέρον με βαθύ σεβασμό και εκτίμηση. Η γνωριμία μαζί του αλλά και οι επανειλημμένες προσεγγίσεις του στο έργο του Χρήστου - η πιο πρόσφατη τον περασμένο Ιούλιο στα πλαίσια της Διεθνούς Μουσικής Συνάντησης "Μύθος, Μουσική και Δράμα" στους Δελφούς - τον καθιστούν από τους πιο αρμόδιους και υπεύθυνους να μιλήσουν για το σημαντικό συνθέτη. Αφήνω το χειμαρρώδη λόγο του να δράσει χωρίς τις παρεμβολές μου στην πρόσφατη συζήτησή μας:

"Είχα τη χαρά να είμαι φίλος με το Γιάννη Χρήστου καθώς και την ιδιαίτερη ευτυχία να γράφει ορισμένα έργα του - προς το τέλος της ζωής του - για μένα και για σχήματα που εγώ είχα δημιουργήσει. Ο Γιάννης Χρήστου είναι η σημαντικότερη προσωπικότητα των τελευταίων δεκαετιών στον τόπο μας. Κατάφερε να συνδυάσει πολλά στοιχεία μαζί. Στοιχεία που

αφορούν τον άνθρωπο, το βαθύτερο "είναι" του ανθρώπου μαζί με μια πολύ προσωπική μουσική γλώσσα, σύγχρονη χωρίς περιορισμούς, χωρίς ενδοιασμούς, αλλά με θάρρος, με πρόκληση και βάθος.

Ο Χρήστου, ο οποίος προερχόταν από πλούσια οικογένεια, είχε την ευκαιρία από πολύ μικρός να πάει στο εξωτερικό και να κάνει υψηλού επιπέδου μουσικές σπουδές δίπλα σε σημαντικότερους δασκάλους. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την καταλυτική επίδραση που ασκούσε πάνω του ο αδελφός του Εύης - σπουδαίος φιλόσοφος - καθώς και τα μαθήματα ψυχολογίας και φιλοσοφίας που παρακολούθησε κοντά στον Γιούνγκ και τον Βιγκενστάιν τον έκαναν να "βλέπει" την έννοια της μουσικής, πολύ πλατύτερα από τη στενή αντιμετώπιση που είναι οι ήχοι. Ακόμα και από πολύ μικρός όταν εκφραζόταν με τα πιο συμβατικά και γνωστά μέσα (συμφωνική ορχήστρα σε απλές φόρμες) έδειχνε τις ανησυχίες του που ξεπερνούσαν κάθε προηγούμενο. Εδώ θα σου δώσω ένα παράδειγμα. Στο "Φοίνικα" που έγραψε σε ηλικία 20 ετών, δεν αναφερόταν στη φόρμα της αψίδας - όπως θα λέγαμε εμείς σήμερα - που ανεβαίνει, φθάνει σε κάποιο αποκορύφωμα και μετά κλείνει καθοδικά. Πίσω από το "Φοίνικα" βλέπει πλατύτερα και εννοεί κάτι που γεννιέται μέσα από τη στάχτη, φθάνει στο μέγιστο αποκορύφωμα της ζωής του και μετά επέρχεται ο θάνατος.

Η στιγμή του θανάτου περιγράφεται με όλα εκείνα τα κόρνα που αρχίζουν να ουρλιάζουν. Μπορεί να πει κανείς ότι είναι επηρεασμένος από τον Μπεργκ, δεν είναι όμως καθηλωμένος σε αυτόν. Είναι καθηλωμένος σε αυτό που τον δονεί.

Σε όλα του τα έργα τον απασχολούσαν οι ανθρώπινες έννοιες και οι διαστάσεις τους πολύ πλατύτερα από τους άλλους συνθέτες. Στην τελευταία του δημιουργική περίοδο, που είναι και η πιο αξιοσημείωτη μου θυμίζει τον Πικασό ή και τον Στραβίνσκι. Ο Πικασό ξεκινά από την μπλε εποχή που όλοι θαυμάζουμε και περνά σε άλλες εποχές, στην κυβιστική, τη φουτουριστική. Παραμένει Πικασό αλλά εσύ που τον παρακολουθείς διαπιστώνεις τελείως διαφορετικά μέσα και τρόπους που εκφράζεται. Το ίδιο και ο Στραβίνσκι που εξελίσσεται με τα σειραϊκά και ατονικά του έργα.

Η μεγαλύτερη όμως συμβολή του Χρήστου ήταν ότι συνένωσε τη μουσική με το θέατρο, το δράμα, την πράξη - την ανθρώπινη πράξη. Μιλά για πράξη και μετάπραξη. Το δίπολο αυτό γίνεται αντιληπτό από το εξής παράδειγμα: Κάθε συμβατική εκδήλωση, όπως το γεγονός ότι ένας βιολονίστας παίζει βιολί, είναι η πράξη. Όταν όμως ο βιολονίστας παίζει κρουστά ή απαγγέλει ή κινείται στο χώρο, περνάμε στη μετάπραξη και βγαίνουμε από το συμβατικό πλαίσιο.

Η τελευταία συγκομιδή του Χρήστου ήταν εντυπωσιακή. Όμως δεν κατάφερε να ολοκληρώσει τα τελευταία του έργα, παρότι μας άφησε σενάρια για 150 Αναπαραστάσεις. Σήμερα έχουμε μόνο δύο. Αρχικά την "Αναπαράσταση I (ο βαρύτονος)", που παρότι η πρώτη εκτέλεση είχε γίνει από το Σπύρο Σακκά, δεν αναφέρεται σε φωνή αλλά σε ηθοποιό και βασίζεται στους πρώτους στίχους της Ορέστειας του Αισχύλου. Δηλαδή έχει θέμα το φύλακα που βλέπει τη φωτιά σύμφωνα με το μύθο. Η κατάσταση αυτή του ενθουσιασμού και της αναμονής, που δεν μπορεί ο φύλακας να αρθρώσει ελαχίστους ήχους, περιγράφεται θαυμάσια. Ο Χρήστου δεν αρκείται στις απλές λέξεις αλλά καταπιάνεται με τον εσωτερικό ρυθμό. Κατόπιν η "Αναπαράσταση III (ο πιανίστας)" όπου εκδηλώνεται η εσωτερική και συγκινησιακή διαδικασία ενός πιανίστα που προσπαθεί να επικοινωνήσει με το κοινό του. Και πάλι πρόκειται για ηθοποιό, αφού στην ουσία, ο πιανίστας δεν παίζει".

Κλείνοντας την αναφορά μου στον ογκόλιθο αυτό της σύγχρονης ελληνικής μουσικής θα ήθελα να υπενθυμίσω πως πέρσει στο πρόγραμμα εκδηλώσεών του, το Δημοτικό Ωδείο Πατρών είχε συμπεριλάβει ένα μουσικό αφιέρωμα στο Γιάννη Χρήστου. Θα γινόταν αρχές Μαΐου, αλλά τελικά αναβλήθηκε λόγω μικρού χρονικού διαστήματος για την προετοιμασία, όπως είχε τότε διευκρινιστεί. Ίσως να είναι η πιο κατάλληλη χρονική

περίοδος αυτό το έτος, που συμπληρώνεται τα 30 χρόνια από το θάνατό του, για την πραγματοποίηση του αφιερώματος. Και να πραγματοποιηθεί με τις πιο σοβαρές και κατάλληλες προϋποθέσεις για να αναδειχθεί το πολύμορφο και συγκλονιστικό έργο του, κάτι στο οποίο ο μεγάλος συνθέτης - όπως προαναφέρθηκε - έδειχνε μεγάλη ευαισθησία.

ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ

Ψάχνοντας στην αγορά για ηχογραφημένο υλικό του έργου του Γιάννη Χρήστου, δύσκολα θα βρει ο ενδιαφερόμενος cd και δίσκους βινυλίου με συνθέσεις του. Πάντως κατά καιρούς κυκλοφόρησαν οι δίσκοι του:

- Γιάννης Χρήστου: I. Τελευταία έργα

Περιλαμβάνει τα "Πράξη για 12", "Αναπαράστασις I", "Αναπαράστασις III" και "Επίκυκλος III".

Παραγωγός: Ελληνικός Σύνδεσμος Σύγχρονης Μουσικής (ΕΣΣΥΜ) με χρηματοδότηση από το αμερικανικό Ίδρυμα Φορντ.

Εκτελεστές: Το Ελληνικό Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής υπό τη διεύθυνση του Θόδωρου Αντωνίου.

- Γιάννης Χρήστου: Μυστήριο, σκηνικό ορατόριο (κυκλοφόρησε το 1986)

Παραγωγός: Ελληνικό Πολιτιστικό Γραφείο. Δίσκος "Ελληνική Δισκογραφία" (Greek Discography)

Εκτελεστές: Η σοπράνο Εύα Τσάπο, ο τενόρος Λουτς - Μίχαελ Χάρντερ και η Συμφωνική Ορχήστρα της Βορειογερμανικής Ραδιοφωνίας υπό τη διεύθυνση του Φράνσις Τράβις.

- Jani Christou (κυκλοφόρησε το 1992)

Περιλαμβάνει τα "Επίκυκλος", "Αναπαράστασις III", "Μυστήριο", "Εναντιοδρομία", "Πράξις".

Παραγωγός: Edition RZ (Βερολίνο)

Εκτελεστές: Συμφωνική Ορχήστρα του Όκλαντ υπό τη διεύθυνση του Σάμουελ Ζέρραρντ, Ορχήστρα του Αννόβερο υπό τη διεύθυνση του Μάικλ Τάμπανικ, Γρηγόρης Σεμιτέκολο και Ελληνικό Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής υπό τη διεύθυνση του Θόδωρου Αντωνίου.

- Συλλογή - Box set "Από την Ελληνική Μουσική Πρωτοπορία του 20ου αιώνα (εκτός εμπορίου)".

Περιλαμβάνεται η "Εναντιοδρομία" για Ορχήστρα του Γιάννη Χρήστου

Παραγωγός: ΚΣΥΜΕ/ΕΤΕΒΑ

Ένας χρόνος "δόντι"...

Να μην το γιορτιάσουμε;

ύο συναυλίες, η έξοδος μας στο μαγικό χώρο του Διαδικτύου και κάποιες μικροεκπλήξεις...

Κάπως έτσι σκεφτήκαμε να γιορτάσουμε τον πρώτο μας χρόνο. Κι εννοείται πως σας θέλουμε μαζί μας...

Τις συναυλίες θα ξεκινήσουν ο Σάκης Παπαδημητρίου και η Γεωργία Συλλαίου. Την Παρασκευή 21 Ιανουαρίου στην αίθουσα συναυλιών της "Φιλαρμονικής Εταιρείας - Ωδείου Πατρών" (Φ. Φερραίου 7) θα παρουσιάσουν τραγούδια και μουσικές από όλη τους την κοινή πορεία. Περισσότερα για τους Θεσσαλονικείς φίλους μας στις επόμενες σελίδες...

Τους "Γύρω γύρω" όσοι δεν τους ξέρατε, τους μάθατε μέσα από το προηγούμενο μας τεύχος. Ευκαιρία να τους γνωρίσετε και από κοντά, αφού την Τετάρτη 26 Ιανουαρίου θα παρουσιάσουν το δίσκο τους με μια συναυλία στο "Συνεργείο". Από την αθηναϊκή εταιρεία "Ankh" θα κυκλοφορήσει ο δίσκος στο οποίο συνεργάζονται με τον Blaine Reiningger (βιολιστή και πρώην μέλος των "Tuxedomoon").

Βέβαια στο "Συνεργείο" ο Σταύρος Γασπαράτος, ο Αλέξανδρος Τσιλιφίδης, η Ουρανία Γουσέτη και ο Γιάννης Κατσάφαρος δε θα παρουσιάσουν μόνο τα μουσικά ταξίδια του δίσκου, αλλά κι άλλες αγαπημένες τους στιγμές.

Κάτι σας είπαμε, όμως, για Διαδίκτυο. Από τις αρχές Ιανουαρίου, λοιπόν, ξεκινάει και η ηλεκτρονική μας σελίδα. Είναι μια δουλειά της εταιρείας "Web-city" και θα μπορείτε να την επισκέπτεστε στη διεύθυνση www.web-city.gr/donti. Εκεί θα βρίσκετε ό,τι μπορεί να σας ενδιαφέρει για το περιοδικό, θα μπορείτε να γίνετε μέλος της λέσχης μας, ενώ δεν θα λείπουν και θέματα που δεν θα βρίσκονται ποτέ στις ...χάρτινες σελίδες μας, όπως προτεινόμενα sites, προτάσεις για τις εξόδους σας και την πολιτιστική ζωή της Πάτρας και της περιοχής, καθώς και επίκαιρα σχόλια.

Μένει να σας πούμε και τις μικροεκπλήξεις. Αυτές, όμως, θα τις μάθετε στην ...ώρα τους.

Γεωργία Συλλαίου -Σάκης Παπαδημητρίου

Ηχοδράσεις

Ήχοι της θάλασσας
Δράσεις της οθόνης

Του Γιάννη Μουγγολιά

Αυτός είναι ο τίτλος της συναυλίας που θα δώσει το υπέροχο ντουέτο του Σάκη Παπαδημητρίου (πιάνο) και της Γεωργίας Συλλαίου (φωνή) την Παρασκευή 21 Ιανουαρίου 2000 στην αίθουσα "Κωνσταντίνος Κυδωνιάτης" του Ωδείου Πατρών - Φιλαρμονικής Εταιρείας και φέρει τη διοργανωτική φροντίδα του περιοδικού "το δόντι".

Αφουγκραστείτε τους ήχους μιας θάλασσας, άλλοτε γαλήνιας και άλλοτε φουρτουνιασμένης, όπως προέκυψαν από τη συνέντευξη που μου παραχώρησαν οι δύο συντελεστές.

Δράσεις και αντιδράσεις μαζί παρακάτω, σε μια συνέντευξη που προβληματίζει και προκαλεί. Περισσότερες δράσεις επί της σκηνής στις 21 Ιανουαρίου.

Σάκη, δώσε μου το πλαίσιο, μουσικό και γενικότερο, στο οποίο ξεκίνησε η ενασχόλησή σου με τη μουσική στη Θεσσαλονίκη. Τζαζ και αυτοσχεδιασμός τότε, όνειρα και αναζητήσεις... Και πώς επιτεύχθηκε η ισορροπία στο δίπολο συγγραφέας - μουσικός;

Σ.Π. Το μουσικό αλλά και το λογοτεχνικό πλαίσιο της Θεσσαλονίκης στα χρόνια που

μεγάλωνα (δεκαετία του '50 και του '60), ήταν απλώς μουσικές παρέες και ορισμένες προσωπικότητες. Έτσι το έζησα και γι' αυτό δε συμφωνώ με τον όρο "Σχολή Θεσσαλονίκης". Από μικρός βρέθηκα σε δύο παρέες. Στη μουσική παρέα του σχολείου, του Κολλεγίου "Ανατολία" και στη λογοτεχνική παρέα των εκδόσεων

"Διαγώνιος". Αυτό που μας συνέδεε ήταν το κλίμα της συντροφιάς. Ο ενθουσιασμός και η ανησυχία. Η απόλαυση του λόγου, της μουσικής, του κινηματογράφου και των άλλων τεχνών. Ακροατής στις συζητήσεις των μεγαλύτερων στην αρχή και συνομιλητής αργότερα. Άπειρες ώρες περπατώντας και κουβεντιάζοντας αργά τη νύχτα. Ή πάλι στα δωμάτιά μας ακούγοντας εκστασιασμένοι νέους δίσκους. Σταδιακά από αναγνώστης έγινα και συγγραφέας και από ακροατής μουσικός. Αρχικά επικράτησε η λαχτάρα για τη γλώσσα και η μοναχική αγωνία της έκφρασης. Από τη λογοτεχνία και τις λέξεις πέρασε στους ήχους και στη μουσική. Τότε επήλθε κάποια ισορροπία. Σα συγκοινωνούντα δοχεία. Δεν έχω, όμως, να προτείνω κάποια συγκεκριμένη μέθοδο συγκερασμού.

Ποιοι κατά τη γνώμη σου είναι οι μεγαλύτεροι σταθμοί στην πολύχρονη πορεία σου;

Σ.Π. Πράγματι, τώρα που το σκέφτομαι, υπάρχουν αρκετοί σταθμοί, αν και στη μουσική συμβαίνει κάτι μοναδικό, κάτι που δεν το συναντούμε

συχνά στη ζωή ή και σε άλλες μορφές δημιουργίας. Το παρελθόν δεν παραμένει αμετακίνητο και παγωμένο. Εμπλουτίζεται, αποκτά ρευστότητα, ακριβώς όπως και η ίδια η μουσική είναι ρευστή και κυλάει προς τα εμπρός. Ένας ήχος ξαναζει μόλις ξαναπαιχτεί. Ένα κομμάτι ξεδιπλώνεται και αλλάζει πρόσωπο. Μία φωνή ανασταίνει το ξεχασμένο τραγούδι. Όσο για τους σταθμούς:

Πρώτος: Από το 1970 έως το 1977 περίπου. Το διαδοχικό πέρασμα από την τζαζ του ύφους της δεκαετίας του '50 στην μόνταλ και στην ελεύθερη μουσική. Και οι πρώτες αναφορές στην ελληνική παράδοση.

Δεύτερος: Το 1978 αρχίζουν οι εμφανίσεις και πέρα του στενού κύκλου της Λέσχης "Ανατόλια" και της Λέσχης Τζαζ της "Τέχνης" Θεσσαλονίκης. Το 1978 έγινε επίσης η αγορά ενός παλιού πιάνου κατασκευής 1903. Από τότε ξεκινά η περιπέτειά μου στα "εσωτερικά" του οργάνου και η προσπάθεια δημιουργίας ενός διαφορετικού λεξιλογίου, ενός "άλλου" πιάνου.

Τρίτος: Απο το 1986 ηχοδράσεις, δη-

λαδή μουσική, λογοτεχνία, ζωγραφική, χορός, θέατρο, βωβός κινηματογράφος.

Τέταρτος: Η ζωή με τη Γεωργία Συλλαίου από το 1996 και τα κοινά προγράμματα που ετοιμάζουμε, όπου συνυπάρχουν οι εμπειρίες των προηγούμενων σταθμών συν οι νέες ανοιχτές διαδρομές που διαπερνούν τα σύνορα.

Για σένα η φωνή της Γεωργίας Συλλαίου τι καινούριο έδωσε στη στιγμή της γνωριμίας σου;

Σ.Π. Δεν είναι μόνο η φωνή. Είναι η καθημερινή παρουσία της Γεωργίας που μεταμόρφωσε τη ζωή μου. Εμείνα ξερός από τη συγκίνηση και το πάθος που μεταδίδει αυτή η φωνή και αυτό το κορμί. Και μόνο που τραγούδησε ένα τραγούδι που είχα γράψει στο Γυμνάσιο, ήταν αρκετό για να λιώσω. Άσε τις πρόβες με τα κλάματα. Από κει και πέρα τα υπόλοιπα δε λέγονται...

Θα ήθελα και από τους δυο σας να μου πείτε αν σκεφτήκατε ποτέ να μετακομίσετε στην Αθήνα, που θεωρείται το κέντρο του σύμπαντος για τη δημιουργία στην Ελλάδα. Τι διαφυλάσσει, ποια αρμονία εξυπηρετεί η παραμονή στη Θεσσαλονίκη;

Γ.Σ. Δεν πιστεύω ότι υπάρχει κανενός είδους κέντρο του σύμπαντος με καμμία έννοια. Ούτε μεταφυσική, ούτε γεωγραφική, ούτε καν συμφεροντολογική. Επειδή καταλαβαίνω ότι η ερώτηση αφορά την τελευταία έννοια, θα περιορίσω την απάντησή μου. Κατ' αρχήν ας διαχωρίσουμε τις έννοιες "δραστηριότητα" και "δημιουργία". Διαφέρουν απολύτως. Όσον αφορά στην έννοια "δραστηριότητα", βεβαίως η Αθήνα προσφέρεται πολύ περισσότερο για δημόσιες σχέσεις, για ίντριγκες εις βάθος, για πιο χοντρό παιχνίδι, αν μου επιτρέψεις μια χυδαιότερη, πλην όμως απολύτως σαφή έκφραση. Στη Θεσσαλονίκη όλα τα μεγέθη είναι μικρότερα σε όλα τα επίπεδα. Φυσικά το γεγονός αυτό, ούτε την ωραιοποιεί, ούτε τη μυθοποιεί. Τα πράγματα είναι πολύ απλά και άκρως θλιβερά. Στους ιλλουστρέ "υψηλούς τόνους" της Αθήνας, η Θεσσαλονίκη έχει να αντιπαραθέσει την γκρίνια. Στην τέχνη του εφικτού, τη μικροπολιτική. Εντέλει, τίποτα δε διαφυλάσσεται πουθενά παρά μόνο στην ψυχή του καθενός. Η παραμονή στη συμπρωτεύουσα είναι συμπτωματική, χωρίς να υπάρχει καμία επιθυμία μετακομίσεως στην

πρωτεύουσα. Γιάννη αισθάνομαι εντελώς άπατρις, άρα μελαγχολική και ελεύθερη. Και είναι υπέροχο να ανεμίζεις το λευκό απενοχοποιημένο μαντήλι του αποχαιρετισμού.

Σ.Π. Θεσσαλονίκη, αόρατη πόλη. Περπατώ ακολουθώντας διαδρομές με αυτοματισμούς μνήμης και υποχρεωτικούς συνειρμούς. Όπου κι αν σταθώ ορθώνονται σημάδια ... Με αναπόφευκτες αναφορές. Ιστορίες συμπυκνωμένες σ' ένα σύμβολο. Μια αφηγηρία για ξετύλιγμα. Χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια, μέσα σε λίγα τετράγωνα προσηπνώ δεκαετίες και ξέρω τι με περιμένει στην άλλη γωνιά. Θεσσαλονίκη, αόρατη πόλη, αλλά ορατή σ' αυτές τις διαδρομές.

Οι βαρύγδουποι χαρακτηρισμοί και τα παράσημα δε μου έλεγαν ποτέ τίποτα, π.χ. "Συμπρωτεύουσα" και "Λογοτεχνική Σχολή Θεσσαλονίκης". Οι νέοι χαρακτηρισμοί "Επίκεντρο των Βαλκανίων", "Βορράς του Νότου", "Ανατολή της Δύσης" και "Δύση της Ανατολής", δεν προσθέτουν τίποτα στη Θεσσαλονίκη αν δεν γίνει πόλη ορατή.

Σάκη, ας θυμηθούμε λίγο τα παλιά. Πέρασαν 4 χρόνια από τότε που ματαιώθηκε βία η βραδιά πιάνου που ετοιμάζες στη Ροτόντα. Τι έχεις να πεις για την πολιτιστική αγωγή των συμπολιτών σου μετά τα γεγονότα αυτά;

Σ.Π. Πολιτιστική αγωγή; Ακούγεται κάπως σαν ανέκδοτο. Ας πω λοιπόν κι εγώ, με τη σειρά μου, μερικά ανέκδοτα.

Μένω Εγνατίας και Αγίας Σοφίας εδώ και αρκετές δεκαετίες. Στις καθημερινές μου εξόδους συναντώ καλόγερους μικροπωλητές έμπροσθεν της Αγίας Σοφίας, καλόγερους που κάθονται στο "Βυζάντιο" με φραπεδιές, κινητό κι ένα μάτσο εφημερίδες στο τραπέζι και άλλους να απολαμβάνουν τα μεζεδάκια της Αθωνος. Μέχρι στιγμής... όλα κανονικά, αλλά καλόγηρους με σουγιάδες, με καρέκλες σκηνοθέτη ανά χείρας και με πλούσιο υβρεολόγιο, πρώτη φορά συνάντησα (μάλλον ήρθα αντιμέτωπος) εντός της Ροτόντας, 30 Οκτωβρίου του 1995.

Εκείνες τις στιγμές έζησα ταυτοχρόνως δύο έντονες καταστάσεις: Από τη μια ότι θα μπορούσα να είχα ποδοπατηθεί μέχρι τελικής αναπνοής και από την άλλη ότι ήμουνα έτοιμος να διαπράξω έγκλημα ερχόμενος στα χέρια με το μικρόσωμο καλόγερο. Τελικώς, σώθηκα. Κι αυτό ίσως οφείλεται σε μια επιφοίτηση λογικής που είχα, προφανώς εξαιτίας του ιστορι-

κού μνημείου. Μια επιφροίτηση ρωμαϊκού δικαίου, του δικαίου που είχα σπουδάσει με τον Πανταζόπουλο. Ο νόμος είναι σκληρός και δε θα 'ταν σε καμιά περίπτωση μαζί μου.

Από το 1995 ερχόμαστε στο 1999 (προσπερνώντας τη "Μεγάλη του Πολιτισμού Σχολή", άλλως "Πολιτιστική Πρωτεύουσα '97"), όταν, κατόπιν προσκλήσεως παραβρέθηκα σε μια δίκη ανύπαρκτων κατηγορουμένων. Μέσα στα λίγα λεπτά της συνοπτικότητας διαδικασίας αισθάνθηκα ότι ήμουνα και πάλι ανυπεράσπιστος κατηγορούμενος. Δεν υπήρχε το πλήθος των μισθοφόρων και των αδων πιστών του '95. Οι υψηλότερα καθήμενοι ήταν αρκετοί. Πολιτιστική αγωγή; Να συνεχίσω;

Πώς αντιλαμβάνεστε τη σύγχρονη μουσική στις μέρες μας στην Ελλάδα και πώς τη σύγχρονη πραγματικότητα στη χώρα αυτή; Νοιώσατε αποκλεισμούς από τους διεκπεραιωτές όλου αυτού του κυκλώματος;

Γ.Σ. Τα σύγχρονα ρεύματα της μουσικής δεν έχουν ακριβώς σχέση με τα ελληνικά μουσικά πράγματα. Οπότε ίσως είναι καλύτερα να αναφερθούμε στη σημερινή ελληνική μουσική πραγματικότητα, δηλ. σε κάτι αρκετά διαφορετικό. Ομολογώ ότι δεν την παρακολουθώ ιδιαίτερα και δε δικαιούμαι να την αποτιμήσω. Άρα δεν την αντιλαμβάνομαι. Κάτι που δεν το αντιλαμβάνομαι, δεν μπορεί να με αποκλείσει. Βέβαια, αυτό που εγώ δεν αντιλαμβάνομαι, μπορεί να με αντιλαμβάνεται και να με αποκλείει, αλλά από τη στιγμή που εγώ δεν έχω πάρει χαμπάρι από όλα αυτά, τι αξία έχει όλος αυτός ο μάλλον παράλογος συλλογισμός; Προχωρώ στο δεύτερο σκέλος της ερώτησης. Σε όλη μου την έως τώρα μικρή ζωή αρνήθηκα μετά βδελυγμίας το ρόλο του διεκπεραιωτή και τώρα θέλεις να με φέρεις ενώπιον ενός τέτοιου αποτρόπαιου όντος; Αρνούμαι τη συνάντηση. Θα με μαρμαρώσει όπως η Μέδουσα τον Βελλεροφόντη, γι' αυτό πάντα κουβαλώ στην τσέπη μου έναν καθρέφτη.

Εσύ Σάκη, τι μουσική ακούς και πώς βλέπεις την τζαζ σήμερα;

Σ.Π. Το τι και το πόση μουσική έχω ακούσει είναι μια άλλη ιστορία και καθόλου θλιβερή. Τι γίνεται όμως σήμερα; Εξακολουθώ να ακούω την τζαζ και τις λεγόμενες "νέες μουσικές". Ανα-

ζητώ την έκπληξη, το απρόοπτο, την τρικλοποδιά, αυτό που πρωτοέμαθα από μικρό παιδί, ακούγοντας τζαζ στο ραδιόφωνο.

Πρέπει όμως να παραδεχτούμε ότι η σημερινή τζαζ δε γοητεύει όπως παλιά με τον ήχο, το ρυθμό και την αναρχία της (υπάρχουν πάντα εξαιρέσεις). Δεν αποτελεί το Α και το Ω των επιλογών του ακροατή. Και κυρίως δεν εμπνέει το πάθος, την απογείωση, την έντονη και ελεύθερη ζωή, όλα αυτά για τα οποία έγινε γνωστή ήδη από τη δεκαετία του '20.

Η τζαζ, όπως και ο κινηματογράφος, έχουν συμπληρώσει 100 χρόνια ζωής και τώρα περνούν ένα στάδιο παρακμής. Είναι μια περίοδος επανεξέτασης της πορείας τους, επανεκτίμησης ορισμένων εποχών, χαρακτηριστικών και προσωπικοτήτων.

Προσπαθώ να αντιμετωπίσω την κατάσταση με ψυχραιμία. Να μη δεχτώ την περιρρέουσα τυποποίηση και να βρω στα ακούσματα το νόημα μιας αναγέννησης (πού θα πάει, θα 'ρθει κάποτε!) ή έστω μιας προσωπικής ανατροπής του επικρατούντος κλίματος. Το ανήσυχο πνεύμα της τζαζ έχει σημασία να επιβιώσει. Αυτό το "πνεύμα" που κάθεται σε αναμμένα κάρβουνα, ανικανοποίητο, απαιτητικό, εκρηκτικό, ανασφάλιστο.

Συχνά στο έργο σας διακρίνει κανείς μια νοσταλγία, που κρατά ανοιχτούς λογαριασμούς με το παρελθόν. Βέβαια με μια εντελώς σύγχρονη και συχνά "ανατρεπτική" διάθεση. Πιστεύετε ότι το παρελθόν και η εμπειρία του μπορεί να διαπιστωθεί με τις ανάγκες του σήμερα και να εξακολουθεί να συγκινεί;

Γ.Σ. Κάτω τα χέρια από τη νοσταλγία! Άσε με να πιστεύω ότι είμαι ένας τρομοκράτης του ονείρου και της ουτοπίας. Κι αν δεν με αφήσεις, εγώ θα απαιτήσω αυτά τα στοιχειώδη δικαιώματα και τότε ουσί και αλίμονο. Είναι γνωστό πόσο βίαιοι μπορούν να γίνουν οι ιδεολόγοι. Για να μην παρεξηγηθώ, θεωρώ εξαιρετικά επικίνδυνα και φασιστοειδή όντα τους ιδεολόγους. Ένα λογοπαίγνιο έκανα, αλλά μετά θυμήθηκα ότι, όπως είπε και ο Κουστουρίτσα, στην Ελλάδα παίρνουμε τα πράγματα πολύ σοβαρά.

Λοιπόν, το παρελθόν είναι η μοναδική πραγματικότητα. Το παρόν είναι τόσο στιγμιαίο, ώστε ώσπου να το ζήσει κάποιος, έχει ήδη παρέλθει. Το δε μέλλον, αόρατο. Άρα τι απομένει; Μόνο η μνήμη, η ανάμνηση. Αυτό

δεν το είπα εγώ, το είπε κάποιος φιλόσοφος ο οποίος έχει ήδη πεθάνει και γι' αυτό άλλωστε θεωρείται υπαρκτός. Γιάννη μου ολόκληρη η ζωή είναι ένας ανοιχτός λογαριασμός με το παρελθόν.

Όσο για την ανατρεπτική διάθεση, δεν πρόκειται απλώς για διάθεση, αλλά για καθημερινή πρακτική. Ανατρέπουμε για να ανατραπούμε. Ντροπή ίσον συγκίνηση. Πώς μπορεί να ζήσει κανείς χωρίς πάθη, χωρίς συγκίνηση; Και από πού δ' αντλήσει όλα αυτά τα αναγκαία δάκρυα; Από αυτά που έζησε, που αγάπησε, που πρόδωσε και έφτυσε κατόμουτρα. Μέχρι τελικής υπαρξιακής ανυψώσεως ή κονιορτοποιήσεως. Το ίδιο είναι...

Για να επανέλθουμε στο έργο σας... Τι συνδέει τη μουσική της Lulu, των "Ανοιχτών Διαδρομών από την Αρμενία, στην Κάτω Ιταλία, στις Εβρίδες έως και τους Μπρεχτ - Βάιλ στις επιλογές του ντουέτου;

Γ.Σ. Η συγκίνηση. Η ελευθερία. Η μαγική αίσθηση ότι αρθρώνεις ένα λόγο μοναδικό. Είτε όταν πρόκειται για απολύτως προσωπική δημιουργία όπως το "Τραγουδι της Lulu", έργο βαθιά ερωτικό - ο Έρωτας να σε απογειώνει και τελικά να σε συντρίβει, είτε όταν πρόκειται για "μετάπλαση", όπως οι "Ανοιχτές Διαδρομές" ή η "Μπαλάντα των Πειρατών". Μπορώ να υπερηφανευθώ ότι ουδείς μου υπέδειξε ποτέ τι να ερμηνεύσω. Τα κριτήριά μου ήταν πάντα υποκειμενικά, γιατί ευτυχώς η τέχνη είναι μια ιστορία γοητευτικής υποκειμενικότητας, έρωτα και αναρχίας, μια προσωπική περιπέτεια αυστηρά ακατάλληλη για κατόχους ανομολόγητων συμβολαίων και υπηρέτες χορηγών. Για παράδειγμα, δε γνωρίζουμε πώς ακριβώς θα ζωγράφιζε ο Βαν Γκογκ αν επιχορηγείτο αδρώς από κάποιον γκαλερίστα ή μαϊκήνα της εποχής. Είναι πιθανό να το 'ριχνε στην ξάπλα, να έπινε εκλεκτά κρασιά και να ξερνούσε κατά καιρούς συμμετρικές "νεκρές φύσεις", αντί να ζητιανεύει το αφέντι του και να ζωγραφίζει. Βεβαίως είναι εξίσου πιθανό να προτιμούσε κάτι τέτοιο, την ξάπλα δηλ., αλλά αυτό είναι κάτι που δε θα το μάθουμε ποτέ. Τηρουμένων πολλών αναλογιών δε γνωρίζω αν θα θεωρούσα τη συγκίνηση κριτήριο αναφοράς της μουσικής που παίζω, αν είχα υπογράψει συμβόλαιο με μίαν υπέροχη ισχυρή πολυεθνική εταιρεία.

Πάντως, για να επανέλθω, δεν είναι

εύκολο να κάνεις μουσική με αρετήν και τόλμην, άρα με ελευθερία. Το εύκολο είναι να καλυφθείς πίσω από ταμπέλες του τύπου "έθνικ", "λόγια μουσική", "έντεχνο τραγουδι". Η μουσική όμως δεν τιθασεύεται τόσο εύκολα. Κάνει άλματα στο χρόνο, φλερτάρει με τολμηρές ιδέες, ξεγλιστράει και γελάει πίσω από τις ταμπέλες που η μόδα και οι "ανάγκες" των καιρών νομίζουν ότι της επέβηλαν.

Γεωργία με την αλλαγή του χρόνου, μας δίνετε το καινούριό σας άλμπουμ μέσω της "Αγκη". Με την "Μπαλάντα" αυτή σε ποιους πειρατές απευθύνεστε;

Γ.Σ. Η "Μπαλάντα των Πειρατών" έχει κύριο άξονα τη μουσική του Κουρτ Βάιλ και την ποίηση του Μπέρτολντ Μπρεχτ. Υπάρχουν επίσης ποιήματα και τραγούδια των Τομ Γουέιτς, Φρ. Χολέντερ, Κώστα Γιαννίδη και Σάκη Παπαδημητρίου. Όλα τα τραγούδια μιλούν για ανθρώπους μοναχικούς, αναρχικούς, οργισμένους, ανήσυχους και παράκληλα τρυφερούς και ευάλωτους, για ανθρώπους που δε σταμάτησαν να σκέφτονται και γι' αυτό βομβαρδίζονται. Η "Μπαλάντα των Πειρατών" αναφέρεται στους εξαισιστους καταραμένους όλου του κόσμου και σε αυτούς αφιερώνεται.

Ο λυρισμός, η οργή, ο έρωτας και η ανατροπή του "Μεσοπολέμου" θα καταφέρουν να επιζήσουν έστω μεταλλαγμένα στις προκλήσεις των χρόνων που έρχονται; Πώς διαμορφώνονται όλ' αυτά - συναισθήματα και στάσεις - στη δικτατορία των "δοκιμασμένων και ανώδυνων επιλογών" και στην ευκολία της ηλεκτρονικής επικοινωνίας;

Γ.Σ. Ευχαριστώ για την προβοκατόρικη ερώτηση. Νομίζω ότι κατέστησα σαφές ότι δε σκοπεύω να ζήσω "έστω μεταλλαγμένη". Επίσης δε σκοπεύω να ζήσω μεταγκρινιάζοντας. Βεβαίως και δε βαυκαλιζομαι ότι είμαι η Ζαν ντ' Αρκ - μου αρέσουν πολύ τα ακριβά ταξίδια και τα ωραία ρούχα, άρα και τα ωραία λεφτά - αλλά δε νομίζω ότι θα καθήσω με άλλους χίλιους ευτυχείς αποβλακωμένους να χειροκροτώ για τα τρισδιάστατα σκατά που θα μου προσφέρονται διακτινισμένα. Θα προτιμήσω την αρχαία σοφή λειτουργία του ενστίκτου, θα επιμείνω στην ουτοπία της πραγματικότητας. Όποιος αντέξει...

Frederic Chopin

Μιά αφορμή επειτειακού ανασιοχασμού

Του Γιώργου Παναγόπουλου

Παρά τη μελαγχολική και ενίοτε καταθλιπτική διάθεση, που προκαλούν οι περιοδικά ανακυκλούμενοι επετειακοί εορτασμοί, είναι, φρονώ, φορές,

που η επετειακή λειτουργία, ως κατηγορία ανανέωσης της συλλογικής μνήμης αλλά κυρίως ως αφορμή ενσυνειδητής ανατομίας της προσωπικής μας σχέσης με το τιμώμενο γεγονός ή πρόσωπο, καταξιώνεται, όχι απλά ως κοινωνικός μοχλός διακράτησης της ιστορικής συνέχειας, αλλά ως δυναμική διαδικασία επαναανάκαυσης του γνωστού και παραδεδομένου και άρα ανανέωσης της προσωπικής μας αυτοσυνειδησίας. Του λόγου το αληθές καταδεικνύεται ευχερώς στην περίπτωση του Fr. Chopin ή συμπλήρωση, το έτος που δύνει, 150 χρόνων από το θάνατο τού οποίου, "τιμήθηκε" παρ' ημίν δεόντως, δια της κατά το μάλλον και ήττον γνωστής παχυλής νεοελληνικής αδιαφορίας, ανακαλώντας στη μνήμη μας το στίχο του

*"Μπαλάντες και πρελούδια και νυχτωδίες
Ρόδα υπόχρωα φυματικά
Καθώς πληγές που τραγουδούν"*

Τάκης Βαρβιτσιώτης

Holderlin: "και το έτος φεύγει σιωπηλά και χάνεται".

Και εξηγούμαι χωρίς περιστροφές: Απέναντι στο Chopin στεκόμαστε και αισθανόμαστε, όσο απέναντι σε λίγους δημιουργούς της τέχνης, τόσο οικεία, παραμένοντας, εν τούτοις, συγχρόνως αμήχανοι μπροστά στις σκιασμένες ή και αδιάγνωστες όψεις της προσωπικότητας και του έργου του. Τούτο μάς έκανε εντονότερα να το αναλογισθούμε η επετειακή αφορμή της χρονιάς που φεύγει, θυμίζοντάς μας πόσο συγκεχυμένη, αν όχι και αδιάγνωστη είναι η αντικειμενική ταυτότητα ενός τυπικά γνώριμου δημιουργού. Τι είναι τελικά αυτό που κυρίαρχα προσδιορίζει τη σχέση μας με το μεγάλο πολωνό συνθέτη; Είναι μήπως η δραματική σχέση του με την νοσταλγικά αποζητούμενη πατρίδα, το κύριο στοιχείο ταύτισής μας μαζί του, καθώς συμμεριζό-

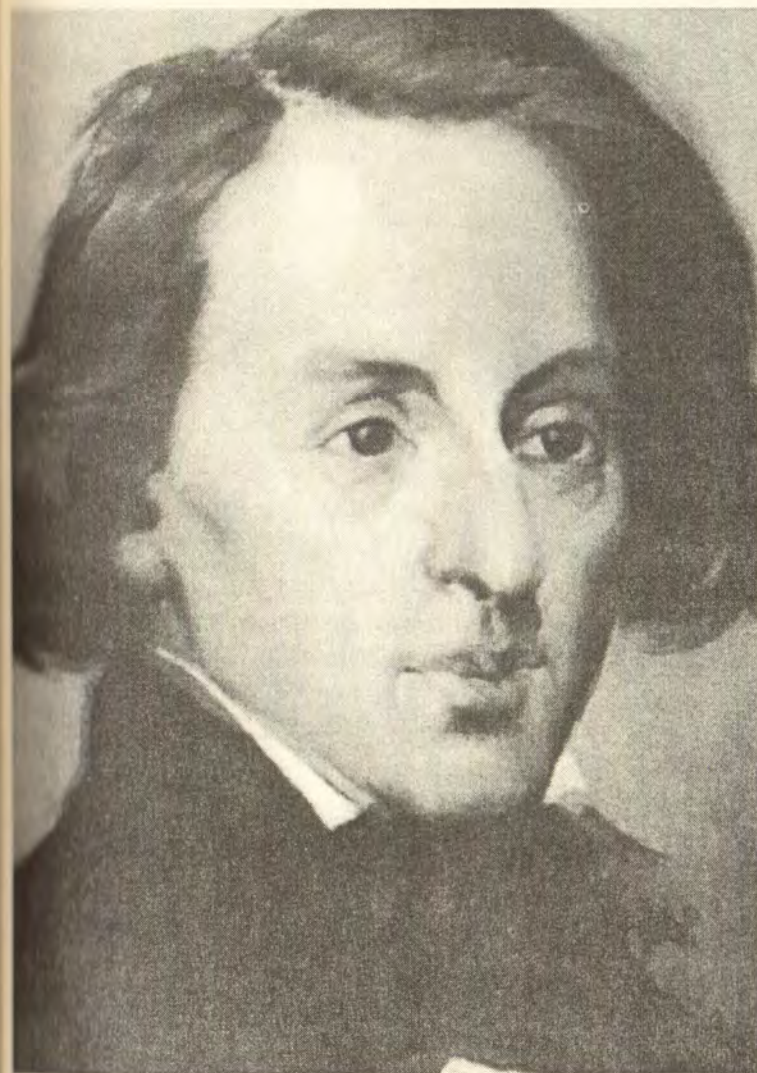
μαστε τον κοινό κλήρο της ανεσιότητας, που σημαδεύει τον άνθρωπο στην επίγεια όδυσή του, ή μήπως το βαθύ αίσθημα οδύνης, που εκλύεται από την τραγικότητα του ανεκπλήρωτου έρωτά του με την ποιήτρια Aurore Dudevant (Γ. Σάνδη), είναι αυτό, που συνταυτίζει τις υπάρξεις μας στη κοινή μοίρα της ανολοκλήρωτης ερωτικής φύσης; Όμως η σύμπτωση των βιογραφικών συμβάντων και των εξ αυτών προερχομένων υπαρξιακών βιωμάτων δεν συνεπάγεται, όσο κι αν ακούγεται παράδοξο, την εσωτερική οικείωση με τα πρόσωπα. Παρόμοια στοιχεία χαρακτηρίζουν τη ζωή ουκ ολίγων προσωπικοτήτων, η σχέση μας με τις οποίες ορίζεται από εντελώς άλλες παραμέτρους.

Όπως και να έχει το πράγμα, πιστεύω ότι, όπως κάθε δημιουργός, ο Chopin διαλέγεται μαζί μας και ενδιατρίβει στο συλλογικό φαντασιακό μας πρωτίστως και κυρίως διά μέσου του έργου του. Αυτό (και μόνο κατά δεύτερο λόγο τα χρονολογικώς καταγραμμένα συμβάντα της όποιας βιογραφίας του) είναι ο αψευδής μάρτυρας της δημιουργικής προσωπικότητας. Η μουσική κατάθεση του "ποιητή του πιάνου" και οι ατελείυτες συμπαραδηλώσεις της φωτίζουν αλλά και σκιάζουν το μυστήριο της σχέσης του μαζί μας, καλύπτουν και αποκαλύπτουν το γνώριμο και αποκαλυπτόμενο αλλά συγχρόνως πάντοτε αποκρυπτόμενο, άγνωστο Chopin. Τι σημαίνει λοιπόν η μουσική του

για μας; Τι κοινό και οικείο και τι μοναδικό και πρωτόγνωρο μεταγγίζει το έργο του στις φλέβες της πολιτισμικής μας υπόστασης. Στις επόμενες σειρές θα επιχειρήσουμε μια πρωτόλεια προσέγγιση πτυχών του έργου αυτού, με βάση συγκριτικές εκτιμήσεις και αποτιμήσεις ειλημμένες από το ευρύτερο depositum iuvenescens του ανθρώπινου πολιτισμού.

Η μουσική του Chopin προσφέρεται για συγκρίσεις ή καλύτερα παραλληλισμούς με την καλλιτεχνική κατάθεση δημιουργών σε άλλες τέχνες, π.χ. τις εικαστικές ή τη λογοτεχνία. Προς αποφυγή παρεξηγήσεων, δεν υπονοώ, εν προκειμένω, την ύπαρξη καμιάς ουσιαστικής ομοιότητας μεταξύ επιμέρους τεχνών, προερχομένης από μια δήθεν ειδολογική μεταξύ των συγγένεια. Μια τέτοια σκέψη υπόκειται άλλωστε στη βάση της βαγκνερικής θεωρίας του Gesamtkunstwerk περί ποιοτικά πολλαπλασιασμένου αισθητικού αποτελέσματος, που

δήθεν εκλύεται α-

του παρακινδυνευμένου χαρακτήρα τέτοιων τοποθετήσεων μιλούμε π.χ. για τον εξηρησιονισμό των γερμανών ζωγράφων της "Brücke", της μουσικής του πρώιμου Schopenhberg, του Berg, ή του Schulhof, καθώς και κινηματογραφικών ταινιών, όπως η (αδόκιμα μεταφρασμένη στα ελληνικά) "Μέσα από το σπασμένο καθρέπτη" του I. Bergmann.

Πέρα όμως από αυτές τις γενικεύουσες κατηγοριοποιήσεις, προσφιλείς στους ιστορικούς της τέχνης και εν πολλοίς χρήσιμες για συγκριτικές ερμηνείες στα πλαίσια ακαδημαϊκών αναζητήσεων, επιτρέπεται νομίζω να μιλούμε για μια, ανεξαρτήτως αισθητικών ρευμάτων και πνευματικής ιδιαιτείας, εκ του αποτελέσματος αναδεικνυόμενη παραλληλία μεταξύ επιμέρους έργων διαφορετικών τεχνών. Πρόκειται μάλλον για τις quasi ομοειδείς ψυχικές ανακλάσεις που προκαλεί στο ανθρώπινο υποκείμενο η μέθεξη σε έργα, όχι τόσο κοινής αισθητικής απόψεως, αλλά κοινού πνευματικού υποστρώματος και υπαρξιακού οράματος. Εννοώ εδώ αυτό που έγραφε ο Γ. Σεφέρης: "Θα ήθε-

λα να παρακινήσω τον αναγνώστη να δοκιμάσει να ακούσει ένα Κουαρτέτο του Έλιοτ με τον ίδιο τρόπο που θα πήγαινε να ακούσει την Canzona di ringraziamento και να προσέξει μήπως αισθάνεται και εκεί την άνοδο στη ζωή ενός τραυματισμένου σώματος". Κάτι ανάλογο, θεωρώ, ότι αντιπροσωπεύει η δραματικά δοσμένη ένταση που προκαλεί η αριστοτεχνική αντίθεση φωτός και σκιάς στους πίνακες του Rembrandt, αφού μας θυμίζει την ανάλογα κλιμακούμενη μουσική ένταση που χαρακτηρίζει κυρίως τα αρχικά μέρη των συμφωνιών του J. Brahms, παραπέμποντάς μας στη διαλεκτική αμφιση-

μία του υπαρκτού.

Έτσι διασαφηνίζεται αυτό που λίγο πριν είπαμε για τον Chopin. Το έργο του είναι μοναδικό και ανεπανάληπτο αλλά ταυτόχρονα οικείο. Η πλειοψηφία των έργων του προκαλεί την αίσθηση ενός "σταματημένου αυτοσχεδιασμού". Υπ' αυτή την έννοια ο σύγχρονος πιανίστας Valery Afanassiev συγκρίνει τον πολλών συνθέτη, όταν π.χ. ενασμενίζει στις καντέντες των περιφημών "Νυκτερινών" του, στη χρωματική μαγεία του ήχου (που μόνο αυτός ξέρει να αποσπά από ένα όργανο τόσο λίγο ποιητικό, όπως το πιάνο) με τον μεγάλο ρώσο συγγραφέα Ν. Gogol, όταν παρενδύει σε ευρύτερες αφηγηματικές συνάψεις παραβολές σε μικρές αυτόνομες ιστορίες στα πλαίσια μιας μεγαλύτερης. Η σοπενική αδολεσχία στο λαμπερό κάλλος των ήχων, θα συμπλήρωνα, ανακαλεί στη συνείδησή μας την ηλιοστραφή και ηλιοστεφή θωπεία των λέξεων που μας προσφέρει η ποίηση του Ελύτη, αφού χωρίς να αναιρεί τη νοηματική υπόσταση της γλώσσας, απελευθερώνει την κρυμμένη ισχύ του μουσικού της φορτίου, μεταβάλλοντας την ποίηση σε μια μυστηριακή πραγματικότητα, πάντα έτοιμη για το πρωτοφανέρωτο θαύμα. Ο Ελύτης φαίνεται να έκλεψε για λογαριασμό της ποίησής του από τη μουσική του Chopin τη μαγεία, για να ζωντανέψει τον ποιητικό του κόσμο, υπακούοντας στη συμβουλή του γερο-Μαλαρμέ: "Reprendre a la musique le bien de la poesie".

Όμως ο Chopin δεν είναι μόνο μαγεία. Πριν και πάνω από όλα είναι νοσταλγία και ατέρμονη θλίψη. Τούτη η ιδιότητά του είναι που τον αναδεικνύει σε μουσικό εξερευνητή της αβύσσου του δαντικού ηθέρου, κάτι που συναισθανόμαστε αναπόφευκτα, αρκεί μονάχα να αναλογισθούμε την 4η Μπαλάντα του - αυτό το τραγικό αριστούργημα της μουσικής του 19 ου αι., κατά τον J. Flier. Και μολονότι ήταν ο Schubert και αρκετά νωρίτερα ο Dante που εξερεύνησαν με ακραιφνή τόλμη και ενοραματική διεισδυτικότητα το σκοτάδι της κόλασης, εντούτοις και ο αυστριακός συνθέτης και ο ιταλός ποιητής θα εκπλήσσονταν μπροστά στην ακένωτη απελπισία της 2ης σοπενικής Σονάτας, το τελευταίο μέρος της οποίας ζωντανεύει με απaráμιλλη αμεσότητα τη θύελλα που περιδινεί τον Paolo και την Francesca στον φαύλο κύκλο τους: "ombro portata da la detta brigata".

Δεν είναι περιεργό λοιπόν, το ότι ο Chopin μας θυμίζει πολλά, κι ωστόσο δε μας θυμίζει τίποτε. Είναι ένας μακρινός οικείος, ένας ξένος περισσότερο όμοιος και συγγενής μας από όλους τους οικιακούς μας. Προφανώς γι' αυτό ακόμη και άτομα ανεπαρκούς ή και ανύπαρκης μουσικής στοιχείωσης με δυσκολία συγκρατούν ένα δάκρυ στο άκουσμα μιας σοπενικής μαζούρκας, όμοια όπως με την "Pathetique" του Beethoven, το άκουσμα της οποίας συγκίνησε ακόμη και ένα τόσο άνικμο πνεύμα, όπως ο Lenin. Όμως ο Chopin δεν είναι ένας δημιουργός των υψομετρικών μεγεθών του Beethoven, πολύ δε περισσότερο του Bach. Δεν έχει ούτε την λυτρωτική υψιπέτεια του πρώτου, ούτε την συμπαντική καθολικότητα του δεύτερου. Τούτο ουδόλως σμικρύνει τις διαστάσεις του, περιορίζοντάς τον ενδεχομένως στο ρόλο ενός επιδέξιου μινιατουρίστα, a la maniere de Grieg (εντύπωση που πιθανόν υπολανθάνει στο χαρακτηρισμό του τελευταίου ως του Chopin του Βορρά).

Ο Chopin ερειδείται επί ειδικού "εδαφολογικού" χώρου, καθώς ανασκάπτει τα υπόγεια στρώματα της ύπαρξης, ανασύροντας στην επιφάνεια φωσφόρα κοιτάσματα ψυχικού δυναμισμού, που αυγάζουν τη ζωή από την αθέατη πλευρά του ονείρου. Η μουσική του είναι αλήθεια που αναλύθηκε σε όνειρο, ή καλύτερα το όνειρο που μεταμόρφωσε σε αίνιγμα την αλήθεια, σα να ήθελε να επιβεβαιώσει τη ρήση του Nietzsche, ότι η τέχνη είναι το "ψέμα" που μάς βοηθά ώστε να μην συνθλιβούμε από την αλήθεια. Εδώ όμως, παραδόξως, ο Chopin συναντά και πάλι τον Beethoven, αφού η μουσική του αντιστέκεται τελικά σε κάθε αναλυτική προσέγγιση (τούτο χαρακτηρίζει εξ άλλου κάθε αληθινή δημιουργία), ταυτιζόμενη μάλλον με την ανεξιχνίαστη αιγιματικότητα του κόσμου μας, η οποία δεν αποκωδικοποιείται λογικά αλλά μεθερμηνεύεται βιωματικά. Ωστόσο ήκιστα είμαι βέβαιος, αν η κοσμική-συμπαντική διάσταση (κάτι σαν το carmen universitatis του Ι. Αυγουστίνου) χαρακτηρίζει τον πολλών συνθέτη. Η μουσική του δεν έρχεται από το υπερπέραν, αλλά από τα άρρητα βάθη της προσωπικής ύπαρξης. Δεν είναι μουσική κοσμολογικής υπερβατικότητας (Transzendenz) αλλά μάλλον μια μουσική προσωπικής εμμένειας (Immanenz). Απλώς: Μια μουσική της ψυχής.

Κρίσεις, επικρίσεις, διακρίσεις και συγκρίσεις

Του Παναγιώτη Στ. Φωτίου

Τελειώνει η φετινή χρονιά. Τελειώνει και ο αιώνας ο 20ός. Τελειώνει ή τον τελειώνουν, γιατί έτσι οι εορτασμοί θα αποφέρουν περισσότερα κέρδη. Και το λέω αυτό γιατί μαθηματικά το έτος 2000 ανήκει στον εικοστό αιώνα, εφ' όσον δεν υπάρχει έτος μηδέν.

Συνηθίζουμε να κάνουμε γιορτές και πανηγύρια και που και που κανέναν απολογισμό για να προγραμματίσουμε καλλίτερα τη νέα χρονιά. Δύσκολα να κάνει κάποιος απολογισμό του αιώνα που φεύγει.

Ακόμα και μια διαδρομή στη χρονιά που πέρασε δεν θα ήταν εύκολη, αν θέλαμε να δούμε κριτικά και αξιολογικά τα όσα συνέβησαν και διαδραματίστηκαν σε διάφορους τομείς της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής. Σκόρπιες σκέψεις θα καταθέσω στη συνέχεια.

πρεπε.

Η πρώτη φέρει το γενικό τίτλο "Το διαχρονικό ταξίδι τον Κηφέα, Σχέσεις Κύπρου - Αχαιάς στους αιώνες". Η γνώση είναι ο καλλίτερος τρόπος για ν' αγαπήσουμε έναν τόπο. Η γνώση της ιστορίας μας είναι βασική προϋπόθεση για ν' αποκτήσουμε εθνική αυτοσυνειδησία.

της γλώσσας μας και ως γνήσιος τεχνίτης του λόγου πλάθει μύθους και δημιουργεί έργο πρωτότυπο και ουσιαστικό με βασικό γνώρισμα την αριότητα στη δομή και την τελειότητα στην έκφραση - γλώσσα.

Εκχωρίζω δύο εκθέσεις που νομίζω ότι δεν τιμήθηκαν με την παρουσία του κοινού όσο θα έ-

πρεπε.

Η πρώτη φέρει το γενικό τίτλο "Το διαχρονικό ταξίδι τον Κηφέα, Σχέσεις Κύπρου - Αχαιάς στους αιώνες". Η γνώση είναι ο καλλίτερος τρόπος για ν' αγαπήσουμε έναν τόπο. Η γνώση της ιστορίας μας είναι βασική προϋπόθεση για ν' αποκτήσουμε εθνική αυτοσυνειδησία.

Ο ερωτώμενος πολύ σημαντικό, για την Ελλάδα και την πόλη μας ιδιαίτερα, το γεγονός ότι η κ. Ρέα Γαλανάκη προτάθηκε για το Ευρωπαϊκό Αριστείο Μυθιστορητήματος 1999.

Η υποψηφιότητά της πήγε πολύ καλά, αφού τελικά πήρε τη δεύτερη θέση. Και αυτό πρέπει να αξιολογηθεί με δεδομένη τη δυσκολία της ελληνικής λογοτεχνικής παραγωγής να κινηθεί στην ευρωπαϊκή αγορά.

Το μυθιστόρημα "ΕΛΕΝΗ ή Ο ΚΑΝΕΝΑΣ" από τις εκδόσεις "Άγρα" πήρε το 1ο Κρατικό βραβείο μυθιστορητήματος 1999 κι έτσι η διακεκριμένη συγγραφέας τιμήθηκε και επισήμως. Η κ. Γαλανάκη γνωρίζει όσοι λίγοι το βάθος και το πλάτος

CYPRVS.

94

Η Κύπρος έχει τη δική της ιστορία και το δικό της πολιτισμό που αποτελούν σημαντικά, σπουδαία τμήματα της ιστορίας και του πολιτισμού του μείζονος Ελληνισμού. Η έκθεση μας φέρνει πιο κοντά στον Κυπριακό Ελληνισμό, πιο κοντά στην ιστορία του Ελληνισμού, τη δική μας ιστορία, στον τόπο μας και τους ανθρώπους του. Παρουσίαζε την πορεία των σχέσεων Αχαιάς και Κύπρου από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα.

Τα εγκαίνια της έκθεσης ήταν λαμπρά, εκεί στο παλαιό Δημοτικό Νοσοκομείο, αλλά νομίζω ότι το κοινό της πόλης μας λίγο συγκινήθηκε στη συνέχεια. Ευτυχώς που πήγαν μερικοί μαθητές.

Βλέπετε λίγοι "παίζουν" πια στο χρηματιστήριο των πνευματικών αξιών, όλοι σχεδόν συν-κινούνται με τα όσα συμβαίνουν στο χρηματιστήριο των υλικών αξιών.

Η δεύτερη φιλοξενήθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο της Εθνικής Τράπεζας στην πλατεία Γεωργίου, και είχε το ίδιο εξαιρετικό ενδιαφέρον κατά τη γνώμη μου. Τίτλος "Θαλάσ-

σιοι δρόμοι και νησιά του Ελληνικού χώρου". Οργανωμένη σε τρεις ενότητες, χάρτες, πορτολάνοι, άτλαντες, έδινε δύο ευκαιρίες στον επισκέπτη:

α) Να παρακολουθήσει την εξέλιξη της χαρτογραφίας.

β) Να δει ιστορικά ντοκουμέντα τα οποία, εκτός των άλλων, αποτυπώνουν τόπους, πόλεις και κτίρια ακόμα π.χ. της Κύπρου, του Ηρακλείου κ.α.

Ευτυχώς εδώ οι επισκέπτες έφτασαν τους 250, όταν σε άλλες του Μ.Ι.Ε.Τ. πλησίαζαν τους 150.

Πριν από λίγο καιρό έγιναν στην πόλη μας ένα συνέδριο για την ανάπτυξη της περιοχής και μια διημερίδα για τον πολιτισμό εν όψει του 2006, χρονιά που η Πάτρα θα ανακηρυχθεί πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης.

Δεν γνωρίζω αν βγήκαν ουσια-

στικά συμπεράσματα ή αν όλοι αρκέστηκαν σε λόγια και διακηρύξεις. Ειδικά για την ανάπτυξη, επειδή είχε γίνει πριν από μερικά χρόνια και άλλο αναπτυξιακό συνέδριο στο Πόρτο Ρίο, αν θυμάμαι καλά, δεν αρκούν οι επισημάνσεις. Απαιτείται μελέτη, οργάνωση, προγραμματισμός και εκτέλεση έργων και μάλιστα έργων υποδομής.

Δύο είναι τα βασικά ζητούμενα:

1) Η ολοκλήρωση των έργων που θα βελτιώνουν τις μεταφορές και το κοινωνικό δίκτυο (λιμάνι - περιμετρική - οδικό δίκτυο της πόλης - οδικό δίκτυο της ενδοχώρας).

2) Οργάνωση του πρωτογενούς τομέα και εκσυγχρονισμός του δευτερογενούς. Χωρίς καλό επίπεδο παραγωγής στον πρωτογενή τομέα, δύσκολα μπορούμε να έχουμε καλή βιομηχανία, αφού ακόμα ανήκουμε στις γεωργικές και κτηνοτροφικές χώρες.

Τι παράγει η ευρύτερη περιοχή; Πώς μπορεί αυτή η παραγωγή να αξιοποιηθεί και να μεταποιηθεί για να καλύψει ανάγκες της ντόπιας και της ξένης αγοράς;

Τι δυνατότητες υπάρχουν για τουριστική ανάπτυξη; Ποια προοπτική έχει ο οικοτουρισμός;

Η Πάτρα απολαμβάνει τα αγαθά του λιμανιού της ως κέντρου διαμετακομιστικού εμπορίου και κίνησης ανθρώπων. Ως πότε όμως; Τι θα εξάγουμε από δω;

Το 1890 ο βουλευτής Σταμάτης σε αγόρευση του στη Βουλή τόνιζε "... Η γεωργική τάξι είναι ο σπουδαιότερος παράγων, είναι η πηγή του δημοσίου πλούτου της Ελλάδος, και όμως ουδεμίαν έτυχε ποτέ μερίμνης εκ μέρους των κυβερνήσεων...".

Και ασφαλώς μέριμνα δε νοείται η παραγραφή των χρεών, οι επιδοτήσεις και τα σχετικά, αλλά η σωστή πληροφόρηση, η εκπαίδευση, η οργάνωση της παραγωγής και η υποδομή για αποθήκευση και σωστή εκμετάλλευση των παραγόμενων αγαθών.

Στον τομέα αυτό το Πανεπιστήμιο και το Τεχνολογικό Ίδρυμα μπορούν να προσφέρουν πολλά. Πώς θα συνδεθούν με τον προγραμματισμό και την εκτέλεση μεγάλων και μικρών έργων; Κατά πόσο συνεργάζονται οι μεγάλοι δήμοι της περιοχής (Αιγίου και Πύργου, πρωτίστως, με την Πάτρα);

Στον πολιτιστικό τομέα έχουμε να επιδείξουμε ελάχιστα. Καμαρώνουμε, όσοι καμαρώνουν, για το Καρναβάλι. Επενδύουμε σ' αυτό και με εύκολο τρόπο δείχνουμε ότι κάτι γίνεται στην πόλη. Έχουμε ένα μουσικό σύνολο, την ορχήστρα των Σολιστ, που είναι ήδη γνωστό σ' όλη την Ελλάδα.

Παρεμβατισμοί, άστοχοι και κακοί χειρισμοί, μικροκομματικές αντιπαραθέσεις, λίγο έλειψε να τα διαλύσουν όλα. Πρέπει ν' αντιληφθούμε ότι τέτοια σύνολα δεν φέρνουν εύκολους ψήφους, αλλά παράγουν πολιτισμό και διαμορφώνουν ύψος και ήθος.

Σε κρίση οδηγήθηκε και το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας. Τους λόγους δεν τους γνωρίζω και ούτε έχουν σημασία αυτή τη στιγμή. Όσοι ασχολούνται με τα πολιτιστικά καλό θα ήταν να έχουν όραμα, διάθεση και να αφήνουν ελεύθερο το πεδίο σ' όσους θέλουν να δουλέψουν. Και δουλειά σημαίνει παραγωγή έργου, δημιουργία εργαστηρίων τέχνης, διαμόρφωση φιλότεχνου κοινού, παρέμβαση στη ζωή των κατοίκων, ώστε να προκληθεί ενδιαφέρον για την τέχνη και το ωραίο.

Χρόνια τώρα η Πάτρα είναι ένα κέντρο διακίνησης πολιτιστικών αγαθών με εκδηλώσεις που φιλοξενούν ό,τι η τουριστική περίοδος του καλοκαιριού και το έθιμο των περιοδευόντων θιάσων προσφέρει. Γίνονται και προσκλήσεις σε ξένα σχήματα και ομάδες και όλα τελειώνουν εδώ. Τι έμεινε τόσα χρόνια, με τόσα χρήματα που διέθεσαν, ως υποδομή για την πολιτιστική ζωή της πόλης; Πολύ λίγα πράγματα. Πού είναι ένας μεγάλος χώρος εκθέσεων ή πολλαπλών χρήσεων;

Τι γίνεται με τις αποθήκες του Μπάρι; Γιατί αφήνεται να φθείρεται και να καταστρέφεται ο χώρος του Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου; Αξιοποιήθηκαν κάποιοι χώροι. Με τους υπόλοιπους τι γίνεται; Λείπουν τα χρήματα; Λιγότερες εκδηλώσεις στη διάρκεια του περιβάλλοντος Διεθνούς Φεστιβάλ και κάθε χρόνο κάτι να γίνεται. Υπάρχουν τόσο πίνακες που ανήκουν στο Δήμο. Γιατί μένουν στις αποθήκες; Πότε θα βρεθεί ο χώρος για μόνιμη πινακοθήκη; Μπορούν να γίνουν όλα από τη μια μέρα στην άλλη; Τι γίνεται με τις διακηρύξεις και υποσχέσεις των αιρετών αρχόντων;

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΑ

ΥΓ. 1α: Γίνεται ένα μεγάλο και σημαντικό απ' ότι φαίνεται, έργο στο κέντρο της Πάτρας. Αναμορφώνεται η πλατεία Τριών Συμμάχων και αλλάζει όψη μέρος της Αγίου Νικολάου. Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα αυτού του έργου; Κατά πόσο τηρείται, αφού κάθε τρεις και λίγο σκάβουν και ξανασκάβουν; Ποια η μακέττα του έργου, έτσι για να ξέρουμε κι εμείς τι περίπου θα γίνει; Ποια έκπληξη μας επιφυλάσσουν;

ΥΓ. 2α: Οι οικολόγοι και οι οικολογούντες φώναξαν και εκραύγασαν για τα δέντρα που κόπηκαν στο χώρο του Σκαγιοπουλείου και καλώς έκαναν. Για τα δέντρα που ξεριζώθηκαν και φορτώθηκαν στα φορτηγά για πέταμα από την πλατεία Τριών Συμμάχων, γιατί δεν μίλησε κανείς; Σε ποιον δόθηκαν εγγυήσεις ότι θα φυτευθούν και πάλι δέντρα στην πλατεία; Ευτυχώς παρέμειναν οι 4 φοίνικες στη θέση τους.

ΥΓ. 3α: Αρχισαν κιόλας, λέει (12.12.99) οι προετοιμασίες για το καρναβάλι του 2000. Έχουμε και τις γιορτές για την αλλαγή του αιώνα και την είσοδο στην 3η χιλιετία κι ήρθαν όλα και έδωσαν.

550 εκατομμύρια για το Καρναβάλι και 15 εκατομμύρια για τις γιορτές που θα γίνουν στην πλατεία Γεωργίου για το Millennium. Να πανηγύρια και χαρές!

Πέραστε κόσμε. Σας προσφέρουμε "άρτον(ι) και θεάματα", έτσι για να μην υστερούμε από τους πολιτισμένους της Δύσης κι ας μην έχουμε ούτε ένα μουσείο της προκοπής σ' αυτήν την πόλη. Αλήθεια τι γίνεται μ' εκείνο το αρχαιολογικό μουσείο; Πού είναι το μουσείο - σχολείο της ιστορίας της πόλης; Μόνο ξενυχτάδικα και ποτοποιαεία και φαγάδικα έχει ανάγκη αυτή η πόλη; Πού είναι το μουσείο μάσκας και καλλίτερης στολής μασκαρέματος;

ΥΓ. 4α: Πριν από χρόνια ο αείμνηστος Γιώργος Παπασωτηρόπουλος αγωνίστηκε να γίνει το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης. Οραματιζόνταν το μουσείο Βιομηχανικής Ιστορίας αυτής της πόλης. Είχε όνειρα μεγάλα. Γιατί ο Δήμος δεν αγκαλιάζει αυτή την προσπάθεια έστω και αργά; Γιατί θα πρέπει να θυσιάζονται όλα στον εντυπωσιασμό και το θεαθήναι;

ΥΓ. 5α: Το "ΔΟΝΤΙ" έκλεισε χρόνο. Να ζήσει, να είναι γερό, αστραφτερό, κοφτερό και δυνατό. Νά 'ναι "ΔΟΝΤΙ" με τα όλα του.

Στη θαλπωρή της ιστορίας

Όχι και τόσο νέο είδος, ωστόσο άρτι εισαχθέν και για παραπάνω από έναν λόγους, άκρως ενδιαφέρον. Ο λόγος για το campus novel ή πανεπιστημιακό μυθιστόρημα που ήδη από τη δεκαετία του '50 οπότε και πρωτοεμφανίστηκε, έχει εδραιωθεί σαν μία πολύ συγκεκριμένη και σαφέστατα οριοδητημένη περιοχή του σύγχρονου βρετανικού μυθιστορήματος. Πρόκειται για το μυθιστόρημα που επικεντρώνει τη δράση του κυρίως στο εσωτερικό της πανεπιστημιακής κοινότητας, ενώ για ήρωές του επιλέγει καθηγητές, φοιτητές, διανοούμενους, όσους δηλαδή κινούνται στον πανεπιστημιακό μικρόκοσμο. Όσο κι αν αυτό ακούγεται ίσως υπερβολικά εξειδικευμένο, ή ακόμα και μια ιδέα ναρκισσιστικό, το campus novel διαθέτει στην πραγματικότητα εμβέλεια πολύ μεγαλύτερη απ' αυτή που ίσως αρχικά θα υπέθετε κανείς. Και αυτό κυρίως λόγω της φύσης του της ίδιας: αφού στήνει τη δράση του στο χώρο όπου η γνώση παραδοσιακά κατοικοεδρεύει, στο χώρο όπου οι ιδέες γεννιούνται, δοκιμάζονται και εξαντλούνται, αφού επιλέγει σαν ήρωές του τους φορείς και τους κυνηγούς της γνώσης, τους εκφραστές και τους στυλοβάτες των ιδεών, διαθέτει εκ των προτέρων έδαφος πρόσφορο και ιδανικό για να διερευνήσει κυρίως την όχι πάντα ξεκάθαρη ή ευθύγραμμη, σπάνια ανυστερόβουλη και οπωσδήποτε αμφίδρομη εμπλοκή ανθρώπου και γνώσης, ανθρώπου και ιδέας.

Της Νέλλυς Βουτσινά

Aπό τους κυριώτερους εκπροσώπους του είδους, ο David Lodge ("Μικρός που είναι ο κόσμος", ΠΟΛΙΣ 1996 και "Αλλάζοντας θέσεις", ΠΟΛΙΣ 1996) καθώς και ο Malcolm Bradbury.

Ο Μπράντμπερρυ πανεπιστημιακός, κριτικός και θεωρητικός της λογοτεχνίας, με πλούσιο συγγραφικό θεωρητικό έργο, έγραψε το πρώτο του μυθιστόρημα το 1959 ("Δεν κάνει να τρώμε ανθρώπους ζωντανούς", ΠΟΛΙΣ 1997), αλλά αυτό που τον καταξίωσε ήταν "Ο Ανθρωπος Ιστορία" που έγραψε το 1975.

Είναι, λοιπόν, η χρονιά του 1972. Ακριβέστερα, το πρώτο τρίμηνο της χρονιάς του '72. Το πρώτο τρίμηνο μιας ενδιαφέρουσας, γοητευτικής και αναπερωμένων προσδοκιών χρονιάς. Έτσι τουλάχιστον την αντιλαμβάνονται τα καλλιεργημένα και γρηγορούντα πνεύματα που διασχίζουν τον πανεπιστημιακό χώρο, και δεν έχουν κι άδικο! Σ' όλο τον κόσμο το φοιτητικό κίνημα σφύζει από ζωή, καθώς ο απόηχος του '68 δεν έχει κοπάσει. Με πρόταγμα το μοντέρνο και το ριζοσπαστικό υπονομεύεται ο συντηρητισμός, ενώ νέοι δρόμοι στις ανθρωπιστικές επιστήμες προσφέρουν νέες ιδέες, που ευαγγελίζονται μια νέα συνειδητοποίηση, μια νέα ελευθερία. Η

γνώση οδηγεί κατευθείαν στην πράξη, ως εκ τούτου η επανάσταση είναι σαφώς προ των πυλών. Το Πανεπιστήμιο του Γουότερμχάουθ είναι ένα λαμπρό πρωτοποριακό ίδρυμα, του οποίου η φιλοσοφία συμπλέει με τα πλέον ριζοσπαστικά αιτήματα των καιρών.

Ιδιαίτερα ο Δρ. Χάουαρντ Κερκ, ριζοσπάστης κοινωνιολόγος, συγγραφέας δύο πασιγνωστων βιβλίων που προτρέπουν σε καινούρια ήθη, λέκτορας και κεντρική φιγούρα, τόσο του Πανεπιστημίου του Γουότερμχάουθ και της τοπικής κοινότητας, όσο και του περιβάλλοντός του του ίδιου και βεβαίως του βιβλίου, θα ανοίξει τη χρονιά μ' ένα από τα περίφημα πάρτυ του.

Ένα από τα πάρτυ εκείνα, που ο Χάουαρντ οργανώνει κάθε χρόνο μαζί με τη γυναίκα του Μπάρμπαρα και που θα μπορούσε κανείς να τα περιγράψει ως κοινωνικά γεγονότα, περισσότερο απ' οτιδήποτε άλλο.

Κοινωνικά γεγονότα ας συμπληρώσουμε, με την αίγλη που η κοινωνιολογία αποδίδει στον όρο, καθώς ο Χάουαρντ, άρτιος γνώστης των παραμέτρων που ορίζουν και των δυνάμεων που διαπερνούν την κοινωνική συνείδηση, δημιουργεί πάντα τις απαραίτητες προϋποθέσεις, ώστε τα πάρτυ του να μπορούν άνετα να χαρακτηριστούν και ως γόνιμα και ενδιαφέροντα εξαγόμενα πετυχημένης

"Ο Ανθρωπος Ιστορία"
Μάλκολμ Μπράντμπερρυ
Μετ.: Χίλντα Παπαδημητρίου
Επιμ.: Βαγγέλης Αθανασόπουλος

δοση μαθημάτων και ανάθεση εργασιών, συνελεύσεις τμημάτων και καταλήψεις αυτών, δημιουργίες συμμαχιών και ίντριγκες εν εξελίξει, δημιουργίες ερωτικών δεσμών και διάλυση σχέσεων, και κυρίως συζητήσεις. Πολλές συζητήσεις.

Ο Μπράντμπερρυ στήνει κυρίως χαρακτήρες, που (κάνοντας τη χάρη λες, στον κοινωνιολόγο ήρωά του) είναι ο καθένας άμεση και καθαρή απόρροια του κοινωνικού του περιβάλλοντος, των συνειδητών επιλογών του και κυρίως του είδους της γνώσης του, ακόμα ακόμα και της επιστημονικής του εξειδίκευσης. Στο κέντρο, εννοείται ο Χάουαρντ, δεινός και γενναιοδωρός διαφωτιστής, υπέρμαχος της συλλογικής δράσης και της ανατρεπτικής πράξης, γνωμοδότης ακούραστος και αυτόκλητος εμψυχωτής κάθε προσπάθειας προσωπικής τελείωσης ή (όπου χρειαστεί) επαναπροσδιορισμού του εαυτού, αυτόρεκτος κάτοχος της αλήθειας και της ιστορικής δυναμικής και επιπλέον, ολοκληρωτικά ενταγμένος (όπως ο μοντέρνος άνθρωπος οφείλει να είναι) στη ροή της ιστορίας. Απέναντί του, εκτός από τη γυναίκα του Μπάρμπαρα, με την οποία έχει πετύχει μια σχέση ελεύθερη και ανοιχτή, ένα πλήθος χαρακτήρων, με κυρίαρχους τον παλιό του φίλο, καθηγητή

και απρόσκοπτης κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Μ' ένα τέτοιο πάρτυ του Χάουαρντ θα ξεκινήσει το τρίμηνο και μ' ένα τέτοιο θα κλείσει. Στο μεταξύ δεν θα έχει συμβεί τίποτα περισσότερο απ' ότι συμβαίνει συνήθως στα τρίμηνα: παρά-

Χενρι Μπίμς (που έχει επιλέξει ν' αποβιβάσει από το άρμα της ιστορίας και να επικεντρώσει ανεπιτυχώς στα χειρόγραφα του, τον κήπο του και στις πολύ κοντινές του ανθρώπινες σχέσεις), τη Φλώρα (ερωμένη του Χάουαρντ, κοινωνική ψυχολόγο, μοντέρνα και απελευθερωμένη όσο και αυτός, με μία απόκλιση ωστόσο από τις δικές του απόψεις, που κατά βάση οφείλεται στην ψυχολογική της οπτική) καθώς και τη δεσποινίς Κάλενταρ (υποψήφια ερωμένη του, καθηγήτρια της λογοτεχνίας, απολογήτρια μιας ιδιωτικότητας αναχρονιστικής, όπως θα εκτιμήσει ο Χάουαρντ και για το λόγο αυτό θα προσπαθήσει να την προσυλητήσει στην ιστορία και να την εντάξει στην πλοκή).

Ο Μπ. κρατώντας αποστάσεις ασφαλείας απ' όλους τους χαρακτήρες του και από τις ιδέες που ενσαρκώνουν, θέτει μέσα από τη μεταξύ τους αντιπαράθεση ένα πλήθος επιμέρους ερωτημάτων. Για τη γνώση και την αξύμωτη σχέση της τόσο με την εξουσία, όσο και με την ελευθερία. Για το είδος του λόγου που αρθρώνει η επιστήμη και για την ικανότητα του λόγου αυτού να κατανοήσει και να συνδράμει την προσωπική κρίση. Για το δύσκολο ορατό διαγυμνού οφθαλμού μικρόβιο της απολυτότητας που πληττει ακόμα και την πιο φιλελεύθερη σκέψη. Για τη μεγάλη άχिलαιο πτέρνα της αυθεντίας που δεν είναι άλλη από την αδυναμία της ν' ασκήσει μια πειστική αυτοκριτική. Για την αποτελεσματικότητα και κυρίως το βαθμό συνειδητότητας της συλλογικής δράσης, για τα όρια και τις αντοχές των ιδιωτικών λύσεων, για όλα όσα δηλαδή εγείρει ο μοντερνισμός στις απολήξεις του. Τα αφήνει όλα ανοιχτά, δίνοντας έτσι την απάντησή του. Την ίδια στιγμή κερδίζει ένα παράδοξο στοιχείο, αφού πατώντας στο στέρεο έδαφος της ρεαλιστικής αφήγησης (μίας αφήγησης που πιθανώς και η δεσποινίς Κάλενταρ θα θεωρούσε αναχρονιστική) κι επιλέγοντας σαν θέμα του μια ιστορική στιγμή που ο μοντερνισμός χαιρει άκρας υγείας και γεμάτος βεβαιότητες, όντας σχεδόν αρυτιδωτος, ατενίζει ένα μέλλον στο οποίο θα βαδίζει σφικταγκαλιασμένος και επί ίσοις όροις με την ιστορία, μας εγκαταλείπει στο Μετά. Και υποψιαζόμαστε πως αποδίδει ακόμα και σ' αυτό την ιστορικότητα που ενίοτε του αμφισβητείται.

Ο Γιώργος Σεφέρης...

...Της Αποκάλυψης, του Άσματος, της Καππαδοκίας

Του Παναγιώτη Ανδριόπουλου

Στο κείμενο του "Τ.Σ. Έλιοτ και Γ. Σεφέρης - Ένας παραλληλισμός", ο μακαριστός Φίλιππος Σέρραρντ σημειώνει ότι "ο Σεφέρης φαίνεται να ενδιαφέρεται πολύ λιγότερο από τον Έλιοτ για ορισμένα θεολογικά προβλήματα" (Φ. Σέρραρντ, Η Μαρτυρία του Ποιητή, Αθήναι, 1998). Ίσως δεν είναι ολωσοδιόλου ανέριστη η άποψη αυτή αν λάβουμε υπόψη ότι στην ποίηση του Σεφέρη δεν είναι ευδιάκριτη η "θρησκευτικότητα", δηλ. η εμφανής αναφορά σε ζητήματα πίστεως και Εκκλησίας. Όμως, πολύ σωστά παρατηρεί πιο κάτω ο Φιλ. Σέρραρντ ότι ο Σεφέρης μοιάζει να ανήκει σε μια εντελώς άλλη παράδοση από τον Έλιοτ, ο οποίος εκφράζει τη Δυτική θρησκευτική παράδοση που χαρακτηρίζει την ποίησή του.

Ο Σεφέρης, Έλληνας Μικρασιάτης, δηλώνει κατηγορηματικά πως "Για μας ήταν άλλο πράγμα ο πόλεμος για την πίστη του Χριστού και για την ψυχή του ανθρώπου καθισμένη στα γόνατα της Υπερμάχου Στρατηγού, που είχε στα μάτια ψηφιδωτό τον καημό της Ρωμοσύνης" (Νεόφυτος ο Εγκλειστος μιλά). Αυτόν τον καημό της Ρωμοσύνης αισθάνεται ο Σεφέρης

όταν περιηγείται τα Μοναστήρια της Καππαδοκίας (βλ. Δοκίμες, τ. 2) και διαπιστώνει: "Η μνήμη, ζαλισμένη, συνδυάζει σκορπισμένα μέλη και σχεδόν πονει". Εκπλήσεται όποιος διαβάσει το σχετικό δοκίμιο του ποιητή. Κάνει καίριες παρατηρήσεις για την αρχιτεκτονική και την αγιογραφία των Μοναστηριών. Περιγράφει κατά τρόπο σχεδόν ανάγλυφο την κατάσταση στην οποία βρίσκονται. Παραθέτει επιγραφές που του έκαναν εντύπωση. Σημειώνει σχετικά ιστορικά γεγονότα,

κυρίως του Βυζαντίου και μας επιστὰ την προσοχή: "Ο ένδοξός μας Βυζαντινισμός, δεν είναι ένα ιερατικό σχήμα απολιθωμένο, αλλά μια αδιάκοπη κίνηση ιδεών και διαφορετικών ορμώμεντων, μια ζύμωση, ένα διύλιστήριο. Στο Βυζάντιο, όπως και στην Αρχαία Ελλάδα, υπάρχουν τόσα πράγματα που δεν τα υποψιαζόμαστε, που τα νομίζουμε αλλόψυχα, γιατί πιστεύουμε ελληνικό οι περισσότεροι - αλίμονο, ακόμη - ότι φαίνεται από την Ακαδημία ή την Πλατεία του Συντάγματος. Το συλλογίζεται κανείς αυτό, επίπονα, σε τούτες τις παρυφές". Σαν διαβάσει κανείς "Τα Μοναστήρια της Καππαδοκίας" του Σεφέρη αντιλαμβάνεται ότι "ο δρόμος είναι μακρύς". Γι' αυτό και η τελική επίκληση του ποιητή: "Κύριε, βοήθει!..".

Η εισαγωγή (προλόγισμα) του Σεφέρη στην Αποκάλυψη του Ιωάννη την οποία μετέγραψε ο ίδιος στη νέα ελληνική, εμφανίζει όχι μόνο τη σοβαρότητα του ποιητή με ό,τι καταπιάνεται, αλλά και τη βαθιά συναίσθηση του εγχειρήματος. Δε θεωρεί την εργασία του οριστική. Εύχεται ν' αποτελέσει αφορμή για σοβαρή σκέψη πάνω σ' ένα σπουδαίο θέμα. Παραδέχεται "ότι δεν είναι δυνατό η μετάφραση ν' αντικαταστήσει το πρωτότυπο, είτε όταν πρόκειται για το δόγμα, είτε όταν πρόκειται για τη λατρεία". Και διδάσκει ήθος υψηλό όταν αμέσως μετά παρατηρεί: "Αυτά τα θέματα ανήκουν αποκλειστικά στην Εκκλησία και δεν πέφτει κανένας λόγος σ' εμάς τους λαϊκούς". Αυτό που τον παρακίνησε να τολμήσει τη μεταγραφή ήταν η έγνοια, η φροντίδα για την γλώσσα και η χαρά που ένιωσε καθώς παρατηρούσε "πόσο

κοντά μπορεί να είναι ύστερα από δυο χιλιάδες χρόνια, με τα σημερινά μας ελληνικά, αυτός ο θεόσταλτος λόγος". Είναι συγκινητική η ταπεινοφροσύνη του Σεφέρη όταν λέει: "Ένωσα το πρωτότυπο να στέκεται υψηλότερα και από τη δική μου απόδοση... τούτο μ' έκαμε να συλλογιστώ πολλές φορές τη βαθιά παρατήρηση του Συνεσίου, του Επισκόπου Πτολεμαΐδας: Πνεύμα θείον υπερορά μικρολογία συγγραφική".

Για τη μεταγραφή του Άσματος των Ασμάτων ο Σεφέρης παρακινήθηκε από την έλξη που ασκεί επάνω του - όπως ο ίδιος λέει - το κείμενο της Π. Δ. των Εβδομήκοντα. Τον Σεφέρη τον απασχολεί η επαφή του λαού με τα κείμενα αυτά που είναι η κληρονομιά του κι η παράδοσή του. Προβληματίζεται πραγματικά και σημειώνει στην εισαγωγή του Άσματος: "Είναι αλήθεια παράδοξο να το αναλογιστεί κανείς, πως ένας Λαός Χριστιανός και Ορθόδοξος, ο πιο Χριστιανός Ορθόδοξος του κόσμου, έζησε τους τελευταίους αιώνες σε μια μισοσυνείδητη συμβίωση με τα Ιερά Γράμματά του. Πόσοι Έλληνες καταλαβαίνουν και αισθάνονται ένα κείμενο των Ο' ή έστω τις προς Κορινθίους;". Στην εισαγωγή στο Άσμα ο Σεφέρης παραθέτει τις πηγές του, δηλ. τις μεταφράσεις που έλαβε υπόψη του, καθώς σε μερικά σημεία κάνει, θα λέγαμε, κριτική εργασία. Αναφέρεται τόσο σε κάποιες φιλολογικές λεπτομέρειες όσο και στην αλληγορική ερμηνεία του ποιήματος, χωρίς να παραβλέπει και τις εσχατολογικές ερμηνείες. Αποκαλύπτει τη συγκίνηση που του προκαλεί ο μεγάλος μουσικός του Ρωμαιοκαθολικισμού Ιωάννης του Σταυρού, ο οποίος χρησιμοποιεί αναφορές στο Άσμα "για να εκφράσει τον αγωνιώδη μυστικό πόθο της ψυχής για την ένωσή της με το Θεό". Ο ποιητής ξέρει την αξία της σιωπής που περιέχει αλήθεια. Αποφεύγει τις πολλές επεξηγηματικές σημειώσεις γιατί θέλει ο αναγνώστης "να αισθανθεί μόνος του το Άσμα με τα μέσα που διαθέτει η ψυχή του και με τη σοφία που του χάρισε ο Θεός".

Τούτη η αναφορά μου στον Σεφέρη της Αποκάλυψης, του Άσματος, της Καππαδοκίας ήταν ολότελα ενδεικτική. Ας σταθεί αφορμή για να προστρέξει ο καθείς επί τας πηγάς των αειζώνων ναμάτων του ποιητή "που είχε στα μάτια ψηφιδωτό τον καημό της Ρωμοσύνης".

Γ. Σεφέρης (1900-1971)

T. S. Eliot

Θέλετε ακόμη πιο γρήγορα;

ΤΟΤΕ...

PCS

Ταχυμεταφορές
ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ

ΠΑΤΡΑ: Ποτρέως 25
τηλ.: 222.992, fax: 620.074
ΡΙΟ: Τηλ.: 990.769, 990.672
ΑΙΓΙΟ: Περικλέους 1
τηλ.: 21403, 60490 fax: 21403

COURIERS

Κονιά στη
Νεολαία
και την Αθλητική
Πάτρα
με Οραμα
& Εργο!!

- ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ
- ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΖΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
- ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΑΣ ΜΕΣΩ
ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΝΕΟΛΑΙΑΣ
& ΑΘΛΗΣΗΣ
ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΠΑΝΤΑΝΑΣΣΗΣ 20, ΠΑΤΡΑ,
ΤΗΛ. (061) 956 289, FAX (061) 275 457

ΑΠΟ Τ' ΑΛΩΝΙΑ ΣΤΑ ΣΑΛΩΝΙΑ

Η ΘΥΡΥΛΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΨΥΧΟΜΕΝΟΥ ΠΕΛΟΠΑΣ... ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Θ. Δάσλος - Γ. Καραμέρος '99

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΑΣ ΕΞΕΛΙΧΘΗΚΕ ΣΕ ΔΙΑΣΥΡΜΟ ΜΕ ΤΟ ΒΑΡΥ: ΠΕΛΟΠΑΣ - ΠΑΓΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΣ 0-5

ΑΞΗΜΗ ΗΤΤΑ

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ Ο ΠΕΛΟΠΑΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΜΕΤΡΑΕΙ ΑΠΟΛΕΙΞΕΙΣ: ΗΤΤΑ ΕΚΤΟΣ ΕΔΡΑΣ 1-0 ΜΕ ΤΟΝ ΤΥΛΗΚΡΑΤΗ ΚΑΙ ΡΗΞΗ ΧΙΑΣΤΟΥ Ο ΚΟΥΛΗΣ ΚΟΥΣΑΝΑΣ...

ΤΙΣ ΠΤΑΙΕΙ ΠΡΟΕΔΡΕ?

ΜΠΡΑΒΟ ΡΕ... ΟΡΑΙΑ ΟΜΑΔΑ ΕΦΤΙΑΞΕΣ

ΕΙΝΑΙ ΑΡΧΗ ΑΚΟΜΑ

ΕΧΩ ΚΑΛΟ ΣΙ-ΝΤΙ ΦΙΛΕ...

ΠΟΣ ΣΕ ΛΕΝΕ ΡΕ ΜΕΓΑΛΕ?

ΟΓΚΜΠΙΜΠΟΥ

ΠΑΙΖΕΙΣ ΜΠΑΛΑ?

ΘΕΞΕ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΕΣΤΗ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΣ... ΤΟ ΓΙΟ ΤΟΥ ΚΑΦΕΤΖΗ

Ο ΑΝΑΝΕΩΜΕΝΟΣ ΠΕΛΟΠΑΣ ΚΑΤΑΚΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΠΑΓΩΜΕΝΗ ΤΡΙΠΟΛΗ ΜΕ ΤΟ ΟΡΙΑΚΟ 1-2

ΓΙΑ ΣΕΝΑ ΚΟΥΤΣΕ!!

ΕΓΚΡΑΦΕΣ

ΧΑΛΚΟΣΤΡΑΝΗΣ ΧΛΙΜΙΤΖΟΥΡΑΞΗΣ

ΦΙΛΑΝΤΡΟΠΟΣ

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΠΑΜΕ ΓΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ! ΠΑΙΖΕΤΕ ΕΛΕΙΣ ΜΠΑΛΑ, ΚΙ' ΕΓΩ ΕΙΜΑΙ ΕΔΩ

ΓΕΙΑ ΣΟΥ ΜΠΟΥΑ-ΓΕΒΙΤΣ

ΘΡΕΦΕΙ ΚΑΙ ΤΟ ΓΟΝΑΤΟ ΤΟΥ ΚΟΥΛΗ

ΤΡΕΝΟ Ο ΠΕΛΟΠΑΣ: Η ΟΜΑΔΑ ΑΠΟ ΤΑ ΤΖΟΥΡΤΖΕΪΚΑ ΚΑΝΕΙ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΕΡΙ ΜΕ 14 ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΕΣ ΝΙΚΕΣ, ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΕΔΡΑΣ, ΟΠΟΥ ΚΙ ΑΝ ΠΑΙΖΕΙ. Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΟΛΟΒΟΥΡΗΣ ΑΓΟΡΑΖΕΙ ΓΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗ ΜΠΟΥΑ ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΤΕΤΡΑΧΡΟΝΟ ΠΑΠΙ. Ο ΜΠΟΥΑΣ ΔΟΚΙΜΑΖΕΙ ΤΟ ΠΡΟΤΟΠΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ 1-8-1. Ο ΟΓΚΗΠΙΜΠΟΥ ΠΑΣΑΡΕΙ ΣΤΟΝ SUPER ΑΝΕΣΤΗ ΠΟΥ ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΕΤΑΙ ΠΡΩΤΟΣ ΣΚΟΡΕΡ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΟΜΙΛΟΥΣ ΤΗΣ Δ' ΕΘΝΙΚΗΣ

ΜΕΣΣΟΛΟΓΙ 0-3

1-4

0-2

ΠΑΤΡΑ

0-6

1-2

ΖΑΚΥΝΘΟΣ

ΑΜΑΛΙΑΔΑ 0-1

ΠΥΡΓΟΣ

ΑΡΓΟΣ

1-8

3-4

ΜΕΣΣΗΝΗ

ΠΕΛΟΠΑΣ	78
ΠΑΓΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΣ	63
ΤΥΛΗΚΡΑΤΗΣ	58
ΑΚΑΡΝΑΝΙΚΟΣ	57
ΗΛΙΑΔΕΟΣ	53
ΕΙΔΙΚΕΝΟΜΕΝΟΙ	4
...	2

*ΑΝΕΥ ΑΓΩΝΩΝ

ΦΛΟΓΑ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΤΟ "ΑΛΑΤΖΑΣ"

«Sport Mouth» ΛΕΡΝΑΙΑ ΥΔΡΑ Ο ΠΕΛΟΠΑΣ - ΠΑΛΙ ΝΙΚΗ

ΤΟ ΔΟΥΛΕ Ο ΠΕΛΟΠΑΣ 0-6 ΤΩΝ ΑΣΤΕΡΑ ΕΚΤΟΣ

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ ΦΟΥΛ ΠΑ ΑΝΟΔΟ

ΕΛΑ ΠΟΥ ΕΙΣΑΙ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ Ο ΠΕΛΟΠΑΣ

Ο ΧΡΥΣΟΣ ΠΕΛΟΠΑΣ

Η ΟΜΑΔΑ ΓΙΟΡΤΑΖΕΙ ΤΗΝ ΑΝΟΔΟ ΤΗΣ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ Γ' ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ...

ΕΜΠΟ... ΕΝΤΡΟ ΚΟΛ... Α

WE ARE THE CHAMPIONS

ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΣΤΟ ΓΝΩΡΙΜΟ ΚΟΣΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ "ΓΟΡΓΟΝΕΣ"

ΕΜΕΝΑ ΜΕ ΣΕΡΕΤΕ... ΛΕΞ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΡΑΤΑ. ΣΑΣ ΛΕΩ ΛΟΙΠΟΝ ΟΤΙ ΟΙ ΦΕΤΕΙΝΕΣ ΜΕΤΑΓΡΑΦΕΣ ΘΑ ΚΑΝΟΥΝ ΠΑΤΑΓΟ. Ο ΠΕΛΟΠΑΣ ΘΑ ΒΡΕΙ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Ο ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ!

Δημιουργήσαμε ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Δημιουργήσαμε το Γραφείο Εξυπηρέτησης του Πολίτη για ουσιαστικό τρόπο επικοινωνίας μαζί σας για την υποδοχή και την αντιμετώπιση κάθε προβλήματός σας! Ολοι και όλες μπορείτε τώρα να εκφράσετε το δικό σας πρόβλημα στο Δήμο και να εξυπηρετηθείτε άμεσα!

ΓΡΑΜΜΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: 195

Αναβαθμίσαμε ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Αναδιαρθρώσαμε ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Τώρα, σε πληροφορούμε για τις υπηρεσίες που δικαιούσαι και εξυπηρετείσαι εύκολα και γρήγορα.

Ο χρόνος σου είναι πολύτιμος, και τον σεβόμαστε!

Δημιουργήσαμε ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΜΑΣ

Για πρώτη φορά υπάρχει πλαίσιο, ευρωπαϊκών προδιαγραφών, που καθορίζει τη λειτουργία και την εμφάνιση της πόλης μας! Ολοι μας εκτός από δικαιώματα έχουμε και υποχρεώσεις! Ολοι μαζί να συμβάλλουμε στην αναμόρφωση της πόλης μας!

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ: Εμφάνισης εισόδων πόλης
Υιοθεσίας δέντρων
Πεζοδρομίων
Διαφήμισης

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΜΑΪΣΩΝΟΣ 147, ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟ: (061) 966.200-202

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ:
ΜΑΪΣΩΝΟΣ 110 Β, ΤΗΛ. & FAX: (061) 240.632

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ - ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΒΕΡΩΦ
ΔΥΤΙΚΟΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΠΑΤΡΩΝ
15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1999 - 25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2000

Ελάτε στην παρέα μας!

Ελάτε να δημιουργήσουμε μαζί μια μεγάλη παρέα; Να βρισκόμαστε σε κοινά ραντεβού, να επικοινωνούμε, να ανταλλάσσουμε ιδέες και απόψεις και να αξιοποιούμε ευκαιρίες και προσφορές; Αν ναι, τότε συνεχίστε να διαβάζετε. Το "δόντι" έχει για σας μια πολύ καλή πρόταση...

Βιβλία, συναυλίες, θέατρο, κινηματογράφος, μουσική, Ίντερνετ... Αν όλ' αυτά ανήκουν στα ενδιαφέροντά σας τότε σίγουρα η ιδέα μας σας ενδιαφέρει. Με μια ετήσια συνδρομή 7000 δρχ. και τη συμπλήρωση της σχετικής αίτησης, μπορείτε να γίνετε μέλος της παρέας μας. Θα αποκτήσετε έτσι το δικαίωμα προνομιακής πρόσβασης σε μια σειρά από προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν σχέση με τον πολιτισμό.

Ας γίνουμε πιο συγκεκριμένοι: Με την κάρτα που θα παραλάβετε σε λίγες μέρες (το αργότερο σε τρεις εβδομάδες) από τότε που θα συμπληρώσετε τη σχετική αίτηση, θα έχετε εξασφαλίσει τις προσφορές που κάθε φορά θα ανακοινώνονται ενώ θα μπορείτε να λαμβάνετε και το περιοδικό στη διεύθυνση της επιλογής σας.

Μέχρι τώρα οι προσφορές που έχουμε εξασφαλίσει για σας έχουν ως εξής:

50% έκπτωση στο εισιτήριο των εκδηλώσεων του περιοδικού.

Φοιτητικό εισιτήριο στις συναυλίες της "Ορχήστρας Πατρών" (ηρώων "Σολιστ της Πάτρας") και του Δημοτικού Ωδείου.

Φοιτητικό εισιτήριο στις παραστάσεις του ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε. Πάτρας.

20% έκπτωση στις εκδόσεις και τα λευκώματα της Δημοτικής Πινακοθήκης και του Πολιτιστικού Τομέα του Δήμου Πάτρας.

Φοιτητικό εισιτήριο στις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο Δήμος Πάτρας.

25% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο "Πρωτοπορία" (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).

15% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο "Αχαϊκές Εκδόσεις" (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).

νιαίας τιμής).

15% έκπτωση επί της αρχικής τιμής του βιβλιοπωλείου "Μεθενίτης" (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).

10% έκπτωση σε όλα τα είδη από τη "Γωνιά του βιβλίου".

20% έκπτωση στις προβολές του "Γυμνού οφθαλμού" όταν το εισιτήριο υπερβαίνει τις 1000 δρχ.

Δωρεάν κατασκευή προσωπικών ηλεκτρονικών στο Ίντερνετ και 15% έκπτωση στις εταιρικές ηλεκτρονικές σελίδες από την εταιρεία "Web City".

20% έκπτωση στη χρήση Ίντερνετ στο καφέ "Rocky Racoon".

50% έκπτωση για σπουδές στα τμήματα της "Πολυφωνικής Χορωδίας" και του "Αχαϊκού Ωδείου" για τις ηλικίες μέχρι 18 ετών.

30% έκπτωση για σπουδές στη σχολή βιολιού του "Ωδείου Πατρών - Φιλαρμονική Εταιρεία".

Παράλληλα με τη λειτουργία της λέσχης του περιοδικού, θα ανακοινώνονται σταδιακά και νέες συνεργασίες με θέατρα, εκδοτικούς οίκους, βιβλιοπωλεία, ωδεία, γκαλερί, έντυπα, ακόμα και με επιλεγμένα στέκια της πόλης.

Για οποιαδήποτε καινούρια πρόταση - προσφορά τα μέλη της λέσχης θα ενημερώνονται τόσο μέσα από τις σελίδες του περιοδικού, όσο και με προσωπική αλληλογραφία, εάν αυτό κριθεί απαραίτητο. Επίσης αν το επιθυμούν θα μπορούν να λαμβάνουν και αντίστοιχα ενημερωτικά έντυπα από φορείς της πόλης και όχι μόνο που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με τον πολιτισμό. Ταυτόχρονα το "δόντι" θα διατηρεί μαζί τους μια τακτική επικοινωνία με διάφορους τρόπους για θέματα που πιθανώς να τους αφορούν.

Παράλληλα με τη λειτουργία της παραπάνω λέσχης, το "δόντι" δίνει τη δυνατότητα στους φίλους που ενδιαφέρονται και μπορεί να βρίσκονται και εκτός Πάτρας, να λαμβάνουν το περιοδικό στο σπίτι ή στην εργασία τους. Αρκεί να συμπληρώσουν και αυτοί την παρακάτω αίτηση, επιλέγοντας όμως την κατηγορία της απλής

συνδρομής. Για το σκοπό αυτό αρκεί μαζί με την αίτηση να καταβάλλουν 5000 δρχ. ετησίως για τα έξοδα αποστολής του περιοδικού.

Τόσο την απλή συνδρομή όσο και την "ενισχυμένη" (με την παροχή των προσφορών) μπορείτε να στέλνετε με ταχυδρομική ή τραπεζική επιταγή, μαζί με την αίτηση. Για τους απλούς συνδρομητές η συνδρομή θα ισχύει από το αμέσως επόμενο τεύχος μετά την ημερομηνία αποστολής της συνδρομής τους.

Για οποιαδήποτε νέα πληροφορία, για τις νέες προτάσεις - προσφορές της λέσχης μας, για εγγραφές, αλλά και για κάθε σχετική διευκρίνηση μπορείτε να επικοινωνείτε ή να αφήνετε μήνυμα με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

τηλ. 061 330582, 330187, 0945 357088 (Ανδρέας Τσιλίρας)
fax: 061 311993, 330582 (με την ένδειξη: για το περιοδικό "το δόντι")
email: donti@webcity.gr
http://www.webcity.gr/donti (από τις αρχές του Ιανουαρίου)

Η τήρηση των παραπάνω προσφορών από

τους συνεργαζόμενους φορείς αστελεί αποκλειστική ευθύνη των ιδίων των φορέων, και το περιοδικό μπορεί απλώς να μεταφέρει τα όποια παράπονα διατυπωθούν και να μεταβάλλει κατά το δοκούν την εκάστοτε συνεργασία. Η αξιοποίηση των προνομίων που συνεπάγεται η συμμετοχή στη λέσχη του περιοδικού, κατοχυρώνεται μόνο με την επίδειξη της κάρτας μελους καθώς και με την καταγραφή του προσωπικού σας αριθμού ή/και κάποιων στοιχείων, αν ο συνεργαζόμενος φορέας το επιθυμεί.

Το περιοδικό διατηρεί το δικαίωμα ακύρωσης ή/και αξίωσης επιστροφής της κάρτας για τον κάτοχο της οποίας θα διαπιστωθεί ότι καταπατά τον προσωπικό της χαρακτήρα. Αυτονόητο είναι πως το περιοδικό διατηρεί και το δικαίωμα της αλλαγής των όρων συμμετοχής στην παραπάνω λέσχη, με μια απλή προειδοποίηση.

Σας περιμένουμε!

Συμπληρώστε με κεφαλαία και ταχυδρομείστε στη διεύθυνση: Αλεξ. Υψηλάντου 229, 26222, Πάτρα

• ΟΝΟΜΑ	• ΕΠΩΝΥΜΟ	
• ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ (οδός, αριθμός)	• Τ.Κ.	
• ΠΟΛΗ / ΠΕΡΙΟΧΗ		
• ΤΗΛ.	• FAX	
• E-MAIL	• WEB SITE	
• ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ / ΙΔΙΟΤΗΤΑ	• ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	
• ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ (κυκλώστε)		
TACHYDROMIKH EΠITAGH	TPAΠEZIKH EΠITAGH	KATATHEΣH
• EIDOC CYNΔPOMHΣ (κυκλώστε)		
AΠΛH	"EΠIΣXHMEHH"	
• HMEPOMHNHIA AΠOCTOΛHΣ CYNΔPOMHΣ		
• EΠITHTMEITE TA CTOIXEIA CAC NA EINAI ΔIATHECIMA CE AΛΛOYC ΦOPEIC - ETAIPEIEC; (κυκλώστε)		
NAI	OXI	

ΜΙΑ ΠΛΑΤΕΙΑ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ!

Ποιότητα ζωής για μικρούς και μεγάλους!

"Αναδύεται" μέσα από τη θάλασσα!
Ακριβώς στη θαλάσσια πύλη της πόλης μας, όπου καθημερινά αποβιβάζονται αρκετές χιλιάδες τουρίστες, δίπλα στη βόρεια πύλη του λιμανιού και της μαρίνας η πλατεία περιμένει μικρούς και μεγάλους που νοσταλγούν την επαφή με τη θάλασσα.

Απολαύστε τον περίπατο σας στον παραλιακό πεζόδρομο 800 συνολικά μέτρων, μέσα στο πράσινο.

Στα 16 στρέμματα πρασίνου, όπου φυτεύτηκαν 16.888 μεσογειακοί θάμνοι, 183 δέντρα και 2.000 τ.μ. γκαζόν ξεφύγετε από την καθημερινότητα και ατενίστε το μαγευτικό ηλιοβασιλέμα στον Πατραϊκό κόλπο.

Τα παιδιά σας μπορούν να παίξουν με απόλυτη ασφάλεια στον ειδικά διαμορφωμένο παιδότοπο με το καράβι για σκαρφάλωμα και τσουλήθρα, με το λαβύρινθο, με τις κούνιες, τις τραμπάλες και το σκάμα για παιχνίδια με την άμμο. Απολαύστε τον καφέ, το ποτό σας ή το φαγητό σας στους χώρους αναψυχής (καφετέριες-bars-εστιατόρια) που λειτουργούν.

Στην πλατεία υπάρχει υπαίθριο θεαράκι όπου θα πραγματοποιούνται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στις προβλήτες της η πλατεία φιλοξενεί σκάφη, ιστιοφόρα, μηχανοκίνητα και μικρές βαρκούλες.

Ελάτε να τη γνωρίσετε και να τη χαρείτε!

ΟΛΟΙ ΟΙ ΠΑΤΡΙΝΟΙ ΣΕ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ!

800 μέτρα παραλίας απελευθερώθηκαν και είναι στη διάθεση όλων των συνδημοτών μας μικρών και μεγάλων!

ΧΩΡΟΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ!

Ντύσαμε το χώρο με 16.888 θάμνους, 183 δέντρα, 2.000 τ.μ. γκαζόν!

ΠΑΙΔΟΤΟΠΟΣ

Οι μικροί μας φίλοι μπορούν με ασφάλεια να παίξουν στο καράβι, στο λαβύρινθο με τους κορμούς δέντρων, στις κούνιες, στις τραμπάλες, στο σκάμα με την άμμο και για τις μητέρες υπάρχει καθιστικό με πέργκολα.

ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ ΔΙΠΛΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ!

Απολαύστε οποιαδήποτε ώρα της ημέρας τη θάλασσα, "χαζέψτε" μοναδικά ηλιοβασιλέματα, ξεφύγετε από την καθημερινότητα.

ΘΕΑΤΡΑΚΙ - ΧΩΡΟΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ!

**Αγκαλιάστε και
προστιάεψτε αυτό το έργο!**

Εμείς θα συνεχίσουμε
να προσφέρουμε έργα για
καλύτερη ποιότητα στη ζωή μας!

Δώσε πάσα στην τύχη σου!

Ζήσε τις συγκινήσεις
του ελληνικού
πρωταθλήματος στο
ΠΡΟΠΟ - Κυριακής...

Τις εκπλήξεις των αγγλικών
αγώνων στο **ΠΡΟΠΟ - Σαββάτου...**

Τη μαγεία του ευρωπαϊκού
ποδοσφαίρου στο
ΠΡΟΠΟ - Τετάρτης...

Και με το **ΠΡΟΠΟ - ΓΚΟΛ**,
γκολ μπαίνουν, εκατομμύρια
βγαίνουν!

ΟΠΑΠ

Στην Υπηρεσία του Αθλητισμού
και του Πολιτισμού